

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsak četrtek.
Cena: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 8.—, inozemstvo
Din 64.—

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška c. 5

Telefon interurban 113

Cena inseratom: cela
stran Din 1400.—, pol stra-
ni Din 700.—, četrt strani
Din 350.—, Mali oglasi be-
seda Din 1.—, stalnim popust

Mariborska oblastna skupščina na delu.

Težje kakor je mlademu gospodarju začeti po prevzemu posestva, težje je delo nič prevzeti in vendar veliko napraviti in vendar veliko splošno gospodarstvo vpeljati.

V Mariboru nismo preje nikdar imeli takih oblasti kot je zdaj oblastna skupščina. Deželna vlada in zbornica za bivšo Štajersko je bila v Grazu. Maribor je bil mesto drugega reda. Zdaj je Maribor središče cele oblasti. Vse je treba na novo urediti, vse — začeti.

Prvo, kar moramo povdariti, je to, da je oblastna skupščina začela dobro, prav dobro. Tisti, ki so prvo leto zahtevali od nje vsega, ko ni imela še niti ene sobe, ne ene mize in ne enega uradnika, so sicer očitali, da skupščina ne dela. Toda umolkniti so morali tudi najhujši nasprotniki naše stranke, ko so spoznali, da oblastna skupščina v Mariboru dela tako, da nasprotni stranke ne morejo drugega izjavljati kot to: Strinjamo se s tem, kar dela oblastna skupščina v Mariboru! — Poglejmo na posamezna dela oblastne skupščine.

Gradba cest.

Izmed cestnih zgradb so bila izvršena sledeča dela:

1. Nadaljevanje cestne zgradbe **Lisično — Prevorje — Sv. Urban**. Tekom zime so gradbena dela napredovala od 6 km do km 5, torej za 1 km. Upati je, da bo cestna zgradba dovršena že letošnjo jesen.

2. Za zgradbo ceste **Gornja Radgona — Ščavnica — Sv. Benedikt** se vrše trenutno vse predpriprave, nakar se bo pomladi pričelo z zgradbo v večjem obsegu.

3. Za ceste v **Mežiški dolini** se je potrošilo okroglo 100.000 Din, neizrabljenih ostane, če vštujemo most čez Dravo pri Dravogradu ca 450.000 Din. Popravljen se je Kultererjev most čez Mežo, podporni zidovi na cesti Prevalje — Črna; nabavil se je gramoz ter nastavili so se 4 novi cestarji. Za dobavo lesa za most v Dravogradu je javna licitacija že izvršena in se bo poprava mosta izvršila kakor hitro bo ugodnejše vreme.

Z ostalim kreditom se bo za ceste v **Mežiški dolini** nabavil gramoz, prepleskali železni mostovi in popravili manjši objekti, tako da bodo ceste prišle zopet v dobro vozno stanje.

4. Do 1. aprila t. l. bode za cesto **Radmožanci — Turnišče** v Prekmurju že dobavljen ves gramoz, na kar bo oblastni odbor takoj pristopil k zgradbi te prepotrebne cestne zveze, za katero je bil ves kredit lanskega proračuna izrabljen.

5. V **Medjimurju** je oblastni odbor subvencioniral nekatere občine, da so lahko

nabavile za municipalne ceste potreben gramoz ter je izvršil popravo za gospodarski promet potrebnega lesenega nosta čez Murico ob Kotoribi.

6. Oblastni odbor je izplačal 10.000 Din okrajnemu zastopu v **Ljutomeru** in občini **Štrigova**, da si pribavita načrte za ceste Ljutomer — Cezanjevci in Presika — Štrigova.

7. Oblastni odbor je izplačal nekatere subvencije onim občinam, ki so siromašne in grade važne nove ceste in mostove, katere so bile prizadete po poplavi.

8. Za vpostavitev porušjenih mostov na cesti **Luče — Solčava** je bilo v smislu proračuna iz leta 1927 okrajnemu zastopu v Gornjem gradu izplačanih 100.000 Din. Neizrabljenih je še 150.000 Din, ki se bodo porabili tekom letošnje pomladi.

9. Za **regulacijo Mure** je oblastni odbor izplačal okrajnemu zastopu v Ljutomeru 50.000 dinarjev, da se zgradi najpotrebnejše obrambne zgradbe ob Muri pri Sp. Moti. Neizrabljenih je ostalo še 450.000 Din. Da se še tekom letošnje pomladi ob Muri uredi najnujnejše obrežne zgradbe je oblastni odbor ustanovil posebne gradbene odbore, ki bodo pod tehničnim nadzorstvom vodstva regulacije Mure izvršili potrebna dela v Petanjcih — Buhovcih — Dokleževju — Ižakovcih — Melincih in tudi na Zgornji in Spodnji Bistrici ter pri Bučočevcih. Za zgradbo prekopa pri Miklivcih v Medjimurju bo oblastni odbor prispeval 100.000 Din in se bo z delom pričelo čim bo tudi država otvorila kredit.

10. Na Dravi se iz oblastnih sredstev zavarujejo obrežja na točkah, katere v letošnjem gradbenem programu države niso prišle v poštev, kakor pri Muretincih, Zabovcih pri Vurbergu.

11. Izmed savinjskih pritokov se terensko regulira **Hudinja** v predelu med Škofjo vasjo in Majdičevim mlinom pri Celju. Dela so do polovice že izvršena. Poleg oblastnega odbora prispevajo k temu delu še mestna občina celjska, okoliške občine, nekaj industrijalcev in tudi drugih interesentov. Od postavke za **Savinjo** je ostalo neizrabljenih 350.000 dinarjev, kateri znesek se bo porabil za regulacijo Savinje pri Celju, čim se bo z deli v večjem obsegu pričelo in ko bo tudi država dala svoje kredite na razpolago.

12. Dela na **Mislinji** pri Bukovski vasi se bližajo koncu.

13. Izvršena je tudi že delna **regulacija Meže** v Farni vasi pri Prevaljah in je bil v to svrhu izčrpan ves kredit v iznosu od 60.000 Din.

14. Za regulacijo vseh ostalih vodotokov za katere so bili krediti v lanskem proračunu, pa se vrše predpriprave. Tu sem spadajo Dravinja, Žičnica in Rogoznica.

15. Za melioracije je bilo izplačanih vodni zadrugi v Dolnji Lendavi 30.000 Din. Za regulacijo Libenice in občini Sliivnica pri Mariboru za osušitev travnikov tudi 30.000 Din. Ostali zneski bodo izplačani tekom meseca aprila, ko bodo izvršene licitacije del.

16. Izmed hudournikov je bila subvencionirana zgradba **Bistrice nad Muto** za 20.000 Din. Za vodovode pa se je izplačalo občini Ljubno pod Svetimi gorami 50.000 Din in občini Ribnica na Pohorju 15.000 Din.

Izmed večjih novih zgradb, ki se v letošnjem letu pripravljajo, naj omenim:

1. **Zgradba novega mostu čez Dravo pri Zgornjem Dupleku**, h katerem bodo v glavnem prispevali okrajni zastop v Mariboru, občine in interesenti.

2. **Zgradbo nove okrajne ceste Stranje — Zibika** v Šmarskem okraju, ki se je že pričela graditi.

Tudi za ostale ceste, za katere so v proračunu za leto 1928 predvidene večje ali manjše vsote, so predpriprave v teku.

Naše bolnice.

Oblastna skupščina je prevzela že vse bolnice in hiralnice. Da je to veliko delo, ki ga vrši oblastna skupščina v korist najbednejšim med nami, mora vsakdo priznati. Preje smo vsaka dva meseca slišali, da so naše bolnice v nevarnosti, da se bodo morale zapreti. Zdaj pa vidimo, da so vse bolnice urejene, da je zagotovljen njihov obstoj in razvoj. Oblastna skupščina je kupila posebno hišo — sanatorij v Mariboru, kjer je uredila porodišnico. Preje je bilo tu le 20 postelj, danes jih je 50 in je porodišnica redno polno zasedena.

Poleg tega, da oblastna skupščina vse obstoječe bolnice in hiralnice vodi in oskrbuje, je že začela pri teh zavodih z razširjanjem, tako v Mariboru kot v Celju, Ptujju in drugod. Največja zdravstvena skrb oblastne skupščine bo pa ta, da se preskrbi za najrevnejše bolnike na umu. Zdravilišči Rogaška Slatina in Dobrna bosta letos prvokrat imeli sezijo pod upravo oblastnega odbora.

Glede bolnic in zdravnikov, glede uprave v bolnicah, glede oskrbovanja onih revnih bolnikov, ki sami zdravljenja ne morejo plačati se bo tekom tega leta tudi vse potrebno uredilo. Omeniti je namreč,

Stermecki, Celje

vredno. Prodajam zajamčeno dobro blago iz najboljših svetovnih tovarn, ker imam samo direktne zveze z tovarnarji iz vseh industrijskih držav v Evropi. Več milijonsko zalogo, katera se nahaja v pritličju, prvem nadstropju in v podstrešnih skladiščih cele ogelne hiše, si vsakdo lahko ogleda in vpraša za cene, brez da bi bil primoran kaj kupiti. Na razpolago je vedno 40 do 50 strokovno naobrazjenih in prijaznih uslužbencev, kateri dajejo radevolje vsakemu obiskovalcu točna pojasnila in slednje cene od vseh predmetov.

Zaloga sestoji iz sledečih oddelkov in predmetov: **Manufakturni oddelk:** sukno, volna, platno, tiskanine in razne tkanine iz bombaža in lanu. **Modni oddelk:** perilo, pletenine, torbarski, nožarski, jekleni in kosmetični predmeti, traki, čipke, vezene in muzikalije. **Konfekcijski oddelk:** gotove obleke za dame, gospode, otroke, in klobuki. **Čevljski oddelk:** galanterijski, luksuzni in štrapančni čevlji za dame, gospode in otroke. **Pošto-razpošiljalni oddelk in engros oddelk.**

299

Stermecki, Celje

da mora oblastna skupščina pol leta po prevzemu še imeti v službi vse, kakor je bilo to v državni upravi. V tem času se mora pa tudi urediti.

Kmetijske šole — oblastne!

Oblastna skupščina si je prizadevala predvsem, da dobi kmetijsko šolstvo v roke, saj sestoji oblastna skupščina večinoma iz naših vrlih kmečkih zastopnikov. Kmetijsko šolstvo bo gotovo ena glavnih opor k boljšemu kmetovanju v naši oblasti. Na ozemlju naše oblasti so vinarska in sadjarska šola v Mariboru, kmetijska šola v Št. Jurju, razni razzadniki in trsnice, kar vse je bilo svoj čas last dežele Štajerske. Koncem marca t. l. je oblastna skupščina prevzela vse te šole in posestva. Na mariborski šoli bo zopet uvedla dvoletni tečaj, kakor si ga želijo naši kmetovalci.

Poleg teh šol je oblastna skupščina podpirala razne gospodarske in gospodinjske tečaje, ki so se vršili po oblasti. Zdaj, ko ima oblastna skupščina kmetijsko šolstvo v svojih rokah, ga bo uredila tako, da bo res služilo k napredku razumnega gospodarstva. O načrtu, kako si oblastna skupščina zamišlja izobrazbo kmetijske mladine v tozadevnih kmetijsko-nadaljevalnih šolah, poročamo posebej.

Oskrbimo več strokovne izobrazbe na kmetih!

Novih kmetijskih šol ustanavljati zdaj za enkrat ne moremo iz finančnih ozirov in pa, ker je ta obisk kmetijskih in gospodinjskih šol še treba precej časa pripravljati. Tudi bo prave kmetijske in gospodinjske šole vedno obiskoval sorazmerno majhen del mladine. In vendar je treba tudi ostali podeželski mladini, ki prave kmetijske in gospodinjske šole ne more obiskovati, nuditi vsaj najmanjšo množino kmetijske strokovne izobrazbe, in poglobiti splošno izobrazbo in to vsej podeželski mladini: posestniški in neposestniški, sinovom in hčeram kmetov, kmetijskih delavcev in obrtnikov, ker vsi se več ali manj bavijo s kmetijstvom, ali vsaj tudi s kmetijstvom. Vsaj toliko bi se morali izobraziti, da bodo s pridom čitali kmetijske strokovne liste in mogli slediti pouku potovalnih učiteljev. — Dalje je treba v mladini in ljudstvu sploh smotreno vzbujati spoznanje, da jim je potrebna še višja strokovna izobrazba v pravih kmetijskih šolah, da jim bo taka izobrazba pri gospodarstvu donajala obilne sadove, vzbujati željo in voljo, si v kmetijskih in gospodinjskih šolah poglobiti strokovno izobrazbo ter v ta namen tudi

nekaj žrtvovati! V najširših kmetijskih slojih je treba sistematično pripravljati na čim večji obisk pravih kmetijskih in gospodinjskih šol! Pripravljati tudi ono mladino, ki namerava itak obiskovati te šole, v tem smislu, da že pred vstopom v kmetijsko in gospodinjsko šolo obvladajo temeljne kmetijske nauke; s tem bi se kmetijske šole, ki morajo zdaj mnogo časa porabiti za elementarne nauke, razbre menile, in pravi kmetijski poduk podajale in poglobile tem lažje in v večji množini.

V kmetijskem pouku so stvari, ki jih more učiti izključno le kmetijski strokovnjak, oziroma praktik; te stvari so tudi v kmetijskonadaljevalnih šolah pridržane izključno kmetijskim strokovnjakom in praktikom. 2. Dalje so v kmet. panoge, v katere se lahko učitelj poglobi in postane strokovnjak, četudi ni kmet, n. pr.: sadjarstvo, čebelarstvo in vrtnarstvo. Na Holandskem se sposobni in voljni osnovnošolski učitelji posameznih okrajev pod vodstvom kmetijskih strokovnjakov izobražujejo predvsem v teh kmetijskih strokah v vsaj triletnem tečaju, tedensko 2 do 3 ure; tečaj se zaključi z izpitom pred državno komisijo, ki udeležencem izda sposobnostna izpričevala ali diplome. Tako strokovno izvežbani učitelji postanejo najboljši pomočniki kmetijskih strokovnjakov, zlasti se jim izroča vodstvo zimskih tečajev (kmetijskonadaljevalnih šol) v njih občinah. Ta sistem je na Holandskem rodil cvetoče kmetijstvo. 3. Končno so na kmetijskonadaljevalnih šolah predmeti — in to celo v večini, kjer ne gre za pravo kmetijsko znanost, marveč za splošno znanje, vsmerjeno na kmetijstvo: kmetijsko prirodoznanstvo, računstvo, knjigovodstvo, spisje, narodno gospodarstvo. 4. Še bolj velja to o predmetih socialne vsebine: državoznanstvo, stanovi, kmetijske organizacije, splošno zdravstvo in podobno. Te predmete učitelj itak uči že na osnovni šoli, a jih v kmetijskonadaljevalni šoli seveda prav temeljito razširi in poglobi, tako da poda učencem res nekaj novega. Da se bo na teh šolah vršil tudi verski pouk, je samoposebi razumljivo!

Usmilimo se sirot!

Splošno ime sirota, ki izraža največjo revščino, v katero more človek zaiti, je posebna označba za one otroke, ki nimajo več staršev, ali ki nimajo takih staršev, ki bi se zanje brigali. Take sirote se največkrat izgubijo na napačna pota, po katerih pridejo v — jetnišnice, kjer jih zopet srečamo kot zločince. Poleg teh pa imamo še one sirote, ki imajo sicer star-

še, pa jih je narava obremenila s telesno ali duševno trajno, celoživljensko boleznijo.

Poglejmo število teh sirot v naši oblasti po uradnem pregledu leta 1920. Sirot brez očeta in matere imamo 685, sirot, ki so brez hraniteljev, je 19.023, nezakonskih 20.062, skupno torej 40.023 in če prištejemo še Medžimurje, moremo reči, da znaša število sirot v oblasti okrog 45.000. V tem številu pa niso všteti duševno ali telesno nezdravi otroci. Imamo pa okrog 40 gluhonemih, 35 slepih, 190 popolnih bebecov, takih, ki spadajo v poboljševalnico okoli 500 otrok.

Država do sedaj ni skrbela za te sirote tako, kakor bi bilo treba. Od teh številnih sirot je bilo oskrbovanih le 32 otrok v gluhonemnici, v zavodu za slepe 10 otrok, v poboljševalnici 10 otrok, v raznih zavodih okrog 100 otrok. Posebno strašna je razlika v tem, kako je svoj čas bilo v Štajerski in kako je danes. Svoj čas je od padlo oskrbovanje ene sirote na 417 prebivalcev, dočim danes odpade to oskrbovanje na 15.600 prebivalcev.

Naša bratska ljubljanska oblast je v tem oziru v zavidanja vrednem boljšem položaju. Tam imajo od prejšnje dežele 15 oblastnih in privatnih sirotišnic in še drugih mladinskih zavodov. Tam so oskrbovali v preteklem letu 1121 sirot, 1 oskrbovana oseba pride v tej oblasti na 494 prebivalcev.

Nujno potrebno je, da posvetimo vso skrb osiroteli in zanemarjeni mladini. Do sedaj je oblastna skupščina v Mariboru že storila sledeče: Dečji dom v Mariboru je prevzela v svojo upravo in oskrbo. Nadalje je kupila v Celju bivšo Rebekovo posestvo, kjer se že preureja v dečje zavetišče. Enako je stopil oblastni odbor v stik z mestno občino v Mariboru, da se v skupnem delu napravi zavetišče, da bo že v jeseni do 100 sirot več mogoče oskrbovati.

Kot najnujnejše pa se je sklenilo ustanoviti oblastni osrednji mladinski urad. Ta oblastna zaščita dece se bo organizirala po okrajih in večjih krajih. Ta osrednji urad bo stopil v stik tudi z zasebnimi društvi, ki so pripravljena v tem oziru sodelovati.

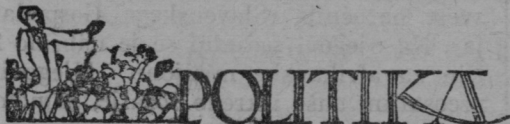
Dosedanje delo in načrt za bodočnost, ki ga ima oblastna skupščina, kaže, da so se naši oblastni poslanci z oblastnim odborom na čelu lotili dela, ki je nujno, ki je krščansko dobrodelno, ki bode sirotam olajšalo njihovo težko življenje.

Organizacija cestne uprave.

Oblastna skupščina prevzame v svojo upravo bivše deželne ceste, poleg t.h pa

še druge, ki dejansko se lahko imenujejo oblastne. V načrtu ima prevzeti sledeče ceste kot oblastne:

1. Cesta: Državna meja pri Dravogradu, — Marenberg — Maribor — Ptuj — Čakovec — Letinjski most.
2. Cesta: Pesnica — Sv. Lenart — Sv. Trojica — Sv. Benedikt — Ščavnica — Gornja Radgona.
3. Cesta: Ormož — Ljutomer — Veržej most čez Muro (Beltinci).
4. Cesta: Dravograd — Slovenjgradec — Šoštanj — Celje.
5. Cesta: Celje — Šmarje — Rogatec — Ptuj.
6. Cesta: Sv. Urban — Prevorje — Kozje — Sv. Peter do oblastne meje.
7. Cesta: Državna meja pri Gederovcih — Murska Sobota — Beltinci — Dobrovnik — Dolnja Lendava.
8. Cesta: Murska Sobota — Martjanci — Prosenjakovci.
9. Cesta: Martjanci — Srebrni breg.
10. Cesta: Ptuj — Krapina.
11. Cesta: Vojnik — Dobrna.
12. Cesta: Smartno — Gornjigrad — Kamnik.

V NAŠI DRŽAVI.

Državni proračun in finančni zakon sta sprejeta. Za proračun je glasovalo 193 poslancev, proti 11, radičevci in pribičevci pa so — šli. Napovedane izpremembe v vladi se niso izvršile. Opozicija je umolknila.

Stanovanjski zakon. Ker je posebno po mestih pomanjkanje stanovanj, ko se v vojskinem in povojskinem času ni nič zidalo, je bil dosedaj zakon, da ni mogel hišni gospodar najemnika ven vreči. Najemniki so to izrabljali in so vzeli podnajmenike ter jih silno odirali. Poleg tega so hišnim gospodarjem nagajali. Pošteni najemniki pa so zaradi teh svojih tovarišev res trpeli. Zato je prišlo do predloga, da naj hišni posestnik razpolaga s svojo hišo, kar je tudi pravično, ne sme pa odirati najemnikov s previsoko najemnino. Da se ta stvar pravilno uredi, bodo večje občine same z zakonom pooblašene, da rešijo stanovanjsko vprašanje do kraja. Socijalisti, ki so s to zadevo dolgo časa lovili svoje pristaše, so izgubili zopet eno geslo!

Boj radi slovenščine v narodni skupščini. Pucelj in Kramar sta sprožila v skupščini razpravo ali se pišejo zapisniki sej tudi v slovenščini. Prejeli so temeljit odgovor od poslanca Bedjaniča, ki je tajnik v skupščini in od poslanca Smodeja, da so ravno slovenski demokrati bili zoper slovenski jezik, ki so ga hoteli izpodrinuti s srbohrvatskim. Slovenski jezik uživa ravno vsled vpliva SLS in to še-le sedaj, ko je v vladi, enakopravnost z bratskim srbo-hrvatskim jezikom.

Celo opozicija hvali dr. Korošca. Malo kdaj se zgodi, posebno pa v Beogradu, da bi opozicija morala javno pohvaliti ministra vlade, zoper katero sicer nasprotuje povsod. Celo opozicija je morala priznati, da dr. Korošec ve in zna in tudi hoče nekaj boljšega ustvariti, kakor pa je bilo do sedaj. Poslanec iz Pribičevičeve skupine se

čim oblastna skupščina uredi upravo teh cest in najde vire za to, bo seveda zamogla v tem delu iti dalje in še druge večje ceste vzeti v svojo upravo. — Poleg tega pa bo oblastna skupščina sodelovala pri upravi okrajnih in občinskih cest, ki so okrajem in občinam največja skrb in breme. V ta namen je izdala posebno uredbo, ki bo v tej zadevi napravila red.

Čast delu!

Ni mogoče vsega v našem listu na drobno povedati, kaj je vse oblastna skupščina dosedaj storila. Tudi bi bilo preobširno, ako bi objavljali velike načrte, ki si jih je skupščina zastavila. Vsem, ki se bodo zanimali, posebno našim občinam in organizacijam bo pa prav dobrodošlo, ako bi oblastni odbor v posebni knjigi vse to objavil. Če že nasprotniki naši ne morejo drugega reči o delu naše oblastne skupščine kot le dobro, potem moramo še posebno mi pristaši SLS biti ponosni na delo naše oblastne skupščine, kakor smo tudi ponosni na delo naših poslancev v Beogradu!

je javno v seji zahvalil dr. Korošču za njegovo pošteno delovanje.

Naši poslanci na Češkem so povsod zelo bratsko sprejeti. Radič, ki je tudi poleg, je seveda najbolj gostobeseden, govori o veliki srednji Evropi, kakor da je že jutri tu, pred študenti pa je razlagal, da bo imel namesto sedanjih 90 poslancev drugič 160, ali celo 200. Psovke kot ropar, zločinska tolpa itd. so bili kot naslovni verzi njegovemu govoru. Čehi ga, kar je dobro, niso mogli prav razumeti.

Zastopniki Društva narodov v Beogradu. V Beograd so došli zastopniki Društva narodov, da dobijo razne poizvedbe. Govorilo se bo tudi o razstrelivu, ki ga je Italija hotela skozi Jugoslavijo spraviti na Madžarsko pretekli teden, pa so ga še nekaj vagonov zajeli na kolodvoru v Subotici.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Papež zoper fašizem. Katoliški Cerkvi sovražni listi so dosledno prinašali vesti, da je papež fašist in da drži z njimi. Pretekli teden pa je Mussolini sklical fašistične mladinske organizacije, v katerih je tudi katoliška mladina, na zborovanje. To priliko je papež uporabil in je izpregovoril zelo oster govor zoper fašizem, ki samo pod krinko, da ni proti katoliški veri, ampak le proti politiki katoliških polstrank, lovi katoličane in posebej še mladino za svobodomiselni fašizem. Mussolini je sicer molčal nekaj dni, končno pa je le izpregovoril, toda poznalo se mu je, da mu je beseda težko tekla. Ni čuda. Katoliška mladina, opozorjena od papeža, je že na potu iz fašizma. Ta pojav je posebno za nas razveseljav, ker sedaj odpadajo vsi očitki proti papežu.

Grčija in Rumunija utrjujeta svoje prijateljstvo, vkljub temu pa Titulescu ne pojde na Grško, ampak gre domov, kjer ga čakajo velike skrbi.

Madžari so sužnji Italije. Zdaj je Mussolini začel odgovarjati londonskemu zagovorniku Madžarov Rothemeru. Svetovno časopisje, posebno francosko, ta Mussolinijev govor smatra kot znak, da so — Madžari sužnji Italije.

Turčija išče Grčijo. Turčija je bila do nedavnega časa, do leta 1912, gospodarica Balkana. Po balkanskih vojskah se je morala premagana umakniti in po svetovni vojski skoro popolnoma izginiti iz Evrope. Zdaj, ko se je Turčija že precej modernizirala, išče znova pota v Evropo, kjer živi še veliko Turkov in mohamedancev. Začela je pri Grčiji.

Poljska po volitvah ni našla novih smeri politike. Pričakuje se pa, da bode vendar bolj miroljubna in slovanska kot dozdaj.

Nemčija v volilnem boju. Vrste kršč.-socialne stranke v Nemčiji pojdejo strnjene v boj. Dosedanji manj zadovoljni, so se popolnoma pomirili. Upati je na lepo zmago krščanske stranke.

ZA NEDELJO Trojni aleluja.

Na veliko soboto se oglasi pri sv. maši najprej pri oltarju, potem na koro v velikem veselju trojni aleluja. Ravno tako zadoni ta trikratni radostni spev tudi pri »vstajenju« v soboto zvečer ali na Veliko noč zjutraj. Vsako leto poslušamo z novim veseljem to velikonočno pesem in se mi zdi, če katero, to pesem pojejo vedno tudi naša srca. Je pa v resnici tudi vzrok, da se veselijo naša srca, ko slišijo ta trojni aleluja — Hvalite Gospoda. Oznanjuje nam ta trojni aleluja: trojno zmago Kristusovo — a tudi trojno našo zmago.

Nam oznanjuje aleluja zmago nad grehom. »Glejte Jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta«, je pozdravil Janez Krstnik Kristusa, ko ga je zagledal prvič ob Jordanu. Da, to je bila velika Kristusova naloga: odvzeti svetu greh. Bil je veliki petek darovan na križu kakor jagnje, da nam je dobil odpuščenje grehov, da nam je zaslužil milost in moč, da se lahko odpovemo grehu in se dvignemo iz njega. Zato pa je prvo veliko darilo, ki nam ga je prinesel vstali Kristus v svojih prebdenih rokah, zakrament, ki uničuje greh na svetu, zato so bile prve besede, ki jih je vstali Zveličar govoril svojim apostolom, besede zoper greh: »Prejmite Sv. Duha! Katerim boste grehe odpustili, so jim odpuščeni.« Da, s Kristusom vstalim, naj bi bili tudi mi tako srečni, da bi vstali iz svojih grehov. »Kakor je Kristus vstal od mrtvih, tako naj bi tudi mi hodili v novem življenju«, pravi sv. pismo. Moč zato nam prihaja iz vstalega Kristusa. Apostoli so bili veliki četrtek in petek kakor na tleh. Vsi so Jezusa zapustili, Peter ga je zatajil, a ob Kristusu vstalem so vstali tudi oni. Tako hoče biti Kristus vstajenje tudi nam. Če malo premisliš, kaj naredi greh v tvoji duši, kako te odtrga od Boga, kako ti zapre nebesa, kako te obsodi v večno pozabljenje; če malo pogledaš po svetu, kaj napravi greh že tukaj, kako iztrga človeku iz srca mir in veselje, koliko družin napravi nesrečnih, koliko bridkega gorja povzroči, ali ni zmaga nad grehom velika zmaga, ali nimamo vzroka, da vsi hvaležni in veseli pojemo aleluja — hvalite Gospoda?

Aleluja je zmagoslavni klic nad trpljenjem. Na veliki petek je bil Kristus pravi mož bolečin. Najrazličnejše trpljenje, ki je na svetu sploh mogoče, se je zgrnilo z

neizmerno težo nad njega. Bil je reven, zadnjo nit so mu vzeli. Bil je lačen in žejen. Bil je bolan, ni bilo na njem zdravega mesta. Zaničevan je bil. Kot največji hudodelec je visel na sramotnem križu, ljudstvo ga je zavrglo, apostoli so ga zapustili. Žalosten je bil, da je govoril: »Moja duša je žalostna do smrti.« Zapuščenega se je čutil, da je tožil: »Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil!« A na Veliko noč! Kako je poveličan, kako veselje mu preveva dušo, kako se njegove najgroznejše rane svetijo najbolj svetlo! Ne, njega, božjega Sina, vse trpljenje ni moglo uničiti in streti za vedno, na njem, božjem Sinu, se je spremenilo vse trpljenje in vsa bridkost v poveličanje in srečo. Ko gledamo Kristusa, ki vstane iz svojega trpljenja in ponižanja tako poveličan in srečen, nam sv. pismo govori tako tolažilno: »Ako bodemo ž njim trpeli, bodemo ž njim tudi poveličani.« Za marsikaterega človeka je usoda tukaj na zemlji — trpljenje. Ne bo rešen prej, dokler ne bo umrl na svojem križu, ki ga mora nositi leta in leta. A če mi nosimo po milosti božji v sebi nekaj od Kristusa, nekaj božjega, če mi trpimo s Kristusom vdani v voljo božjo, nam postaja vse trpljenje in vsa bridkost neizmerno bogastvo, ki se bo spremenilo enkrat v neizmerno srečo in radost. Da, četudi moraš obhajati Veliko noč v žalosti in nesreči, lahko tudi ti veselo poješ aleluja. Na Veliko noč lahko govoriš o svojem trpljenju: »Ti kelih trpljenja in bridkosti, ti mi boš kelih sreče in veselja!«

Aleluja je zmagoslavna pesem nad — smrtjo. Ko je Kristus živel, je izrekel velike besede: »Jaz sem vstajenje in življenje« in je zagotovil: »Pride ura, ko bodo vsi, ki spe po grobovih, slišali glas Sinu človekovega in bodo vstali.« Ko bi bil pa Kristus ostal v grobu, bi pač mi morali opustiti vsako upanje in si reči: »Če je on, ki naj bi bil naše vstajenje in življenje, za vedno segnil in strohnel v grobu, bo pač to tudi naša usoda.« A sedaj, ko je vstal, vemo, da je reš naše vstajenje in življenje, vemo, da se bo oglasil njegov glas nad vsemi grobovi po svetu in bode priklinal k novemu življenju vse. Zato pa je lahko zapisal sv. Pavel besede: »Bog je Gospoda obudil, on bo obudil tudi nas s svojo močjo. Morebiti imaš žalostno veliko noč. Ni še dolgo, kar si moral položiti katerega tvojih v grob. Morebiti že dotekajo tvoja lastna leta, hočeš ali nočeš moraš misliti na to, da postane grob kmalu tvoj ozek in temen dom. Velika noč je tudi za tebe praznik tolažbe. Njen tretji aleluja velja tebi, da lahko kličeš: »Smrt, kje je tvoje žrelo? Smrt, kje je tvoja zmaga? Hvala Bogu, ki nam je dal tako zmago po Kristusu Jezusu!«

To je trojni aleluja trojne zmage, zmage nad grehom, nad trpljenjem, nad smrtjo. Zmaga nad grehom je na prvem mestu. Ali veš, zakaj? Brez te zmage ni zmage nad trpljenjem, ni zmage nad smrtjo. Brez te prve zmage je brez upanja trpljenje, je brez upanja in temna smrt. — Med svetovno vojno je po končanem hudem boju prišel k vojaškemu duhovniku mlad častnik, ki se je imel čez nekaj ur zopet vrniti v strelski jarek. Rekel je: »Prosim, ali bi lahko opravil sv. spoved? Tako ne bi šel rad več v bojno vrsto.« Ta mladi človek je dobro čutil: s čisto estjo

se drugače trpi, s čisto vestjo človek gleda drugače smrti v obraz. Obhajaj zato duhovno Veliko noč, vstani, potem bode trojni aleluja veselo pel tudi v tvoji duši.

Papež obsodil Mussolinijeva nasilstva. Sv. Oče je pred kratkim sprejel v avdicenco dunajskega nadškofa in kardinala dr. Pifflla. Pri tej priliki je papež povdarnil, kako ga boli krivica, ki se je zgodila Nemcem na južnem Tirolskem, ker jim je italijanska vlada prepovedala verouk v materinem jeziku. Povedal je, da je sicer poskušal doseči, da se to ne bi izvajalo, pa je tudi v žalostjo pripomnil, da papež še tudi sedaj nima več pravic, kakor leta 1870. Ravno tako je obsodil Pij XI. pred nekaj dnevi nasilje, ki ga vrši sedajna italijanska vlada nad vestjo svojih podanikov, ker hoče vso odraščajočo mladino z dušami vred vpreči v fašistovski jarem in ne dajo pri vzgoji otrok staršem tistih pravic, ki jim gredo po naravnem in božjem zakonu.

Misijsko delo. Odkar je sedanji »misijski« papež pozval ves katoliški svet k gorečemu delu za misijone, lahko opazimo povsod živahno delo za to veliko zadevo Kristusove Cerkve. To vidimo prav posebno v dveh deželah, namreč v Nemčiji in v Zjedinjenih državah Sev. Amerike. Na Nemškem prirejajo vsako leto velika misijska zborovanja, kjer se navdušujejo za misijsko delo in se posvetujejo, kako bi mogli za misijone kar največ storiti. V Würzburgu so ustanovili velik zdravniški zavod, v katerem se izobrazujejo zdravniki, zdravnice in strežniki, ki potem gredo v misijone. »Društvo za razširjenje vere« v Severni Ameriki pa se odlikuje s tem, da bogato skrbi za denarna sredstva, ki so potrebna za uspešno misijsko delovanje. Lansko poslovno leto je nabralo to društvo okoli 85 milijonov dinarjev za misijske potrebe. Če pomislimo, da ima Sev. Amerika nekaj nad 20 milijonov katoličanov in da je zelo veliko teh delavcev, je to gotovo velika in posnemanja vredna požrtvovalnost.

Evharistični kongres v Avstraliji. Na svetovni evharistični kongres v Sidneyju se avstralski katoličani pripravljajo že več mesecev z veliko vnemo. Iz Zjedinjenih držav Severne Amerike se je priglasilo dosedaj že 5000 udeležencev. Tudi evropski narodi se hočejo tega zborovanja udeležiti v velikem številu. Tako se trudi posebno čehoslovaški konzul v Sidney, da bi bila udeležba iz Čehoslovaške kolikor mogoče obilna in častna. — Ob tem kongresu bodo slavili avstralski katoličani uspehe svojega smotrenega in požrtvovalnega dela. Vseh skupaj jih je 900.000, torej ena petina vseh prebivalcev v Avstraliji. Kljub temu pa jim je angleška vlada nekaj časa odrekala najnavadnejše pravice. Tako posebno ni hotela priznati pravice javnosti njihovim zasebnim šolam. Tudi še potem, ko so katoličani sezidali krasno Marijino cerkev v Sidneyju, ki je dosedaj največja stavba v Avstraliji, ni hotela angleška vlada računati ž njimi. Nazadnje so si katoličani s pomočjo delavcev, ki se v Avstraliji niso pustili vpreči v protiverski voz, izvojevali za svoje šole pravico javnosti. Sedaj so protikatoliški listi začeli pisati, da so katoliške zasebne šole za nič, da ne dosejajo

predpisanih uspehov itd. Šlo je tako daleč, da je prišla nepristranska komisija iz Angleškega preiskovat katoliške šole v Avstraliji. A ta je morala ugotoviti, da katoliške šole še celo presegajo državne. Avstralski katoličani tudi največ izmed vseh drugih žrtvujejo za svoje šole in za dobrotelne ustanove. Tej veliki požrtvovalnosti hoče letos veliki evharistični kongres izreči priznanje vsega katoliškega sveta.

NOVICE

Smrt vzornega dekleta. Neizprosna jetika je pretrgala nit življenja Antoniji Zavratnik iz Stare ceste pri Ljutomeru. Rajna je dolgo časa bolehal, a vedno še upala, da spomladi ozdravi. Toda Bog jo je poklical k sebi. Počivaj v miru!

Smrtna kosa pri Sv. Juriju v Slov. gor. Dne 25. marca t. l. je, spreviden s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspal Matija Knupleš, kmet in župan v Gornjem Gašteraju, star 83 let. Rajni je bil dolgo let zvest naročnik »Slovenskega Gospodarja«. Na njegovi sedmini se je nabralo 25 Din za afrikanske misijone. Njegovim preostalim naše iskreno sožalje, rajnemu pa bodi blag spomin!

Požar. V Podgorju pri Pišecah je pri posestniku Karlu Šnebergerju nenadoma izbruhnil ogenj. Slamnata streha je bila takoj vsa v plamenu. Ker se je to zgodilo podnevi, se je posrečilo sosedom, da so ogenj kmalu zadušili. Zgorela je le streha in na podstrešju spravljeno žito. Škoda je precejšnja, ki pa je krita z zavarovalnino. Požar je nastal vsled slabega dimnika.

Smrt železničarja med dvema lokomotivama. Na savskem kolodvoru v Zagrebu se je v torek, dne 27. marca, zjutraj pripetila grozna nesreča. Kurjač Mijo Škahar je ravno popravljaj nekaj pokvarjenega v prednjem delu lokomotive in je stopil pri tem pred sprednji odbijač. Pri delu ni opazil, da se bliža druga lokomotiva, ki se je v prvo zadela. Škaharja so odbijači obeh lokomotiv popolnoma zmečkali. Strojvodja prve lokomotive je slišal le obupni krik ponesrečenega kurjača, pomagati pa mu ni mogel. Smrtno ponesrečeni Mijo Škahar je rojen leta 1884 in zapušča ženo in dvoje majhnih otrok.

Gostija s 7000 gosti. V kraju Tcsö na Madžarskem se je poročil 17letni sin rabinerja (judovskega duhovnika) s 15letno hčerko drugega rabinca. Na tej gostiji se je zbralo 7000 gostov iz Čehoslovaške, Ogrske, Rumunije in celo iz Poljske. Gostje so nočevali po parmah in kozolcih, ker je bil kraj gostije premajhen za toliko število ljudi. Povabljeni so prinesli novoporočenima raznih darov za več stotisoč ogrskih pengov. Gostija je trajala 7 dni.

Človeku nevarne školjke. V Tihem oceanu žive velikanske ostrige, ki se lotijo celo človeka. V čereh queenslandske oblasti se nahajajo ogromne školjke iz rodu ostrig, katerih zunanji oklep tehta včasih do 100 kg. Te živali imajo kakor past nastavljeno žrelo, kamor love ribe in druge morske živali. Zgrabijo pa tudi človeka, ako jim pride preblizu. Tako se je nekoč zgodilo nekemu mornarju z ladje »Amethyst«. Ponevedoma je stopil v odprtino

školkje in ostriga je takoj stisnila robova, ki sta segala preko členkov. Mož je bil ujet. Njegovi spremljevalci so ga skušali oprostiti, toda zaman, žive klešče niso popustile. Bil je pa ravno čas plime in voda je hitro naraščala. Nekaj mož je pohitelo na obalo in dalo ladji znamenje za pomoč. Ko je dospelo pomožno moštvo, je segala ujetemu mornarju voda že preko ram. Sedaj so dvignili mornarja z ost rigo vred. Žival pa tudi sedaj ni izpustila svoje žrtve in so morali z železnimi drogovi školjko razbiti. Mornar je sicer ostal živ, a dobil je težke poškodbe.

Špecialist za notranje bolezni g. dr. Janko Pihlar se je naselil po večletni klinični praksi v inozemstvu v Mariboru in ordinira v Prešernovi ulici 2.

Važno za veroučitelje! Prosvetni in-spektor za mariborsko oblast g. dr. Franc Kotnik razglasa sledeče: Vabim veroučitelje, naj čimprej predložijo direktno računovodstvu delegacije ministrstva financ, odsek za ljubljansko in mariborsko oblast v Ljubljani, prijave veroučnih ur za dobo od 1. 11. 1927 do 31. 3. 1928, posebne prijave za potnino pa za čas od 1. 9. 1927 do 31. 3. 1928.

Še enkrat: velikonočni pozdravi naših fantov vojakov in orožnikov iz južnih krajev. Ponovno povdarjamo, da smo prejeli že zopet celo vrsto velikonočnih pozdravov od naših fantov vojakov in od slovenskih orožnikov iz južnih krajev na slovenska dekleta, starše, prijatelje in na znanca. Imen teh vrlih fantov in orožnikov ne moremo objaviti radi pomanjkanja prostora.

Lep jubilej. Zadnji petek je minulo 30 let, odkar je bil proglašen za doktorja vse ga zdravilstva g. dr. Franjo Jankovič, zdravnik v Mariboru. Jubilant je rodom iz Vitanja. Že kot visokošolec je bil član naših slovenskih katoliških društev. Kot mlad zdravnik je deloval veliko let v Kozjem. Še pred vojno je bil izvoljen v kozjanskem okraju za deželnega in državnega poslanca. Po prevratu je zastopal imenovani okraj v privremenem predstavništvu v Beogradu in je bil tudi minister za vere. Iz Kozjega se je preselil v Maribor, kjer je sprejel službo zdravnika na moški kaznilnici. Gospodu jubilantu iskreno čestita »Slovenski Gospodar«, kojega dopisnik je bil gospod doktor v svojih mlajših letih!

Častni občan. Občina Sv. Peter pri Mariboru je izročila dne 2. aprila diplomu častnega občanstva g. Josipu Dernjaču, ki je služboval pri Št. Petru 34 let kot učitelj.

Obesil se je v soboto zvečer v Mariboru ravno pred kratkim šele vpokojeni železniški nadsprevodnik Ivan Mohorič, star 57 let.

Naši rekruti. Žalostne so mamice, ko odhajajo njihovi fantje k vojakom, — a mnogi fantje se pa ne žalostijo preveč. Se napijejo in pozabijo na težko slovo od doma. Pijani potem vpijejo, razbijajo in se dostikrat tudi pretepajo. Ko so prejšnji teden šli fantje k vojakom, smo imeli v

Mariboru nekaj prav žalostnih slučajev. V gostilni Vlahovič na Aleksandrovi cesti so fantje popivali in popevali — seveda v kolikor smemo pač to vpitje in kričanje imenovati petje. Nazadnje so se pa skregali in tudi stekli. Med splošnim pretepanjem je dobil rekrut Ribič Leopold iz Oseka precej globoko rano v desno roko nad zapestjem. Nesrečneža je za prvo silo obvezal vojaški zdravnik, nato so ga pa prepeljali z rešilnim avtom v bolnico. Zabodel ga je Zvajkart Miha iz Sv. Marjete ob Pesnici. Ta pa je takoj po zločinskem dejanju zbežal v hlev, kjer so ga po tem aretirali. — Viničar Skrovič Ludvik iz Št. Ilja pa je na cesti slučajno prišel med večjo gručo rekrutov. Kar naenkrat je začutil, da ga roka zaboli. Pogledal je in videl, da ga je eden izmed rekrutov za bodel z nožem v roko. Moral je iti na rešilno postajo, da so ga obvezali. — Kdaj pač se bodo naši fantje zavedli in uvideli, da s takim vpitjem in razgrajanjem pač ne delajo častii našemu narodu!

Pod vlak se je vrgel. V pondeljek zjutraj ob pol sedmih se je vrgel na postaji Pragersko pod osebni vlak 18letni čevljarški vajenec. Kolesa so mladostnega samomorilca popolnoma razmesarila. Vzrok samoumora je odpust od mojstra in zaslužen karanje od strani domačih.

Aretacija nevarnega zločinca. Pretekli petek popoldne so na Zidanem mostu aretirali Ivana Zakoška iz Blance. Zakošek je zelo nevaren in nasilen vlomilec ter tat prve vrste. Uganjal je svoje zločine od 1. 1920 naprej, največ po Savinjski dolini, ter nastopal pod imeni: Miha Špiler, Fr. Kolar, Zakošek, Kožur, Slemenšek in drugimi 20 imeni. Imenovani je bil tako zvit in pretkan, da je celo podedoval na ime, ki si ga je zavoljo zločina nadjal. Zakošek je vdrl leta 1924 v Ponikvi na več krajih in odnesel za nekaj tisoč dinarjev različnega blaga. V Loki pri Žusmu se je pojavil istega leta ter si pridobil blaga za 2490 Din. Leta 1926 se je potikal v okolici Celja in je pokradel perila za okroglo 3 tisoč Din. V graščini Cerija v Podvrhu pri Braslovčah je ukradel dva gonilna jermena. V letu 1927 se je vtihotapil v hišo Franceta Zlebnika pri Sv. Vidu in je odnesel večjo množino svinjine, kuhinjskega orodja in še več drugih predmetov v vrednosti 3120 Din. V aprilu lanskega leta je prišel v Belevode pri Šoštanju in si v hiši posestnika Gregorja Slemenška prilastil harmoniko in razne obleke. Drugi dan za tem je v Radohi pri Lučah ukradel Antonu Pečenku srebrno uro, čevlje, čepico in še več druge obleke. Kmalu potem je vlomil v Ljubnem ob Savinji v hišo Alojza Kokca ter mu odnesel blaga v vrednosti 1030 Din. V poletju lanskega leta se je klatil v okolici Šoštanja ter je posestniku Ivanu Brišnik v Lokvici pokradel za 3250 Din razne zlatnine in obleke. Po mnogih malih tatvinah je izvedel večji vlom v stanovanje šolskega upravitelja Maksa Tvrđija v Zavodnjah pri Topolščici in mu odnesel 3600 Din gotovine in razne obleke. Pretekli mesec je vdrl v župnišče v Gotovljah in v hišo Fr.

Pernovška v Pernovem pri Veliki Pirešici, kjer je ukradel mnogo mesa in več drugih predmetov. Plen je bil cenjen na 3000 Din. V petek pa se je Zakošek nameraval odpeljati gotovo v kak drugi kraj uganjat svoje lopovščine. A tokrat je pa orožnik spoznal in aretiralo lopova, ki so ga orožniške patrolje po vsej Štajerski zaman zasledovale celih sedem let.

Še en tovariš Prpičeve bande pod ključem. Smo že poročali, da odgovarja na za tožni klopi Čarugov sodrug Prpič mali s svojimi trinajstimi tovariši, od katerih bo večina obsojena na smrt. Obravnava bo trpela še dolgo in bomo objavili njen izid. — V okolici Vršaca je padel orožnikom v roke te dni nekronani kralj vojvodinskih ciganskih tolovajev Laso Lakatoš. Ta cigan je izvršil tekem dveh let v okolici Subotice bogzna koliko razbojništev. Lakatoš je pripadal družbi zgoraj imenovanega Prpiča malega. Ko je bila prijeta pred meseci Prpičeva banda, se je posrečilo ciganu, da je ušel in uganjal razbojništva mirno naprej. Celu njegova mati in sestra sta izvršili prejšnji mesec pri belem dnevu v Subotici zločin. Prišli sta k 16letni deklici, da jej povesta po ciganski navadi srečo. Ko sta se prepričali, da je dekletce samo doma, sta ga zadržali in izropali stanovanje. Cigana Lakatoša bodo sodili najprej v Beogradu, kjer že sedi v glavnjači, zatem pa še v Zagrebu in v Subotici.

Polet na severni tečaj preko Ljubljane. Italijanski general Nobile že ima pripravljen zrakoplov »Italija«, s katerim bode poletel na severni tečaj med 10. in 20. aprilom t. l. General bo frčal na črti Rim—Trst—Ljubljana in dalje.

Dr. Ahčinove Šmarnice naj gg. duhovniki naročajo v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Cena je 36 Din in poština.

Žalosten pojav. Osiješka policija je izdala tiralico za 13letno šolarko Radonko Pavko, ki je pod vplivom slabih filmov pobegnila v družbi z neko svojo tovarišico neznanokam.

Samomorilca so našli šele po 23 dneh! V Sarajevu je že pred 23 dnevi izginil gozdarski pripravnik Ratko Teklič, ki je bil nameščen pri sarajevskem okrajnem glavarstvu. V nedeljo, dne 4. marca, je bil še v službi. Ob 11. uri dopoldne, ko so se nehale uradne ure, je odšel iz pisarne. Zadnjič so ga ljudje videli ob dveh popoldne v družbi z nekim njegovim prijateljem. Od tedaj je izginila za njim vsaka sled in je bilo vse iskanje za njim zaman. Policija je izdala tiralico za njim, in tudi družina se je obračala na vse strani, toda o njem ni bilo ne duha ne sluha. V torek, dne 27. marca, zjutraj je odšel neki sluga sarajevskega okrajnega glavarstva v klet poslopja, da poišče nekega dečka, ki je pobegnil od doma in o katerem se je govorilo, da se skriva v kleti okrajnega glavarstva. Sluga je odšel v najtemnejši oddelek v kleti, kjer se nahajajo stare vreče, prižgal vžigalico in zapazil tu človeka, naslonjenega na vreče. Misleč, da je kak lopov, je pograbil za motiko, da bi se ubranil pred napadom. Na svoje pre-

senečenje pa je spoznal, da je pred njim pogrešani Ratko Teklič. O tem je takoj obvestil policijo, ki je poslala komisijo na lice mesta. Komisija je ugotovila, da se Tekličevo truplo nahaja že 23 dni v kleti in da se je že pričelo razkrajati. Mladi človek se je zastrupil iz napojasnjene vzroka.

Kolesa so ga zmečkala. V Subotici se je v petek, dne 30. marca t. l., pripetila v tovarni železnega povišstva grozna nesreča. Delavec Ivan Bandin je delal pri stroju in zašel pod kolesa, ki so ga popolnoma zmečkala, tako da so izpod stroja potegnili potem eno samo veliko in krvavo kepo. O nesreči je bila takoj obveščena policija. V tovarno je prišla tudi mati ponesrečenega delavca. Ko je videla zgnječeno telo svojega ubogega sina, je od žalosti zblaznela.

Priznanje pred izvršitvijo smrtne obsodbe. V Rouenu na Francoskem je bil te dni giljotiniran (glavo so mu odsekali) na glavnem trgu 32letni zločinec Paul Emil Laspi. Obsojen je bil na smrt radi tega, ker je umoril 74letnega posestnika in njegovega 77letnega služabnika. Po zločinu je hišo zažgal z umorjenima vred. Pri preiskavi in med razpravo je molčal trdovratno na vsa mu stavljena vprašanja. Zjutraj pred izvršitvijo smrtne kazni je prišel paznik v njegovo celico in mu naznanil, da mora na morišče. Mirno je še popil skodelico kave, si pustil zvezati roke in se peljati na morišče. Predno je porinil glavo pod sekuro, je izpregovoril sledeče: »Dosljej sem molčal na vsa stavljena vprašanja, a sedaj pa izpovem, da je umoril posestnika moj pomagač, ki je tudi užgal hišo. Jaz imam na vesti samo smrt posestnikovega služabnika. Po zločinu sva si obljubila s tovarišem, da ne bova izdala pred sodiščem eden drugega.« Kljub tej izpovedi niso odložili izvršitve smrtne kazni, ker so bili uverjeni, da je to izpoved podal nalašč, da bi si podaljšal življenje.

Šestnajst dni med mrličji. V Te Zimlanu (Mehika) je prišlo po nesreči v rudokopu »Antora« do eksplozije. Delavci, ki so bili v bližini nesreče, so bili zasuti in so umrli pod ruševinami. Trupla smrtno ponesrečenih rudarjev so izvlekli iz rudnika šele po preteku 16 dni. Med žrtvami, ki so bile že močno v razkroju, so zapazili človeka, katerega je bila samo kost in koža, a je dajal znake življenja. Oživilni poskusi so uspeli, revež je prišel do zavesti in bo najbrže ostal pri življenju. Ležal je med mrtvimi sotovariši 16 dni in noči brez vsake hrane.

Najstarejši mož na svetu obolel! Sporočili smo že našim čitateljem, da živi v Carigradu najstarejši mož na celem svetu — 156letni Zaro Agha. Svoječas je bil v turški prestolici postrešček, a sedaj mu daje mestna občina starostno pokojnino. Ta najstarejši možakar je sedaj obolel in vse čaka radovedno, kako in kaj bode z njegovo boleznijo.

V smrt radi jetike. Na Dunaju so našli te dni 29letno šiviljo Adelo Molikovo z njenimi tremi otroci: sedemletno Adelo, triletno Otilijo in dveletnim Karlom, mrt v njenem, s plinom napolnjenim stanovanjem. Molikovi je umrl po dolgem bolehanju lani meseca avgusta mož Oton Molik, po poklicu krojaški pomočnik, in sicer na jetiki. Ker so ji nenadoma zboleli za jetiko tudi njeni otroci, ki so ji bili e-

dino veselje, je nesrečna žena sklenila, da odide prostovoljno v smrt.

Silen potres na Turškem. V glavnem mestu nove Turčije v Angori v Mali Aziji je bil dne 1. aprila tako močan potres, da je 250 družin brez strehe in 15 oseb ranjenih. V maloazijskem mestu Smyrna je bilo pokopanih med razvalinami, katere je povzročil potres, 40 oseb. Potresne sunke so občutili omenjenega dne po grških otokih in v Carigradu.

Romanje na Trsat se vrši letos o Binokostih, t. j. od 26. do 28. maja. Izkaznice so se vsem prijavitelcem že odposlale. — Prijave prejema »Sveta vojska« v Ljubljani, Poljanski nasip št. 10, ki na vsako vprašanje takoj odgovarja.

Pomoč gladojočemu ljudstvu. Mariborski oblasni odbor razpisuje na podlagi pooblastila ministrstva socialne politike pismeno ofertno licitacijo za nakup 30 vagonov koruze. Ponudniki se morajo ob enem s predložitvijo svojih ofert zavezati, da bodo čisto, zdravo ter popolnoma suho koruzo postavili na železniško postajo svojega bivališča in jo tudi natovorili v vagone. Koruza bo nakupljena po borznih cenah. Ponudbe se lahko stavi za celo, pa tudi za delno dobavo. Pravilno kolekovane oferte je vložiti najkasneje do dne 8. aprila pri velikem županu marib. oblasti.

Pri zaprtju nerednem curenju, bolanem želodcu, glavobolu, nerazpoloženju je potrebno, da se vzame v jutru na teše kupico naravne Franz Jozefove grenčice. Pri izkusih, doseženih na klinikah za notranje bolezni je Franz Jozefova voda odlično sredstvo za čiščenje.

Poročila SLS.

Shod SLS pri Sv. Marjeti ob Pesnici. Na belo nedeljo, dne 15. aprila se vrši po rani sveti maši shod Slovenske ljudske stranke pri Sv. Marjeti ob Pesnici v gostilni Kramberger. Govorita narodni poslanec g. Žebot in obl. posl. g. Supanič. Somišljeniki, vsi na shod! Vabljeni vsi sosedje!

Občinske volitve v Rušah. V nedeljo, dne 1. aprila, so se v Rušah pri Mariboru vršile občinske volitve. Vložene so bile tri kandidatne liste. Prva lista je bila lista SLS in ta je dobila 93 glasov. Na drugi listi so kandidirali socialisti, ki so dobili 216 glasov. Tretjo listo so pa sestavili demokrati ter so dobili 124 glasov. Ker so se kandidati Slovenske ljudske stranke in demokrati zedinili za skupno delovanje, imajo tako 1 mandat več kot socialisti.

NAŠA DRUŠTVA

Takse za gledališke predstave v izobraževalnih društvih. Poslanci SLS so dosegli, da je finančni zakon za proračunsko leto 1927-28 s posebno določbo v čl. 89 prinesel znižanje predpisane takse od 20% na 10% plačane vstopnine. Pred lanskim fin. zakonom so izobraževalna društva morala, ako so hotela izkoristiti ugodnost plačanja samo 10% takse, za vsako gledališko predstavo napraviti kolekovano prošnjo na ministrstvo prosvete, ki je moralo za vsako igro izdati potrdilo o umetniškem značaju. Določba lanskega finančnega zakona je utrdila znižanje takse od 20% na 10% za vse gledališke predstave prosvet-

nih (izobraževalnih) društev brez izjeme in brez vsakega prikrajšanja. Kljub tej povse jasni določbi čl. 89 finančnega zakona za lansko proračunsko leto se je od podrejenih vlasti še vedno zahtevalo neka ko potrdilo prosvetnega ministrstva o umetniškem značaju, čemur je tudi pripomogla neka naredba generalnega ravnateljstva davkov v Beogradu, ki je bila med tem izšla. Da se napravi konec krivemu tolmačenju, ki je društvom povzročilo nepotrebna pisarjenja in neupravičene stroške, se je narodni poslanec g. dr. Hoh-n-jec kot predsednik Prosvetne zveze v Mariboru obrnil na generalno ravnateljstvo davkov v Beogradu ter zahteval, da se mora dotično besedilo čl. 89, ki govori o gledaliških igrah izobraževalnih društev, tolmačiti po črki in duhu zakona ter da se mora napraviti konec dosedanjemu krivemu tolmačenju o potrebi nekakega potrdila o umetniškem značaju. Nato je generalno ravnateljstvo davkov izdalo na fin. ravnateljstvu v Mariboru in v Ljubljani naredbo, v kateri ugotavlja, da plačajo izobraževalna društva za gledališke predstave samo 10% takse, ne da bi jim bilo za to potrebno kakšno potrdilo katerekoli vlasti ali instance o umetniškem značaju.

Katoliška Omladina v Mariboru vprizori v nedeljo, dne 15. aprila, popoldne v dvorani Cvetlična ulica 28 štiridejansko igro »Pod varstvom Matere božje«. Igra je bila prvotno napovedana za preteklo nedeljo, a se je morala vsled nepredvidenih zaprek preložiti.

Efektna loterija Omladinskega doma v Mariboru. Vsa milosrdna srca uljudno va bi stavbeno društvo omladinske sirotišnice v Mariboru, da blagovolijo kupiti ali naročiti srečke efektne loterije Omladinskega doma. Vsaka srečka stane samo pet dinarjev. Kdor jih 100 razproda, dobi jih 10 povrh za plačilo. Koliko ljudi bi si rado nekaj zaslužilo, imajo torej na ta način lepó priliko. Samo naročite jih pri tajništvu stavbenega društva v Mariboru, Cvetlična ulica 28

Zgornja Polskava. Slovensko izobraževalno društvo »Skala« na Zgornji Polskavi priredi na velikonočni pondeljek, dne 9. aprila, ob treh popoldan v Društvenem domu krasno narodno igro »Milklova Zala«.

Sv. Barbara v Slov. gor. Z novo društveno dvorano, se je začelo tudi prav lepo razcvitat naše bralno društvo. Naša vneta knjižničarka ima obilo posla, da ustreže nebrojnim članom z dobrimi knjigami. V teku treh mesecev smo že štirikrat zaigrali na našem ljubkem odru, ki je vendar enkrat dobil svoj stalni prostor v novi dvorani. Ves dobiček je šel za kritje stroškov zgradbe društvene dvorane. Da se o našem društvenem delu vsak sam prepriča, je povabljen na 5 igro, ki bo na belo nedeljo 15. aprila po večernicah.

Sv. Barbara v Halozah. Društveno 20letnico obhaja pri Sv. Barbari v Halozah izobraževalno društvo na velikonočni pondeljek dne 9. aprila.

Sv. Trojica v Slov. gor. Kat. slovensko izobraževalno društvo pri Sv. Trojici v Slov. gor. ima občni zbor na velikonočni pondeljek dne 9. aprila, popoldne po večernicah v samostanski dvorani.

Sv. Rupert v Slov. gor. Tukajšnja orlovska mladina priredi na belo nedeljo, dne 15. aprila ob treh popoldne v dvorani stare šole eno veseloigro, po igri pa srečolov z 350 dobitki. Ti dobitki bodo ob velikonočnih praznikih na razstavi pri g. Vinku Vogrinc (nekdanj Lorberjeva trgovina), tako da si jih vsakdo lahko ogleda. Srečke se dobijo pri vseh članih Orla in v trgovinah gg. Lorber in Rojs. Srečka stane 2 Din. Prijatelji naše mladine, do-

mači in sosedje, udeležite se vsi te naše prireditve, kupujte te srečke, ker s tem podpirate našo organizacijo, ob enem pa za mali denar dobite lepe dobrotke. Zatorej vsi na belo nedeljo k Sv. Rupertu na orlovsko prireditve. Bog živi!

Sv. Benedikt v Slov. gor. Orliški krožek po krašno uspelem materinskem dnevu dne 25. marca zopet vabi na velikonočno slavnost na velikonočni pondeljek ob treh popoldne v dvo rani. Na sporedu so: petje mešanega zbora, deklamacija, slavnostni govor in ganljiva igra »Ukradeni biseri«. Domačini in sosedje pri dide!

Ljutomer. Prosvetno društvo v Ljutomeru priredi na splošno željo cenjenega občinstva prekrasno zgodovinsko igro »Ben Hur« še enkrat in sicer na belo nedeljo, dne 15. aprila, ob treh popoldne. K najobilnejši udeležbi vabi odbor.

Sv. Križ pri Ljutomeru. Na velikonočni pondeljek se ponavlja čarobni »Zlatorog«, žalogra s petjem. Začetek ob pol štirih popoldne. Vstopnice se dobijo v predprodaji v trgovini Kosi.

Veržej. Orlovski odsek v Veržeju uljudno vabi na veliko javno tombolo, ki jo priredi na velikonočni pondeljek ob treh popoldne na vrtu g. Alojza Seršen v Veržeju. Bog živi!

Veržej. Dekliška zveza priredi na belo nedeljo v prostorih Marijanišča gledališko predstavo z igrama: »Non plus ultra«, vesela enodejanka za god vlč. g. duhovnega voditelja, in tridejanka »Materin blagoslov«. Vabimo k obilni udeležbi!

Ptuj. Naša dekliška Marijina družba je že dvakrat ponovila versko igro »Lurška pastarica« s predavanjem. Ker pa mnogi želijo še videti to igro, jo ponovimo še tretjič in to na belo nedeljo, dne 15. aprila.

Vojnik pri Celju. »Mlada Breda«, katero je dne 25. marca vprizoril cerkveni pevski zbor v Vojniku, je nad vse pričakovanje dobro uspela. V Vojniku še dosedaj nismo videli enakih prireditev. Je to zopet korak naprej na polju izobrazbe. Opereta se na splošno željo občinstva ponovi na velikonočni pondeljek z znižano vstopnino ob treh popoldne v posojilniški dvorani.

Št. Vid pri Planini. Tukajšnji Orel priredi na velikonočni pondeljek, dne 9. aprila ob 3. uri popoldne v Društvenem domu dve prav lepi igri: »Fernando, strah Asturije« in »Miha, drzni zrakoplovec«.

Sladkagora. Tukajšnje izobraževalno društvo vprizori v pondeljek, dne 9. aprila, in ponovi v nedeljo, dne 15. aprila ob treh popoldne pod farovškim kozolcem igro »Miklova Zala«.

Žrebanje loterije Kat. prosvetnega društva v Sv. Petru pod Sv. gorami je za nekoliko časa preloženo. To v pojasnilo onim, ki mislijo, da se je žrebanje že izvršilo. Dan žrebanja se bode pravočasno javil v časopisju.

Zahvala. Ekspozitura Prosvetne zveze za Slovensko Krajino v Murski Soboti izreka v imenu vseh prekmurskih katoliških organizacij in v svojem imenu vsem plemenitim darovalcem, društvom in posameznikom pristrčno zahvalo za poklonjene knjige. Slovenska knjiga med našim ljudstvom še ni tako usidrana, kakor je v ostali Sloveniji. Naše ljudstvo skoraj ne pozna drugih knjig razven domačih v narrečju in mohorskih knjig. Da se katoliška in slovenska misel med nami čim bolj utrdi, je v prvi vrsti poleg dobre kulturne organizacije potrebna tudi poštena knjiga. Prosvetni zvezi v Mariboru smo prav posebno hvaležni, da je organizirala zbirko knjig za našo krajino. Vsem za dar in naklonjenost: Bog plačaj! — J. Jerič, predsednik. S. Milač, tajnik.

Organistovske zadeve.

Dne 29. marca sta bila sprejeta v avdijenco pri prevzvišenemu knezoškofu dr. Karlinu v Mariboru gg. Karol Bervar in Franc Klančnik kot delegata Društva organistov. Delegata sta bila zelo prijazno sprejeta. V pol ure trajajočem pogovoru sta razložila naše težnje, za kar se je prevzvišeni zelo zanimal in je obljubil, da se bo zavzel za zboljšanje slabega položaja organistov, posebno še, da se izvede pokojninsko zavarovanje.

Te dni prejmejo taisti organisti, kateri so javili tajništvu Društva organistov, da službujejo že čez 25 let na eni župniji, vprašalne pole, katere prosimo takoj točno izpolniti in nemudoma vrniti tajniku: Franc Klančnik, organist, Šmartno ob P. Kdor se še ni priglasil, naj se takoj priglasil!

Zadnjič sem poročal, da je pred dvema mesecema umrl organist Božidar Drolc v Št. Juriju pod Taborom in da je Pokojninski zavod vdovi Mariji Drolc ter dvema otrokoma že odmeril pokojnino. Med tem pa je tudi umrla vdova Marija Drolc. Dve hčerke, stare med 12 do 14 let, sta ostali same brez staršev. Seveda bosta do 18 let starosti tudi dobivali pokojnino, katera bo vsaj nekoliko v pomoč. Pri poročamo vsem nasprotnikom tega zavarovanja, da takšne slučaje nekoliko premislijo. Upamo, da bodo potem drugače mislili.

Listnica uredništva.

Polenšak: Eden dopis smo skrajšali, ker z zbadanjem ne bi prav nič pridobili. — **Prihova:** Ne spada v list. — **Vitanje:** Osebni očitki so tožljivi in sodnijo nočemo imeti opravka. — **Središče:** Kar ste pisali o Radiču, je vse res. Za javnost ni, ker bi nam Stipica in njegovi somišljeniki skuhali na sodnji vročo kašo. — **Križevci:** O lucerni smo dobili pred vami članek, ki ga priobčujemo v današnji številki. — **Kamnica** pri Mariboru: Taka zahvala ni umestna, ker je bila izvršena samo dolžnost. — Da bodo prejeli vsi »Slovenskega Gospodarja« pravočasno za praznike, smo ga izdali že en dan prej, kakor navadno. Ker je bila ta številka preobložena z gradivom, smo odložili veliko dopisov in gospodarskih obvestil za prihodnjič.

Velikonočne uganke. Kje je bil naš Gospod, ko je še živel na svetu, pa vendar ga ni bilo na zemlji in ne na nebu, seveda tudi ne v predpeklu? — Kaj vsak tat pozabi, kadar krade? — Kaj je Kristus zapustil križu, na katerem je visel? — Kdo je za Veliko noč pernat žival? — Kako debelo je snega na Veliki Kapi o Veliki noči? — Kdo ima v Cerkvi večjo pravico: moški ali ženska?

Rešitev ugank. Kadar gre dimnikar po snegu — je zima. — Gos ima dolg vrat, ker je glava daleč od telesa. — Dva časa v ledu sta pust in post.

Deset let pošteno živel. Sodnik: »Že zopet ste obtoženi! Ali ne morete niti eden dan pošteno živeti?« — Tat: »Gospod, 10 let sem sedaj pošteno živel!« — »Kje pa ste bili?« — Tat: »V zaporu.«

Razdelitev velikonočnih daril. Mati je imela osem oseb obdarovati. Imela je 8 pisank v skledici. Dala je vsem osmim v družini po eno pisanko, pa vendar je bila še vedno ena v skledici. Kako je to naredila?

Skrbni služabnik. Gost je naročil služabniku, naj ga ob dveh ponoči pokliče. Gost: »Ali je že dve?« — Sluga: »Ne še. Le to sem vam hotel povedati, da lahko še dve uri spite!«

Na Pohorju. Tujec je prišel za Velikonoč na Pohorje in je vprašal kmeta: »Od česa pa živijo ljudje na Pohorju?« — Kmet pri Sv. Arehu mu je odgovoril: »Po zimi od svinjine, poleti pa od tujcev!«

Velikonočno darilo. Otroci so se pogovarjali, kaj so vse dobili za pisanko. Pa je rekel Janezek: »Jaz pa sem dobil lep razir- aparat!« — Vsi dečki so se mu zasmeli. On pa je modro odgovoril: »Kaj se boste smejali! Ata so rekli, da se bodo ta čas sami z njim brili, dokler jaz ne zrastem!«

Ponočevalec. Prvi: »Ali veš, zakaj je mesec tako bled?« — Drugi: »Seveda to vem, ko pa je cele noči zunaj! Ponočevalci pa vedno slabo izgledajo!«

Ljudozrci. V nekem cirkusu je kazal ravnatelj divjega, uklenjenega človeka, ki se je moral predstavljati, da je ljudožerec. Ker pa je nastavljenju to bilo že preneumno, je pobegnil. Pustil pa je pismo na ravnatelja s sledečo vsebino: »Nikar me ne iščite, ker sem samega sebe pojedel!«

Neplašljiv konj. Meščan je kupil konja in še vprašal: »Ali je plašljiv?« — Kmet: »Tisto pa ni! Celo zimo je bil sam v hlevu, kjer je ponoči popolnoma temno, pa se ni splašil!«

Krojačev račun mnogim zagreni veliko nočno veselje. Nekdo pa si je znal pomagati. Krojač je tik pred prazniki prišel z računom in prosil: »Glejte, jaz sem trgovcu že dolgo časa dolžen na blagu, prosim zato, da plačate!« — Gospod v novi obleki pa se je obregnil: »Kaj, vi nesramnež, sami delate dolgove, pa hočete, da bi vam jih drugi plačevali! Prinesite mi pobotnico od trgovca, da ste plačali, potem pa vam tudi jaz plačam!«

Pek in čevljar v prepiru. Pek je rekel: »Kaj boš ti govoril! Kar sem jaz za Velikonoč naredil, je šlo vse na mizo, kar pa si ti naredil, je šlo vse — pod mizo!«

Žejen Franček-pijanček! Klobase je jedel, pa slano meso, pa je bil žejen, šel je v gostilno, kjer pa je bilo veliko ljudi in mu niso takoj postregli. Kar naenkrat je Franček zavpil: »Hitro mi prinesite papir, tinto in pero, pa pripeljite dve priči!« — Krčmar: »Kaj se je pa zgodilo?« — Franček: »Bojim se, da bodem od žeje umrl, bi pa rad še preje testament naredil...!«

Dajati je bolje kot prejemanje! Učitelj je v šoli razlagal o velikonočnih darovih ubogim in je dal nauk, da je bolje dajati, kot jemati. Tonček-kujonček pa ni poslušal in učitelj mu je dal klofuto. Tonček pa je žalostno ponovil: »Bolje je dajati kot pa prejemanje!«

Kolje in vsake vrste rezan les

prodaja ali zamenja za dobro vino Franjo Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica št. 25.

DOPISI

Ruše. Pri kopanju jame za pesek in gramoz na travniku posestnika g. Jakoba Marin v Rušah so našli stare izkopine in sicer staro posodo iz gline, kar sklepajo, da je to iz časov Rimljanov. Posestnik ima posodo shranjeno.

Sv. Martin pri Vurbergu. Dne 25. marca smo pokopali tukaj vrlo ženo posestnico Ivano Crnčič, katere je bila vzor ženam tega okraja, za katero žalujejo mož, edini sin z ženo in dva brata, ki se nahajata v Avstriji, in številni sorodniki. Njej naj bo zemljica lahka, ostalim naše sožalje! — Ob priliki pogreba proti Sv. Martinu je pridrhal avtomobil št. 114, kateri se ni zmenil, premda je že od daleč opazil sprévod z mrličem ter je vozil z veliko brzino, tako da je blato nosilce krste kot tudi ostale močno poškopilo. Zato prosimo oblast, da se sofer avtomobila št. 114 pozove na odgovornost, zakaj ni pred mrličem zastavil, da bode v bodoče vedel, da je tudi mrliču treba dati zadnje spoštovanje, ker na isti poti je lahko danes ali jutri vsak izmed nas. — Anton Glonar.

Staritrq pri Slovenjgradu. V torek, dne 27. marca, opoldne je spravljal tukajšnji trgovec in gostilničar Anton Uebel polovnjak vina v klet. Na strmih stopnicah mu spodrsne in sod mu pade z vso težo na glavo in mu zdrobi čelno kost. Ne da bi se zavedel, je umrl $\frac{3}{4}$ ure po nesreči v starosti 32 let. Zapušča mlado vdovo in dva mala otročiča. Kako da je bil priljubljen, je pokazal pogreb v četrtek popoldne. Orli v kroju, domača požarna bramba, požarne brambe sosednjih občin in izredno številna množica žalujočih pogrebcev so prerano umrlega spremljali k zadnjemu počitku. Blagemu možu bodi Bog usmiljen sodnik!

Gornja Radgona. V nedeljo, dne 25. marca, se je vršil pogreb bivšega železniškega mizarja Franceta Štrakl od njegove rojstne hiše v Črešnjevcih na pokopališče Sv. Petra v Gornji Radgoni. Njegovi tovariši železničarji, ki so pohiteli v velikem številu z godbo iz Maribora, so se prerano preminulega spominjali z ginljivimi govori.

Polenšak pri Ptuju. Letošnje leto je naš kraj nekako središče ciganske druhal. Ne utegnemo skoraj zapirati vrat pred temi nasilmeži. Prihaja ti cela tolpa in to dan na dan. Ob gozdovih stoji vse polno teh ciganskih šotorov. Ni pa tem delamržežem dovolj, ako mu daš po en dar, ne, kar zaporedoma hoče imeti vse, kar ti hiša premore. Ako pa nevoljno zagodnjaš, češ, nimam ti kaj dati, pa ti kratko zagrozi, hočeš li, da si nesrečen. Želeti bi bilo, da nekoliko orožništvo in drugi varnostni organi potirajo to neprijetno druhal iz naših krajev. Ne vemo, ali iz cele Jugoslavije prihaja ta sitnoba v naše kraje, ker še ne utegnemo se odpeljati eni, pa so zopet že drugi tu, tako da nismo nikoli prosti te sitnobe. Prosimo in želimo od višje oblasti, da se kaj ukrene, da bomo varni pred temi nebodijihitrebna nasilnimi cigani!

Polzela. Na sedmini po pokojnem gospodu Cizeju se je nabralo 70 dinarjev za gasilno društvo na Polzeli. Darovalcem iskrena zahvala!

Polenšak pri Ptuju. K nam prihaja samo na naslov bralnega društva 77 izvodov »Slovenskega Gospodarja«. Izobraževalno društvo na Polenšaku je dobilo tudi prvo nagrado 1000 dinarjev. Sicer je pa v naši župniji v celoti nad 100 zvestih naročnikov, kar je prav častno za našo župnijo!

Gajovci. Prostovoljno gasilno društvo priredi na vrtu gostilne Mikl pri Sv. Marjeti niže Ptuja na belo nedeljo, dne 15. aprila, popol dne po večernicah društveno veselico.

Loperčice pri Ormožu. Umrl je Ivan Trstenjak v starosti 84 let. Rajni je bil dober kristjan in je med boleznijo želel biti večkrat obhajam. Bil je tudi zvest naročnik našega časopisa

in požrtvovalen pristaš SLS. Ob zadnjih skupščinskih volitvah je kljub visoki starosti šel dolgo pot pet četrt ure peš na volišče v Ormož. Med potjo so ga dohтели agitatorji demokratske stranke z avtomobilom in ga vabili na voz. Toda ni sprejel ponudbe. S tem je dal lep zgled marsikateremu dvomljivcu in nezanesljivježu, ki ob takih dneh ostajajo doma, ali pa se še v zadnjem trenutku dajo pregovoriti in podkupiti.

Škale kri Velenju. Naznanja se, da se na Velikonoč vrši pri nas vstajenje ob petih zjutraj s procesijo, pri kateri bode tudi igrala tukajšnja rudarska godba.

Št. Janž pri Rečici. Dne 29. marca smo izročili materi zemlji telesne ostanke blage matere Marije Melavc, p. d. Bršnjakove, v viški starosti 86 let. Eden dan pozneje, ko jo smo spremili k večnemu počitku, je zatisnil svoje trudne oči njen soprog Florjan Melavc v starosti 77 let. Bil je vzoren gospodar ter zaveden katoličan. Obiskal je tudi mnogoštevilno božjih potov, bil je v Rimu, Lurdu in Jeruzalemu. Edini je bil jeruzalemski romar iz naše župnije. Mnogo je vedel povedati o teh božjih potih in so ga sosede radi poslušali. Pokojna sta bila poročena nad 50 let, kar je dandanes seveda prav redek slučaj. Naj v miru počivata!

Dol pri Hrastniku. Ker se drugi kraj avlijo, je tudi maša dolžnost, da razodenemo javnosti, kako in kaj je pri nas na Dolu. Da spadamo med napredne kraje, nam dokazuje kmetijska podružnica, ki je prištedila narodu mnogo in mnogo denarja in ki gradi sedaj sredi vasi veličasten dom, primeren za vse društvene in gospodarske prireditve; to priča obsežna in delavna kmetijska podružnica in nje živo stremljenje narediti v okraju čimveč vzornih posestev; to potrjuje veliko število prosvetnih društev — izobraževalno, pevsko društvo itd., — za kmečko in delavsko mladino; temu je dokaz tudi lepo število nadarjenih kmečkih mladeničev, ki so obiskovali razne gospodarske šole in poučne tečaje in to nam pove med drugim še sadjarska in vrtnarska podružnica, ki je pridobila že pri ustanovnem občnem zboru 56 zavednih članov. Kakor je Šmartno ob Paki smatrati za žarišče prosvetnega in gospodarskega dela v Gornji Savinjski dolini, tako je tudi Dol pri Hrastniku glede društvene in prosvetne delavnosti vzgleden vsemu laškemu okraju. Gospodarske in kulturne ustanove v omenjenih občinah jasno pričajo, kako mogočna in obče koristna je združna zavest pri izobraženem, zavednem ljudstvu. In med ljudstvo, ki si je sveto svojih idealnih stremljenj, ki ljubi delo in napredek in v tem tudi svojo domačo grudo, svoj tihi kmečki dom in intimno lepoto slovenske krajine prihaja človek vedno z veseljem — in iz srca rad. — Franc W.

Razveselimo naše male!

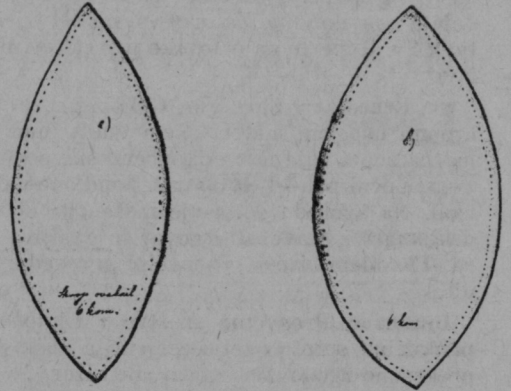
Kako veselje ima naša deca pri najmanjšem daru, ki ga dobi, posebno še iz ljubeznjive materine roke. Najmanjši v hiši imajo radi pisane igračke. Ali kdo bi dandanes mogel vedno kaj novega kupovati! Dobro pa je, če se doma zna kaj narediti, posebno pa, če to nič ne stane, ali pa prav malo.

Pod tem naslovom »Razveselimo naše male« bomo prinašali razne nasvete v tem oziru, kako se otrokom na najcenejši način oskrbi igračke ali pa se jih zaposli.

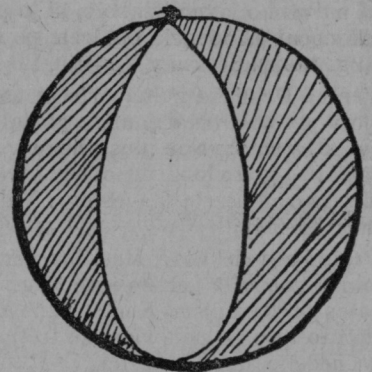
Danes priobčujemo navodilo, kako napravite pisano žogo, za katero bodo otroci radi skakali po zeleni trati in se malo poigrali.

Za žogico vzemi razno pisane krpice, ki se kot odpadki ne dajo za ničesar več uporabiti. Vzeti je treba šest krpic, ki se položijo ena vrh druge. Ali se hoče imeti

večjo, se odrežejo krpice bolj na široko, kot kaže slika I b:

Kdor hoče imeti pa ožjo, tudi obreže krpice bolj na ozko, kot kaže slika I a. Ko se krpice obreže, jih je treba seveda zašiti in sicer po dve in dve krpici, samo nazadnje, predno se zašije, se natlači žogica. Ko je popolnoma natlačena, se zašije in otrok ima — igračko doma narejeno, kot kaže slika II.

Tudi kmetijski otroci so otroci in se radi igrajo. Naj rastejo v veselju, saj jih bodo tudi starši veseli!

GOSPODARSTVO

Cene in sejmska poročila.

CENE TUJEMU DENARJU.

Na zagrebški borzi se je zadnje dni dobilo v valutah

1 ameriški dolar za 56.50 Din.

Dne 2. aprila t. l. pa v devizah:

100 avstrijskih šilingov za 798.5 do 801.5.

100 italijanskih lir za 299.364 do 301.364.

100 madžarskih pengov za 992.2.

1 ameriški dolar za 56.735 do 56.935.

100 francoskih frankov za 222.80 do 224.80.

100 čehoslovaških kron za 168.03 do 168.83.

100 nemških mark za 1357.75 do 1630.75.

SEJMI:

10. aprila: Ljutomer.

11. aprila: Fram.

12. aprila: Novacerkev.

13. aprila: Loka pri Zusmu.

14. aprila: Dobje Št. Janž pri Dravogradu.

Kmetovalci laškega okraja, pozor! V teh tednih občinski odborniki po posameznih občinah in vaseh popisujejo, koliko svinj se bode dalo letošnjo spomlad cepiti proti rdečici. V stotisoče se lahko računa škoda, ki jo je napravila ta bolezen pri svinjah. Vsled podpore okrajnega zastopa in oblastnega odbora bo cena za cepljenje prav malenkostna. Pregovor pravi: Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal!

MALA OZNANILA

Lisičje

kunine dihurjeve, veve-ričje in druge zimске kože od divjačine kupuje po najvišjih cenah I. Rataj, Slov. Bistrica.

Gasilno društvo Stanetinci Rožički vrh, Sv. Jurij ob Ščavnici kupi še rabno, lahko četverokolno brizgalno. 490

Izgubil je listino z dokumenti Janez Horvat, dežnikar. Kateri jo je našel, naj jo takoj odda pri policiji v Ptuj pod nagrado 100 Din. 489

Apno zmiraj svežo in cement kupite najceneje pri staroznani tvrdki H. Andraschitz, Maribor, Koroška cesta. 467

Dva predelavca za zgradbo nove ceste se sprejmeta. Ponudbe z zahtevo plače je takoj poslati na: Stavbni odbor za novo okrajno cesto čez Prevorje, pošta Planina nad Sevnico. 466

Vsako množino svežih jajc prevzame celi dan, sedajna cena 90 par za komad, najboljša do 1 Din, jajca ne predobna. Samo pri veletrgovini sadja in jajc, Maribor, Koroška cesta 126-128, Ivan Göttlich, mlajši. 469

Lahki šivalni stroj znamke »Klein-Langschiff« po ceni na prodaj. Ivan Uršič, Kettejeva ul. 24. 481

Moško kolo se proda. Sv. Jurij v Slov. gor. 25. 464

POZOR ČEBELARJI!

Vse čebelarstvo orodje, paje, umetno satovje, »Ričove« tiskalnice za umetno satovje, stroje za trčene medu, semena medu bogatih rastlin dobavlja: Jugosl. čebelar. industrija NOVI VRBAS (Vojvodina) poštini predal št. 5.

Cenik pošljem brezplačno! 321

Sodarskega vajenca, močnega, sprejme takoj Josip Ramšak, sodar, Ruše. 494

Viničar s petimi delavskimi močmi, ki lahko reši 2 svoji kravi, se sprejme, Gradiška 18, Pesnica. 441

Razpis cerkvenih popravil. Cerkevno-konkurenčni odbor v Sv. Florijanu razpisuje nekatera cerkvena popravila (pleskanje zvonika, popravo strehe itd.). Ponudbe do 15. aprila 1928 na občinski urad Sv. Florijan pri Rogatcu, kjer se tudi izve obseg popravil. — Načelnik: Anton Perkovič. 493

Fran Strupi, Celje

Vam priporoča svoje bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetiljk, ogledal, raznovrstnih šip, lepih okvirov itd. — Prevzema vsakršna steklaska dela. — Najodličnejše cene in točna postrežba.

Na drobno in na debelo.

Na drobno in na debelo.

Harmonika, trivrstna, nova, močna, se proda. Naslov: Seme Josip, Ptuj, Miklošičeva 11. 492

Čepljeno trsje na Rip. Portalis, Göthe št. 9, V. rizling, Ranfol, Silvaner, Izabela in Korenjakof Göthe 9. Jakob Verbnjak, trtničar, Pobrežje 156, pošta Sv. Vid niže Ptuj. 408

ZAHVALA.

Podpisana se zahvaljujem tem potom »Ljudski samopomočnik« v Mariboru za takoj izplačano podporo po smrti gospe Neže Schneberger, s katero podporo mi je bilo mogoče poravnati pogrebne in druge stroške. Priporočam to društvo vsakomur najbolje za takojšnji pristop.

Maribor, dne 3. aprila 1928.

494

Uršula Bosner.

Izkaz

izžrebanih števil II. stadionske loterije.

Žrebanje se je vršilo v nedeljo, 25. marca 1928 ob 3 popoldne v veliki dvorani »Uniona« v Ljubljani pod nadzorstvom zastopnika državne oblasti.

Glavni dobitnik »Vilo Stadion« v vrednosti 160.000 Din je zadela srečka št. 47.333.

10 dobitkov v vrednosti po 4000 Din (šivalni stroji) so zadele srečke: 11.736, 21.581, 26.218, 36.145, 52.025, 58.720, 68.676, 72.257, 73.509, 74.623.

20 dobitkov v vrednosti po 2000 Din (kolesa) so zadele srečke: 6.286, 7.228, 10.856, 18.372, 22.984, 28.070, 35.253, 41.180, 44.831, 46.663, 50.191, 52.908, 54.880, 59.061, 63.041, 65.970, 68.684, 69.663, 69.777, 72.264.

10 dobitkov v vrednosti po 1000 Din (nihalne ure) so zadele srečke: 20.892, 25.899, 41.667, 47.254, 57.954, 58.849, 61.146, 62.529, 65.486, 66.980.

10 dobitkov v vrednosti po 500 dinarjev (žepne ure) so zadele srečke: 3.333, 5.304, 12.803, 12.914, 28.039, 38.030, 47.937, 56.231, 61.440, 66.360.

20 dobitkov v vrednosti po 250 Din (razni predmeti) so zadele srečke: 353, 572, 842, 9603, 16.403, 18.612, 21.810, 24.115, 25.672, 26.542, 28.201, 29.424, 29.777, 31.485, 37.684, 49.143, 52.755, 64.031, 67.748, 73.279.

20 dobitkov v vrednosti po 200 Din (razni predmeti) so zadele srečke: 1409, 2770, 3119, 3575, 11.156, 23.569, 33.428, 40.969, 42.279, 42.511, 42.556, 47.731, 49.301, 50.702, 60.488, 61.109, 62.497, 63.665, 64.256, 65.707.

110 dobitkov v vrednosti po 100 Din (razni predmeti) so zadele srečke: 451, 740, 874, 2272, 2650, 2738, 2892, 3164, 3598, 3730, 3986, 4126, 4363, 5687, 5852, 6118, 6411, 7632, 8805, 10.047, 11.970, 13.100, 13.751, 13.858, 15.353, 16.002, 16.641, 17.293, 17.335, 17.625, 18.120, 19.187, 19.240, 20.200, 20.921, 22.148, 24.089, 24.620, 25.337, 28.662, 28.905, 29.038, 29.437, 29.977, 30.103, 30.647, 31.207, 31.406, 32.167, 32.582, 32.626, 33.298, 33.497, 33.793, 33.938, 34.395, 35.927, 36.070, 36.903, 37.199, 37.433, 37.607, 37.846, 39.171, 41.052, 41.440, 42.075, 42.713, 42.978, 44.354, 44.575, 45.082, 46.017, 46.767, 46.836, 46.909, 50.778, 52.886, 54.369, 54.499, 54.758, 54.972, 55.674, 56.314, 56.645, 56.700, 57.035, 58.427, 59.249, 59.292, 59.642, 60.609, 60.743, 61.268, 61.470, 62.037, 65.988, 66.663, 66.914, 67.129, 67.599, 68.589, 70.419, 70.785, 72.880, 73.470, 73.633, 73.986, 74.308, 74.832.

Posojilnica v Slov. Bistrici

r. z. z n. o.

vabi svoje člane na

redni občni zbor

ki se vrši v ponedeljek, dne 16. aprila t. l. ob 2. uri popoldne v posojilničnih prostorih v Slov. Bistrici s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev rač. zaklj. in bilance za l. 1927.
4. Čitanje revizijskega poročila.
5. Dopolnilna volitev načelstva in nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Če bi ob določeni uri ne bil sklepčen občni zbor, se vrši eno uro pozneje občni zbor pri vsakem številu navzočih članov.

484

Načelstvo.

Vabilo

na

XXI. redni občni zbor Ljudske posojilnice v Celju

r. z. z n. z.

ki se vrši dne 15. aprila 1928 ob 10 uri dopoldne v posojilniški posvetovalnici.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje rač. zaključka za leto 1927.
4. Razdelitev čistega dobička za leto 1927.
5. Čitanje revizijskega poročila.
6. Slučajnosti.

V slučaju, da bi ta občni zbor ne bil sklepčen, se vrši v smislu § 32 združnih pravil eno uro kasneje drugi občni zbor, ki sklepa brez ozira na došlo število članov.

417

Načelstvo.

Posestvo, 3 orali vinograda, velik sadonosnik, njeve, travniki, 3 hiše, lepa lega, vsa zemlja rodovitna, eno uro od Maribora oddaljeno na prodaj. Naslov v upravi lista. 437

Prodaj posestvo v Ložanah, Sv. Marjeta ob Pesnici, Helena Werlič. Cena 450.000 kron. 476

Posestvo v dobrem stanu na prodaj. 10 minut od kolidvora. Helena Potisk, št. 26, pošta Poljčane. 478

Posestvo 8 oralov na prodaj. Cena 75.000 Din. Martin Krajnc, Hošnici, Laporje. 479

Novozidana dvostanovanjska hiša, davka prosta, pod hišo klet, gospodarsko poslopje, dva vrta za zelenjavo, studenec, pri kolidvoru in blizu šole, zelo na lepem solnčnem prostoru, ¼ ure iz mesta Maribora, je tudi avtobus zveza, takojšnja vselitev, za zadnjo ceno 110.000 D, plača se 60.000 Din, drugo po dogovoru. Samo resni naj vprašajo pri Franjo Spes, Linhartova ulica 18, Maribor. 422

Proda se v zelo prometnem kraju žaga in mlin s posestvom. Eventuelno se tudi da v najem. Potreben kapital 60.000 Din. Naslov v upravi lista. 449

Dam v najem majhno trgovino in stanovanje, vse v eni hiši, prikladno za šiviljo ali krojača. Stanarina nizka. Naslov pove upravnistvo. 472

V Ormožu prodaj hišo z vrtom in njivo, pripravno za obrtnika, trgovca z živino ali za upokojenca. J. Šerbec, Ormož. 474

**FRANCOSKA LINIJA — FRENCH LINE
CIE. GLE. TRANSATLANTIQUE**

Za severno Ameriko in Kanado največji in najlepši brzoparniki. Havre New-York samo 5½ dni čez morje, Uruguay, v južno Ameriko, Argentinijo, Chile, vsak teden iz Havre, Bordeaux in Marsilije.

Cie. Chargeurs-Réunis, Sud-Atlantique, Transports Maritimes.

Izvrstna hrana, izborna postrežba, vino brezplačno. Vsa pojasnila daje brezplačno zastopnik

IVAN KRAKER, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 35

Najboljša sveža semena, kakor rdeča (štajerska) detelja, lucerna, semena za travo, peso, Mamut in Eckendorfska, posebno velika, svinjska cikorijska in kole-raba, vse vrste sočivja in cvetlična semena dobite po najnižjih cenah v že 70 let obstoječi trgovini špicerije in semena

IVAN SIRK, MARIBOR
GLAVNI TRG 468 ROTOVŽ

Priporočaja za velikonoč po konkurenčnih cenah prvovrstno banatsko moko kakor sladkorja, kave, rozine itd.

ANTON LEČNIK URAR - ZLATAR - OPTIK
CELJE, GLAVNI TRG 4

Največja zalog ur, zlatnine in srebrnine, očal, poročnih prstanov. — Kupuje srebrne krone po najvišji dnevni ceni 1501

ZNAK KAKOVOSTI.

DIABOLO - SEPARATOR

A. B. STOCKHOLM - ŠVEDSKA

GLAVNO ZASTOPSTVO

LJUDEVIT KLEIN
ZAGREB, RAČKOVA ul. 5 487

Separatori od 40 do 500 litrov s steklom ali brez stekla, zajamčeno najostreje snemanje. Stroji za maslo, mlečne posode za prevažanje mleka, pločevinaste in svinčene blombe ter vse ostale potrebščine za mlek-arstvo. Iščejo se zastopniki.

**KREKOVA POSOJILNICA
v Mariboru**

482 reg. zadr. z neom. zav.
Meljska cesta št. 10

sprejema vloge po najugodnejših obrestih, vezane vloge obrestuje po dogovoru, posojila daje proti sigurnemu dvakratnemu osebnemu poroštvu in na vknjižbo. Somišljeniki, nalagajmo svoje prihranke le v svojih hranilnicah ki nam nudijo najboljšo varnost.

TOČNA IN SOLIDNA POSTREŽBA! Ustan. 1904

KILNE PASE

trebušne obveze, proti višjemu trebuhu, potujočim ledvicam in znižanju želodca, gumijevе nogavice in obveze za krčne žile. Umetne noge in roke, korsete, bergle, podloge za ploske noge, suspenzorije in vse aparate proti telesnim poškodbam izdeluje staroznana tvrdka po zelo nizkih cenah.

Franc Podgoršek nasl. FRANC BELA bandažist, Maribor, Slovenska ulica 7 Pisma naročila se točno izvršujejo ter pošiljajo po povzetju.

REDNI OBČNI ZBOR

HRANILNICA IN POSOJILNICA V LAŠKEM,
r. z. z. n. z.,

se bo vršil v ponedeljek, dne 16. aprila 1928, predpoldne ob 9. uri v uradnih prostorih.

Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za l. 1927. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti. Ako bi občni zbor ne bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje na istem mestu in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, kateri sklepa veljavno ne glede na število 465 navzočih članov. Načelstvo.

VABILO

k
XX. REDNEMU OBČNEMU ZBORU

Hranilnice in posojilnice v Petrovčah,

r. z. z. n. z.

ki se vrši v nedeljo, dne 22. aprila 1928 ob 9. uri dopoldne v zadržni pisarni.

Dnevni red: 1. Čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega občnega zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobrenje računskega zaključka za leto 1927. 4. Slučajnosti.

Ako bi ob dolženi uri ne bilo zadostno število članov, se vrši pol ure kasneje drugi občni zbor, ki je glasovom zadržnih pravil sklepčen ob vsakem številu navzočih zadržnikov. 483

Načelstvo.

Okrajna posojilnica v Ljutomeru

r. z. z. n. z.

vabi svoje člane k

56 rednemu občnemu zboru

ki se vrši v nedeljo, dne 15. aprila t. l. ob 8. uri v Okrajni posojilnici po sledečem redu:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobrenje računskega zaključka za l. 1927.
3. Slučajnosti.

V slučaju nesklepčnosti prvega občnega zboru, se vrši v smislu § 38 zadržnih pravil za pol ure pozneje drugi občni zbor z istim dnevnim redom in na istem prostoru brez ozira na število navzočih zadržnikov. 485

Načelstvo.

*Vesele velikonočne praznike
želi osem cenjenim odjemalcem in se
priporočaja za nadaljno naklonjenost*
M. Feldin, manufakturna trgovina
Maribor, Grajski trg št. 1
488

Sprejemem takoj pridnega, močnega fanta za učenca v mali prekajevalski mesarski obrat. Dopise na moj naslov: Franc Grobusek, mesarija, Brežice. 475

Sprejme se mlinarski pomočnik, z dobrimi spričevali, star 20 do 30 let, neozžen, ki je delal v srednjih umetnih mlinih. Pogoj je osebna predstavitev. I. Böhm, Fram. 470

Stanovanje z eno sobo in kuhinjo išče do 15. aprila t. l. samski upokojenec proti dobri plači. Ponudbe na »Upokojenec« v Slov. Bistrici, poštno ležeče. 424

Vesele velikonočne praznike

želi osem cenjenim odjemalcem

Eksporitna hiša „Luna“

trgovina z galanterijo, drobnarijo, pletenine in vezene, in oseh živilskih in krojaških potrebščin

Maribor, Aleksandrova c. 19

Sprejem učenca za mlinarsko obrt, pridnega in poštenega s popolno oskrbo ali plačo. Alojz Kupec, umetni mlin, Sv. Pavel pri Preboldu. 448

Učenec se sprejme: Ivan Dežman, steklar, Maribor, Vrbanova 2. 457

Štavn. tesarski polir srednjih let, kateri ima že najmanj eno obrtno šolo za seboj, se išče za eno podružnico, s kavcijo 10.000 Din, kateri bi imel znanost, mojstra samega nadomestovati, več osebno pri g. Franjo Spes v Mariboru, Linhartova 18. 460

Sodarske pomočnike sprejme pri prosti hrani, stani, stanovanju in perilu Fran Repič, sodar, Ljubljana, Trnovo. 459

Za Velikonoč — lepo hišo.

Za Velikonoč osnažimo hiše, jih pobelimo na novo ovenčamo slike. Marsikdo bi rad namesto začrnele slike novo, pa ne ve, da se dobijo različne slike in kipi v

v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru

kar najceneje.

Podobe Srca Jezusovega in Marijinega, kakor tudi druge stanejo:

Velikost v cm :	19×26	24×34	25×38	32×42	39×51	47×63	54×73
Din	2.—	3.—	4.50	6.—	9.—	13.—	18.—

Kipi Srca Jezusovega in Marijinega, Lurške Marije in Brezmadežne stanejo brez poštnine:

Visokost v cm :	30	37	42	50	65	85	100
Din	57.—	82.—	120.—	150.—	240.—	500.—	1050.—

Kipi sv. Antona Padovanskega, sv. Alojzija, sv. Jožefa stanejo:

Visokost v cm :	28	32	42	50	65	110
Din	—	72.—	150.—	210.—	380.—	1250.—

Kipi sv. Terezije Deteta Jez. stanejo:

Visokost v cm :	12	18	22	31	42	50	65
Din	36.—	44.—	46.—	80.—	115.—	210.—	420.—

Podobe Križanega, iz lesa za poljske križe stanejo:

Visokost v cm :	40	50	60	70	80	90	110	120
Din	300.—	480.—	690.—	830.—	936.—	1200.—	1560.—	1800.—

Za večje kipe in za kipe drugih svetnikov naj se blagovoli vprašati po dopisnici.

Modna trgovina F. Kuder nasled. Drago Cerlini Celje, Glavni trg 14

priporoča svojo veliko zalogo nogavic, rokavic, žepnih robcev, moških in damskih srajc kombinež, predpasnikov, bluz, moških in ženskih pletenih jopic, otroške oblečke, kapice, krstne opreme itd, vse po izredno znižanih cenah. Svilene rute in karavate v vseh oblikah, najmodernejši vzorci lastnega izdelka. 898

FRANC NEMEC, kipar in Sv. Duh, Sv. Jurij ob Ščavnici

priporoča slavnemu občinstvu podobe Kristusa in Marije žalostne, poljske križe, lepo iz lesa izdelane. Odlikovan z veliko srebrno kolajno.

Izdeluje po sledečih cenah:

Kristuse velikost 60 cm Din 380, 70 cm Din 570, 80 cm Din 760, 90 cm Din 820, 100 cm Din 980, 110 cm Din 1150, 120 cm Din 1250, 130—140 cm Din 1350.

Žalostne Marije pod križem 50 cm Din 225, 60 cm Din 320, 70 cm Din 500, 80 cm Din 580, 90 cm Din 690, 100 cm Din 750.

Se jamči hitro in trpežno delo! 458

Vsaka gospodinja ki zna ceniti dobro kakovost

surove in pražene kave

kakor tudi razno in vedno sveže špecerijsko blago, kupuje edino v trgovinah

ANTON FAZARINC in ANTON MOCNIK Celje

Najboljša in dobro kaljiva poljska in vrtna semena. 377

Artur Sills:

14

Smrtna past.

Ameriški roman.

Priredil Fr. Kolenc.

(Dalje.)

Miguelove oči so krvavo plamtele. Bil je popolnoma pijan. Smejal se je — glasno in globoko grohotanje je bilo to.

— Ostrigel je ovčko, ki je bila namenjena Casasu. — Hahahaha! —

— Tako? — je deja Dübella, ki je prav dobro razumel Argentince. — In kaj je z dekletom?

Miguel se je pokrival.

— Prejela je zaslužen kazni.

Dübel se je stresel.

— Ali so jo umorili?

Miguel je izpil kozarec.

— Da. Gato Oro ni mogel preboleti misli, da Juanita radi ljubavnega razmerja s Holandincem ne bo mogla biti Casasova žena in jo je poslal na drugi svet.

Henrik je globoko vzdihnil. Kako sveta je bila njuna ljubezen! Juanita je bila nedolžna ko jagnje, pa vendar tako strašna smrt!

— Kako pa je Raoul izvedel za to?

Miguel je nekaj zamrmral in izpil zopet kozarec žganja.

— In zakaj ne išče Raoul sam svojega sovražnika je poizvedoval dalje Dübella.

— Drug posel ima. Odšel je.

— Odšel? Kam?

— Včeraj se je podal proti jugu. Več ne morem povedati.

— Proti jugu? Saj med Elino in Cuyabo ni več mest. Ali je v tisti smeri kaka steza?

— Kolikor vem, razven Raoula še nikdo ni hodil tam. On pa je prehodil to pot že večkrat.

— Ali sam potuje?

— Da, vedno gre sam.

Dübella je izvedel vse, kar ga je zanimalo. Počakal je še, da se je Miguel od pijače onesvestil, potem pa se je izmuznil iz sobe.

XI.

— No? — je vprašal Gregor Dübella, ko se je vrnil. — Kak načrt imaš?

— Majhna ekspedicija! Odhod jutri. Bo prav tako?

— Kadarkoli. Kam gremo?

— Na dva tedna v gozdove kot naravoslovci. Gregor, ne pozabi tega. Mnogo moraš govoriti o tukajšnjih metuljih in kolibrih.

Ali imate kaj go-spodarskih knjig doma? Danes je v gospodarskem delu seznam knjig ki jih potrebujete

Gospodarji!

Knjige za gospodinjjo.

Humek, Domači vrt, 48 Din, vez. 60 Din.

— Sadje v gospodinjstvu, 24 Din.

Kalinšek, Slovenska kuharica, elegantna, velika izdaja 160 Din.

Majdič, Nasveti za hišo in dom, 20 Din, vez. 48 Din.

Purgaj, Gospodinjstvo, 40 Din.

Remec, Varčna kuharica, 36 Din.

Slivnik, Uvod v perutninarstvo, 40 Din, vez. 56 Din.

Turk, Spretna kuharica, 30 Din.

Te knjige dobite v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru, Aleksandrova cesta 6, ali Koroška cesta 5.

Ijalna dela gredo h koncu in v ponedeljek po cvetni nedelji, dne 2. aprila 1928, se prvič zavrtijo moderni mlekarški stroji v prav srečno izbranem prostoru v sredi naše lepe vasi.

Ustanovitev Hmeljarske zadruga in hmeljarne v Marenbergu. Te dni je bila v Marenbergu ustanovljena Hmeljarska zadruga, kateri je takoj ob priliki ustanovnega občnega zbora pristopilo 82 hmeljarjev iz dravske, mežiške in mislinjske doline z 392 deleži po 500 Din. Glede na uspeh ustanovnega občnega zbora, ki sta ga vodila g. Langer in g. inž. Pahernik, bo zadruga takoj pričela graditi hmeljarno v Marenbergu tako, da se bo v tej hmeljarni že letošnji pridelek tega okoliša lahko primerno pripravil.

Naš izvoz.

Po trgovski statistiki smo izvozili v letu 1927 iz naše države raznega blaga v skupni teži 4.251.459 ton in v vrednosti 6 milijard 400 milijonov in 153.718 Din. Odgovarjajoče številke za leto 1926 znašajo 4.884.718 ton in 7 milijard 818 milijonov 180.094 Din. Iz tega se vidi, da je naš izvoz v preteklem letu nazadoval tako po teži, kakor tudi po vrednosti.

Pri izvozu pride na prvo mesto les, katerega smo izvozili 1.150.071 ton ali za 885.400.000 Din. Na drugem mestu pa so svinje, katerih smo izvozili za 518.000.000 Din, ali 421.147 komadov. Na tretjem mestu so jajca, katerih smo izvozili 26.350 ton, ali v vrednosti 512.800.000 Din. Nato sledijo živa goveda, koruza, baker, sveže meso, hmelj, pšenica in suhe češplje. V preteklem letu smo izvozili raznega žita za več kot poldrugo milijardo manj kakor v letu 1926. Vidi se torej, da je lanska suša močno škodovala našemu gospodarstvu. Tudi jajca smo izvozili za skoraj 100 milijonov manj. Izvozili smo pa mnogo več lesa in pa 123.277 živih svinj več, kakor v letu 1926. Tudi svežega sadja smo izvozili za 25 milijonov Din več.

Če izračunamo količino in vrednost izvoženih kmetijskih proizvodov (brez lesa), vidimo, da znaša njihova vrednost več kakor polovico vsega izvoza, po vrednosti 3½ milijarde Din. Kmetijstvo tvori torej najvažnejši del našega narodnega gospodarstva, daleč za njim pridejo še le

druge panoge narodnega gospodarstva. In zato bi bila pa tudi samaobsebi razumljiva naloga države, da pospešuje in podpira kmetijstvo v čim večji meri.

Od posameznih kmetijskih proizvodov smo izvozili največ v sledeče države: svinje v Avstrijo, jajca v Švico in Italijo, živa goveda v Avstrijo in Italijo, koruza na Češko, sveže meso v Avstrijo, hmelj v Nemčijo in na Češko, pšenico na Češko in Grško, suhe češplje v Nemčijo in Češko.

Navodilo novim hmeljarjem.

Bliža se spomlad, z njo tudi delo v naših hmeljiščih. Ker pa nam je lanska slaba kupčija pokazala, da se bode zanaprej le najboljše blago prodalo, zato pa moramo gledati, da pridelamo res najboljšo kvaliteto. To pa dosežemo, ako sadimo sadike od zdrave in močne korenine, jih pravilno obrežemo in obdelujemo, gnojimo s hlevskim gnojem ali gnojnico. Kateremu pa tega primanjkuje, naj gnoji z umetnimi gnojili. Opustiti tudi ni zelo nasvetovanega škropljenja proti rji in drugim škodljivcem.

Največ pa se greši pri obiranju in sušenju. Hmelj mora imeti, ako je pravilno suh, lepo zeleno barvo in to pa dosežemo, ako ga sušimo v sušilnicah, ki morajo biti pravilno postavljene in izgrajene. Te sušilnice so razne velikosti. Navadne so 2 m krat 2 m je 4 m², visoke od 4 do 8 m. Na teh se lahko posuši 10 do 16 meterskih stotov hmelja. Oni, ki prideluje več hmelja, si pa napravi večjo sušilnico. Glavno je, da so postavljene na takšen kraj, kjer ima suh zrak dostop do zračnih kanalov, ki naj bodo pod cevmi za dim in pod pečjo. Zrak se mora hitro izmenjavati, zato mora biti tudi nad sušilnico odprtina dovolj velika.

Ker bo gotovo veliko novih hmeljarjev letos zidalo nove sušilnice, bi navedel tukaj približno ceno ene 4 m² velike 6 m visoke sušilnice bi stale: ključavničarska dela 5000 Din, zidarska dela z opeko in apnom 5000 Din, tesarska dela z lesom 1000 Din. Lahko se postavi kot prizidek

K otvoritvi zadružne mlekarne na Ponikvi.

Znana je ljudska prislovica: »Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal«, a vse premalo je pa znano geslo: »Vsi za enega, eden za vse!« Žal, da je pojmi skupnosti, oziroma zadružništva, še vse premalo razvit med širšo plastjo našega podeželskega ljudstva in ni čuda, da je skoraj na dnev nem redu jamranje in tarnanje baš v pogledu našega gospodarstva. Vendar pa zabeležimo tudi mi Ponkovičani z okolico znaten korak naprej na gospodarskem polju.

Vsestransko smo ugibali in si belili glave celo prošlo zimo, kako in kje se poprijeti ter izboljšati naše gmotno stanje. Čeravno smo vse predaleč gledali, čakali in čakali, a pomoč le od nikjer ni prišla, se nismo spomnili na naše neproduktivne »stroje«, na naše kravice. Le spretnosti je manjkalo in spraviti te stroje v pogon. A končno je le zmagala zdrava ideja, pogum in odločna volja. Združili smo se in postavili trden temelj novoustanovljeni gospodarski organizaciji »Zadružni mlekarne«, ki nam bo edini zanesljivi porok boljših razmer in vir dohodkov v bodočnosti. Malodušje v stran, krepko in vstrajno na delo!

Mali kmet, delavec in obrtnik pozdravlja to prekornostno gospodarsko ustanovo, saj mu je dana možnost rentabilno vnovčevati svoj mlečni produkt, ki mu bo donasal redne mesečne dohodke. Priprav-

Do večera je bilo vse pripravljeno: nekoliko mul, trije gonjači in vodnik Lopalo.

Zgodaj zjutraj so se opravili na pot. Pri sedlanju je Gregor na Dübellovi muli zagledal nekaj čudnega.

Dübello se je smejal, ko je videl, kako se je prijatelj bližal, da bi videl, kaj je,

— Ali veš, kaj je to? — ga je vprašal.

— To je vendar stara plinska maska! — je debelo zijał Gregor.

Henrik je majal z glavo.

— Gregor, misli nekoliko! Ali se spominjaš na opozorilo svojega prednika, da treba zadržati dihanje v jami zlate mačke? Vidiš, to me je privedlo do tega, da si nesem to pripravo seboj.

— Priznati moram, da si se zelo previdno pripravil. — Gregor se je vsedel na mulo z lovilno mrežo za metulje.

Lopalo je bil vodnik. Potovali so po obsežni ravnici, ki je bila obraščena z visoko travo. Steze ni bilo in kmalu so se morali ustaviti. Vodnik je jahal naprej, da bi pregledal teren.

Ko se je čez dve uri vrnil, je držal v roki obrabljeno vžigalico in konec cigarete. Na cigareti je bila še znamka egiptovske tovarne, od katere je Casas kupoval cigarete.

— Ali si slučajno našel to? — je vprašal v domačem narečju Dübello.

Lopalo se je smejal. To vprašanje je gotovo šala. Saj vsakdo lahko vidi, da je pred kratkim nekdo jahal v to smer.

Tri dni so že potovali in so dospeli daleč v samoto. Potovanje je bilo prijetno, le komarji so jih močno nadlegovali.

Tretjo noč krog polnoči jih je zbudil močen krik. Preplašeno so skočili kvišku in v mesečini so videli, da je jaguar napadel mulo. V hrbet ji je zasadil svoje kremplje. Dübello je ustrelil krvoločno mačko, ustreliti pa je moral tudi razmesarjeno mulo. Jaguarjev napad ga je vznemiril, a na zunaj tega ni kazal.

Ako je jaguar tako drzen, da napade v taboru mulo, morajo paziti. Zanetili so ogenj, da bi odganjali divje zveri.

Četrty dan so ob potu zasledili lesen križ. Z nekim strahom so zrl na njega, le Dübello je bil toliko miren, da se je podal k njemu. Na križu je zasledil dve črki: G. O., potem črta in pod njo zopet dve črki: G. G.

Poklical je Gregorja:

— Pelji Betko nekoliko dalje! Jaz izkopam ta grob. Čez pol ure je Dübello dohitel druge.

— No, ali si našel kaj? — je poizvedoval Gregor.

Da boste dodre gospodinjje, je treba, da imate tudi knjige pri rokah! Preberite njih seznam, ki je danes priobčen!

Gospodinjje!

drugemu poslopju, potem se razume, da stane veliko manj.

Kot izkušene izdelovatelje ključavničarskih del sušilnic priporočamo te-le tvrdke: Lorber, Žalec; Cimperšek, Podvilt; Avgust Švajger, Braslovče; ki dajo vsakemu naročniku pojasnila in načrte.

Torej vsak, ki je namenjen zidati sušilnico, naj se posvetuje z izkušenim hmeljarjem ali strokovnjakom, da bode imel tudi koristi od v sušilnico vložene denarja s tem, da bo potem lahko hmelj pravilno posušil in boljše prodal.

Kunst, pos., Polzela.

Lucerna.

Še mnogo premalo se pozna in ceni pri nas krma, ki jo pridelamo na njivah. Ker take krme pridelamo premalo, ker so tudi travniki preslabo oskrbovani in jim včasih sploh ne dajemo nobene nove hrane v obliki gnoja, nastopi proti spomladi pomanjkanje krme. Saj je velika naša napaka, da imamo večkrat v hlevu preveliko število živali, ki jih ne moremo pravilno in zadostno krmiti. Boljše je, da imamo manj živali, pa tistim dajemo krmno v zadostni količini. Mogli bi pa imeti v hlevih več in boljše živine, če bi skrbeli za večjo količino krme. Zato moramo pravilno oskrbovati travnike, poleg tega pa moramo začeti tudi na njivah v večji meri gojiti krmne rastline. Najglavnejše izmed teh rastlin so črna detelja in pa lucerna ali plava, tudi trajna detelja imenovana.

Lucerna se odlikuje od črne detelje, ki je pri nas precej razširjena, v tem, da ji mrazi manj škoduje in da daje večje množine krme. V prvi mladosti, ko so njene korenine še slabe, ji pa more mraz zelo škodovati. Traja tudi mnogo več let, kakor pa črna detelja, ki ne vzdrži dobro več kakor dve leti. Cvete preje kot črna detelja, moremo jo torej tudi preje krmiti, raste hitreje in jo moremo krmiti še pozno v jeseni. Kositi jo moramo, še predno začne cveteti, ker drugače preveč oleseni in izgubi na prebavljivosti.

Vlažno podnebje in vlažno leto lucerni škoduje, sušo prenaša boljše. V stoječi

vlagi lucerna ne uspeva, ker gre s svojimi koreninami globoko v zemljo, pa morajo zaradi pomanjkanja zraka odmreti. Tudi ne traja lucerna dolgo časa tam, kjer zadenejo njene korenine kmalu na kamen. Najboljše uspeva lucerna na peščenem in rahlem ilovnatem tlu.

Traja navadno lucerna 4 do 10 let. Ako hočemo na isti površini zopet sejati lucerno, mora preteči vmes vsaj 5 do 6 let, drugače lucerna ne uspeva dobro. Navadno jo sejemo pred vsem po okopavinah (krompir, pesa, koruza) ali po žitaricah. Rabi mnogo kalijevih in fosfornih gnojil. Zato je dobro, ako gnojimo vsako drugo leto s 5 do 6 q Thomasove moke in s 2 do 3 q kalijeve soli po hektaru. Posledice takega gnojenja so, da bomo imeli en odkos na leto več.

Seme lucerne moramo kupiti samo pri zanesljivih trgovinah, najboljše pri družbah kot je Kmetijska družba ali pa pri Gospodarski zvezi.

Lucerno sejemo ali med jaro rž, ječmen ali oves, večinoma pa samo in sicer koncem aprila do začetka maja pri suhem vremenu. Ker je lucerna začetkoma,

dokler se dobro ne vkorenini, redka, primišamo semenu lucerne včasih še na ha približno 4 kg semena črne detelje. Lucerne pa rabimo 30 do 40 kg po ha.

Da lucerna dobro uspeva, jo jeseni, če ni takrat mogoče, pa spomladi, pobrana mo z ostro brano.

Naši gozdovi.

Znan pisatelj opisuje lepoto gozdov in pravi na koncu: »Vsak razumen gospodar smatra gozd za enega izmed najdragocenejših delov svojega posestva. To je sveta zapuščina njegovih prednikov ter poizkuša zato s vso svojo silo in z vztrajnostjo, da ostane gozd neokrnjen. Gozdovi so pravi zlati vir za kmeta. Denar se razprši, gozd pa ostane!«

Če pa pogledamo naše kmetske gozdove, vidimo, da se ne ravnaajo vsi gospodarji po gornjih načelih, četudi je od naših gozdov v veliki meri odvisen naš obstoj. Gozd lahko primerjamo z dobro hranilnico. Kakor se pomnožuje denar v hranilnici sam od sebe brez našega dela, tako

Naročilni list.

Znamka
25 par

P. n.

Uprava „SLOV. GOSPODARJA“

MARIBOR

Koroška cesta 5

— Samo kosti in to-le! — Izročil je Gregorju prstan. Na prstanu je bil grb Goversovega rodu.

— Kakor vidiš, smo na dobrem sledu — je pripomnil mrko.

Govers je temno zrl na prstan.

— Kaj misliš, kaj se je zgodilo? Ali je bil tukaj umorjen?

— Po mojem mnenju ga je Gato Oro poslal na drugi svet. To sklepam iz črk: G. O. nad začetnimi črkami tvojega prednika.

V tem trenutku se je Lopalo pri ovinku ustavil in nekaj rekel v indijanskem jeziku. Dübello je pognal mulo in je bil kmalu pri njem.

Indijanec je kazal proti gozdu. Dübello je videl, da se bližajo gorskemu kraju. Pred njimi so se dvigali trije ostri vrhovi. V podnožju se je svetlikala reka, nekoliko na levo pa so se dvigala mogočna drevesa.

Lopalo je zopet rekel nekaj in je kazal na drevesa. In Dübello je sedaj razumel razlago. Obrnil se je k Betki in Gregorju:

— Prišli smo v kraj, ki ga Lopalo pozna, da ta drevesa domačini imenujejo za »puščice«.

— To so »puščice«?! — je vzkliknil Gregor. — Bogu hvala! Potem že nismo daleč od cilja.

Dübello je privlekel iz žepa pergament in ga ostro študiral.

— Tako mislim tudi jaz — je mrmral. — A glejmo, kaj nam je storiti! — Glasno je čital: »Ne pojdi na desni strani jezera« — to je jezero — »marveč na levi in »puščice« naj ostanejo na desni strani. Po brvi idi preko vodopada« — upam, da ga najdemo — »čuvaj se »reke mali hrib«, ki mu sledi!« — Pogledal je Betko. — Ta čudna reka mi je vedno v mislih, odkar smo zapustili domovino.

Ravnali so se po naročilu. Od leve strani so se izognili jezeru in so se vzpenjali na planoto, dokler niso dosegli dreves in potem so se spustili navzdol, tako da so bila drevesa na desnici. V dolini je šumljala srebrna reka. Leno je tekla in prehod je bil lahek. Dübello je bil prvi. Gregor je ostal, da bi pomagal sestri. Zadnji je bil neki gonjač. Gregor in Betka sta srečno priplavala na drugi breg. Gonjač je priplul nekako do polovice, ko je Lopalo pokazal na vodo in začel kričati:

— Piraya! Piraya! — Glas se mu je tresel od same groze.

Vsi so se zagledali v reko. Dübello je zagledal množico majhnih rib. V trenutku so obkolile mulo in jo potegnile pod vodo. Za kratek čas se je zopet prikazala na površju. Voda se je pomešala s krvjo.

Začel se je strašen prizor: mulo in gonjača so od vseh strani napadle ribe. Žival je močno brcala okrog sebe, nesrečni človek pa je kar tulil.

Na Kalvarijo!
Knjiga 23 križevih potov in drugih molitev za post. Stane vezana Din 25.—, naroča se v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Uprava „Slov. Gospodarja“!

Naročam „Slov. Gospodar“ za četrileta, za pol leta, za celo leto (kar ne velja prečrtajte).

Naročnino Din .....

pošljem po položnici.

Moj naslov:

Ime in priimek .....

Kraj .....

Pošta .....

dorašča tudi les v gozdu. Potrebno pa je, da z gozdom, ki tvori v tem slučaju kapital, pravilno ravnamo. Če pa gospodar ravna s svojim gozdom pravilno, bo dobival iz te svoje hranilnice stalno dobre obresti. Kakor živijo nekateri samo od obrestih svojega kapitala, tako sme vzeti gospodar iz gozda samo obresti, to je letni prirastek, kapital — gozd — sam pa mora ostati nedotaknjen. To se pravi z drugimi besedami, v gozdu ne smemo več lesa posekati, kakor pa ga letno priraste. Če jemlje gospodar iz gozda stalno les in steljo preko te mere, bo propadel v kratkem času gozd, z njim pa tudi gospodarstvo samo.

Dve glavni točki sta, v katerih se pri naših gozdovih ravna pred vsem nepravilno: preveč in brez vsakega gospodarskega načrta sekamo v gozdu in drugič ne skrbimo za pomlajevanje gozda. Poglejmo zaenkrat drugo točko. V gozdu pustimo večkrat velike prostore in cele parcele leta in leta prazne. Samo grmovje, plevel in trava rastejo tu. Gospodar ne pomisli, da škoduje s tem sebi trojno. Naj mu leži zemlja prazna, brez koristi, ali pa če ra-

ste na določeni površini najboljši gozd, vedno mora plačevati davke. Plačuje torej davke pravzaprav za nič. Če iz tega stališča ne sme pameten gospodar pustiti, da ostanejo posamezni deli gozda prazni, neizrabljeni. Škoduje gospodar sebi, ker ne more iz gozda toliko izsekati, kakor pa bi rabil lesa in kakor bi mogel izsekati, če bi bila vsa gozdna površina zaraščena in bi les redno doraščal. Končno pa škoduje posestnik tudi svojim otrokom, bodočim gospodarjem, ker bodo imeli v gozdu manjšo množino zrelega lesa, kakor pa bi ga imeli pri pravilnem oskrbovanju gozda.

Zato je velike važnosti, da gozd pravočasno pomladimo. Ako del gozda ali posamezna drevesa v gozdu posekamo, moramo skrbeti za nadomestilo.

Tu hočemo na kratko opisati pomlajevanje in obnavljanje ter izpopolnjevanje gozda s sajenjem. Rastline za saditev smo naročili po zimi in sedaj je najprimernejši čas za sajenje. Sedaj tudi posamezne drevesnice (gozdarski uradi) sadike razpošiljajo. Najboljše je, če moremo sami prevzeti sadike v drevesnici. Pri tem pa

jih moramo položiti na voz ali v košaro tako, da so vse korenine obrnjene navzno traj. Solnce tankim koreninam zelo škoduje. Ko jih pripeljemo domov, jih poškopimo dobro z vodo.

Navadno traja nekaj dni, predno vsadimo sadike na njih stalno mesto. Da se ne poškodujejo, jih takoj, ko jih pripeljemo domov, razvežemo in na senčnatem kraju v vrtu ali v kleti položimo v zemljo. Zato izkopljemo plitve jarke in položimo v nje rastline v snopih v tankih vrstah tako, da so korenine v zemlji, rastline same so pa naslonjene na rob jarka. Nato pokrijemo rastline z zemljo do vejic in zemljo narahlo pritismo. Vejic pa ne smemo pokriti z zemljo. Borove sadike prekrijemo nato z vejevjem ali slamo, da jih varujemo pred solncem in vetrom. Zemljo in rastline nato večkrat poškopimo.

Pri vseh delih, kjer imamo opraviti s sadikami, smemo prijati rastlino samo le med korenino in vejicami, ne pa za poppe. Nikdar ne smemo pustiti nepokritih korenin na solncu, nikdar mladih rastlin s silo trgati narazen, če so se korenine zapletle. Ako pustimo korenine na solncu tudi samo par minut, so včasih s tem koreninice že tako uničene, da ne morejo več sprejemati hrane in vlage iz zemlje.

Sadika ne sme priti nikdar bolj globoko v zemljo, kakor pa je bila v drevesnici. Tudi korenine morajo biti v naravnem položaju, ne zakrivljene sem in tja ter navzgor. Ko je sadika vsajena, z obema rokama pritismo zemljo ob rastlino, ki sedaj trdno stoji.

Najprimernejša starost za sadike, ki naj dobro uspevajo, je sledeča: smreka 3, mecesen 2, beli in črni bor 2, hrast in akacija 1—2, brest in javor 2—3, jelša 2 leti. Nikdar ne smemo pri sadikah iglastega drevja korenin prirezati, smemo pa to pri sadikah listnatega drevja, ako so predolge ali ranjene.

Ako bomo postopali pri sajenju na ta način, smemo biti prepričani, da bodo rastline dobro uspevale, z gozdom pa ne bomo imeli veselja samo mi, ampak tudi naši nasledniki, ki bodo gozd svoječasnno izkoriščali.

— Sveti Bog! — je zaklical Govers. — Pomagati mu moramo, drugače ga požoro! — Slek je suknjo.

Lopalo pa je pred njega skočil in ga razburjeno prosil, da ne poizkuša tega.

— Pravi, da bi šel v gotov pogin — je razložil Dübello vodnikove besede. — Sploh pa lahko vidiš, kaj naredijo te živalice iz človeka. Usmiljeni Bog, ubožec!

Dübello se je proč obrnil, ker ni mogel gledati obupne borbe nesrečnega gonjača. En trenutek še in ni bilo ne mule, ne človeka . . .

Družba se je utaborila. Po kosilu je Dübello povzel besedo.

— Mislim, da smo blizu cilja. Zato je dobro, ako natanko pretresemo, kake naloge nas še čakajo. Prvo je, da se jaz sam podam nekoliko naprej. Vi ostanete tukaj, dokler se ne vrnem. Ali bo prav tako?

Gregor je ugovarjal.

— Ne, prijatelj! Sedaj sem jaz na vrsti. Z Lopalom greva naprej, dokler ne zaslediva Raoula.

— Naj bo! — se je udal Dübello, ko je videl, da Gregorja ne bo mogel pregovoriti. — Predaleč pa nikar ne pojdi! Lopalo bo že pazil.

Dübello je nekaj povedal Indijancu. Lopalo se je rezal in položil prst na vrat.

— Zagotavlja me, da je že imel posla s človeškimi vratovi — je tolmačil Dübello.

XII.

Drugo jutro sta Gregor in Indijanec odpotovala. Dübello in Betka sta stala drug ob drugem in sta gledala za odhajajočima, dokler nista v grmovju izginita.

— S tem smo torej končali! — je vzdihnila Betka. — Toda kaj bomo delali do junega povratka?

— Kar je edino pametno. Počakamo ju. Sploh saj se jutri že itak vrneta.

Toda Gregorja ni bilo. Dolgočasnosti pa se ni bilo treba bati. Gonjač je namreč povedal, da je ponoči jaguar obiskal taborišče. Njegovo mnenje je bilo, da ga poiščejo in ustrelijo.

— To je zelo privlačna ponudba — je menila Betka. — Pojdimo na lov!

— Kakor želiš!

Dübello je naročil vodniku, da se pripravi na odhod. Čez pol ure se je družba dvignila. S seboj so imeli dva psa.

Kakor drugi je tudi Betka vzela s seboj puško.

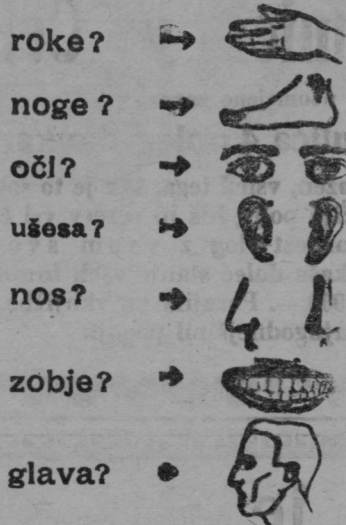
Nekaj časa so jahali po travniku z visoko travo, potem pa so dospeli do gozda. Psa sta tukaj dvignila glavo, ko da sta izgubila sled.

Dalje prihodnjič.

Getzemani in Golgata!

Premišljevanja o trpljenju Gospodovem in molitve za vse dneve svetega postnega časa. Vezana knjiga stane Din 50.— in se naroča v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Ali so to členki? ..

ali je to celo telo, katero Vas muči in povzročuje boli? Ako Vas draži v grlu, ako čutite mrzlotu v nogah, tedaj je dana tudi Vam prilika, da se osvedočite, v kako kratkem času lahko odstranite te Vaše muke s starim, obljubljenim, narodnim sredstvom in kozmetikom, že od naših dedov rabljenim lepodišečim »Fellerjevim Elsfluidom«, čutite

se li češče duševno in telesno trudni, prehlajeni, hripavi, nahodni, pojavljajo se Vam li češče revmatične bolezni in se čutite slabi, tedaj bodete tudi Vi potoma drgnjenja, mazanja in pranja z Elsfluidom odpravili to zlo. Nekoliko kapljic tudi za notranjo uporabo? To preprečuje želodčna nerazpoloženja in prija izvanredno,

V lekarnah in tozadevnih trgovinah zahtevajte povsod pravi Fellerjev Elsfluid v poizkusnih stekleničah po 6 Din, v dvojnih po 9 Din ali specialnih po 26 Din. Ako naročite direktno po pošti tedaj Vas stane 9 po-

izkusnih steklenič ali 6 dvojnih ali 2 specialni 62 Din z omotom in poštnino vred. Nasprotno pa 27 poizkusnih ali 18 dvojnih ali 6 specialnih same 139 Din. Naslov označiti jasno: lekarnarju

EUGEN V. FELLER
Štabica Donja, Elsatrg 841 Hrvatska.

Klobuki o Klobuki

Najboljše kupite možke in otročje klobuke lastnih izdelkov že od 30 dinarjev naprej. Tudi se vzamejo vsakovrstna popravila točno in hitro in najbolj poceni v delo pri 411

Anton Auer, klobučar
Maribor, Vetrinjska ulica 14

Gas je zlato!

Sadno drevje

vseh vrst in oblik, okrasno grmovje in drevje, georgine (dalije), perene (trajno cvetje) itd. itd.

Drevesnica: Tržaška cesta 64, telefon št. 301.

Cvetlice

iz steklenjah v najlepših vrstah, kakor tudi rezano cvetje in zelenje. Vrtnice visoke in nizke, raznovrstni gomolji in čebulčke itd.

Semena

cvetlična in zelenjadna, kakor tudi gospodarska v vseh vrstah, vrtnarsko, drevesničarsko in vinogradarsko orodje, umetna gnojila itd. itd. 421

Cvetlice in semena: Koroščeva 44, telef. 150.

„VRT“ Džamonja in drugovi
Maribor d.z.o.z. Maribor

BLAGO

Za ženine in neveste, svileni robci, platno, hlačevina i. t. d. i. t. d.

se dobijo po naj-84 nižjih cenah pri

L. TRPINU

Maribor, Glavni trg 17

Kože divjačine

zimske (decembra do marca), veverice, bele podlase in druge, kupuje po najvišjih cenah: J. Ratej, Slov. Bistrica. 410

V vsakem petem paketu po pol kg zdravstvene sladne kave Viktor Jarc, ki je izvrstne kvalitete, se nahaja 2 Din v gotovini za premijo. 83

Motike in drugo poljsko orodje, najboljše zajamčene kakovosti, trsne ška-je, okove za pohišstvo in stavbe, pocinkano in cinkovo pločevino, kuhinjsko posodo, zanesljivo kaljiva semena detelje, pese itd. priporoča po zmernih cenah Jos. Jagodič, železnina in špecerija, Celje. 458

Cepljeno trnje ima Anton Turin, Modrače, p. Studence pri Poljčanah. 281

Kupim staro zlato, srebro, srebrne krone in goldinarje po najvišjih cenah: C. Ackermann, urar v Ptuj, Glavni trg. 19

V nedeljo, dne 1. aprila, prodaje g. Rajh v Bistrici pri Limbušu lepo posestvo, obstoječe iz žage, mli- na, 2 stanovanjskih hiš z vrtom, sodonosnikom ter njivami. Prodalo se bode skupaj ali parcelirano. 420

Sedaj vidim, ko sem enkrat kupil, da je veletrgovina R. STERMECKI v CELJU, najboljši vir za nakup sukna in kamgarna zamoške obleke, volne, svile, cefirja in delena za ženske obleke, platna, oksforda, medrotiska, cvilha ter sploh vse manufakture,

ker je vse prvovrstne kakovosti iz najboljših svetovnih tovarn in mnogo nižje cene, kakor povsod drugod. Pišite takoj po vzorce na veletrg. R. STERMECKI, CELJE, ŠT. 24

Naročila čez 500 Din poštne prosto. 227

Prišla bo spomlad

in potrebno bo si nabaviti lepo obleko, perilo, sukno, volneno blago, platno, plavino, robce, nogavice itd. Vse to se dobi najboljše in najcenejše pri tvrdki 320

I. N. Šoštaric, Maribor,
Aleksandrova cesta 18.

Vi
iščete
zastoj

trgovino, kjer
bi se boljše in ce-
nejše kupilo kakor pri

Franc Kolerič v Apačah

Dnevno prihajajo velike množine poletnega blaga v najnovejši in najlepši izpeljavi.

Denar naložite

najboljše in najvarnejše pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Stolna ulica 6 r. z. z n. z. Stolna ulica 6

Obrestuje hranilne vloge
brez odpovedi po 6%

na trimesečno odpoved po 8%

Vaš Thürpil je kot edino obstoječe odvrta-
čajoče sredstvo pri driski telet celo v najtež-
jih slučajih čudeže delal. O Thürpilu se
lahko samo ugodno pove.

L. D. ekonom in U.

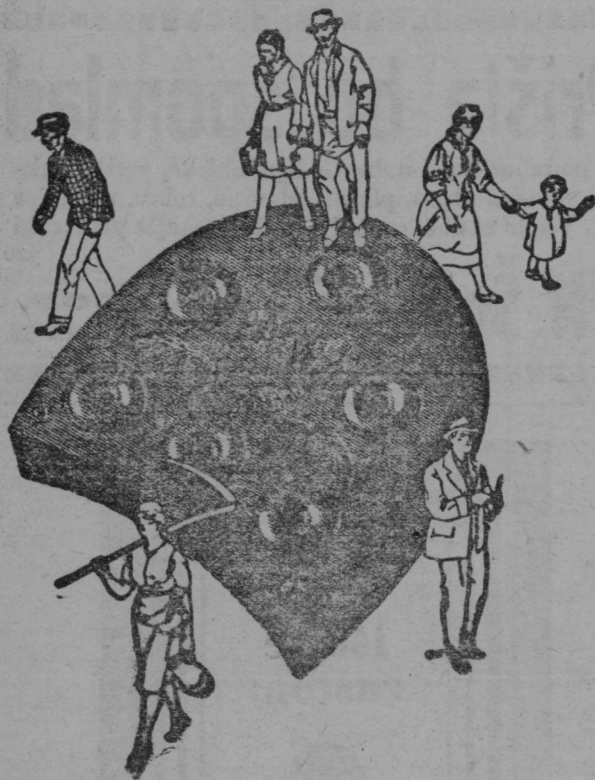
Thürpil se dobi pri živinozdravnikih in
lekarnarjih. Zahtevajte pristen Thürpil in
odklanjajte nadomestilo.

Edini izdelovatelj:

CL. LAGEMAN, CHEM. FABRIK AACHEN.

Zastopstvo:

»Lykos« Mr. K. Vouk, Zagreb, Jurjevska ul. 3.

Ljudje, ki radi nosijo
PALMA

395! **!! kaučuk pete !!**

Prednosti: Cenejše in trajnejše so kakor
iz usnja, ugodna hoja ki Vam ohranja živce

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri Ljudski posojilnici v Celju

registrovani sadrugi z neomejeno zavezo

v lastni hiši, Cankarjeva ulica 4 poleg davkarije.

Pri njej je denar najbolj varno naložen, vsled tega, ker je to soliden
kmetijski denarni zavod in ker jamčijo poleg hiš in rezerv vsi člani,
kjih število znaša nad 3000, za varnost vlog z vsem svojim
premoženjem. To jamstvo prekaša daleč stanje vseh hranilnih
vlog, ki presegajo vsoto Din 52.000.000.—. Posojila na vknjižbo, po-
ročitvo in zastave pod najugodnejšimi pogoji.

Kaj je

„Ljudska samopomoč“

»LJUDSKA SAMOPOMOČ« je podporno društvo za Slovenijo s sedežem v
Mariboru. To društvo izplača po smrti člana zakonitim dedičem ali drugim
upravičencem do največ 1000, 2000, 40000 ali 10.000 dinarjev podpore.

Za to podporo plača vsak član v slučaju smrti posameznika 25 para, 1, 2 ozir.
5 dinarjev posmrtnih prispevkov. — Vpisnina iznaša od 12 do 86 dinarjev
enkrat za vselej. — — — Sprejmejo se do preklica vse zdrave osebe brez
razlike stanu in spola do 65. leta.

Zahtevajte zastoj pristopno izjavo od

»LJUDSKE SAMOPOMOČI« v Mariboru, Aleksandrova cesta 45 II.

Društvo šteje danes že nad 4000 članov!

442

Zadružna gospodarska banka d.d.

Podružnica Maribor

V lastni novozgrajeni palači, Aleksandrova cesta 6, pred frančiškansko
cerkvijo. — Izvršuje vse bančne posle najkulantneje. — Najvišje obresto-
vanje vlog na knjižice in v tekočem računu, 13

Pooblaščen prodajalec srečk drž. razredne loterije.

Najvarneje in najugodneje se nalaga denar pri pupilar. zavodu, ki obstoja že 64 let

CELJSKA MESTNA HRANILNICA

v Celju, Krekov trg (v lastni palači pri kolodvoru)

Prihrankom rojakov v Ameriki,
denarju nedoletnih, ki ga vlagajo
sodišča, ter naložbam cerkvenega
in občinskega denarja posveča po-
sebno pažnjo.

Za hranil. vloge jamči poleg premoženja hranilnice

še mesto Celje

z vsem premoženjem in vso davčno močjo.

Hranilnica daje posojila na zem-
ljišča po najnižji obrestni meri. —
Vse prošnje rešuje brezplačno.

VELIKANOČ

Anton Leskovec:

— Vstal je —

1.

Mirno in premissljeno je podpisoval župan Janez Kafol spise, ki mu jih je z vnemo predlagal občinski tajnik. Lahko mirno: Najlepša hiša v vasi je vabila domačine in tujce, naj pokusijo iz slovite Kafolove kuhinje, naj srebnejo od poštenega soda; za vasjo je pela žaga dan in noč, vozniki so odvažali na vse vetrove blago, ki mu ga ni bilo para v deželi; ob sobotah se je izplačevalo redno in pošteno; iz trgov in mest so se oglašali snubači, ki so slišali o lepoti, bogastvu in pridnosti Kafolove edinke. — Občina je bila urejena, kakor nobena v okraju — strela božja, Kafol tako hoče in tako mora biti! — Vse je zadovoljno, brez hinavstva, vse je v redu, mora biti. — Obrajtan navzgor, spoštovan navzdol, srečnih ljudi ponosni župan je Kafol, dobro delo, dober zaslužek, dobro življenje, mirno spanje, mirna vest. —

»Še to-le, gospod župan!«

Drobni list papirja je veleval, naj se jutri, na Veliko soboto, razglasi javna dražba premičnin in nepremičnin Jožefa Ponude, ki mu kajža čepi, ki se mu kajža podira gori na klancu.

»Glej ga, zlomka — ali res?« — Kafol je odložil pero in se zazrl skozi okno.

Jutri torej po vsem svetu zvonovi in petje in procesije, v Kafolovi občini pa — boben. Odkar županuje Kafol, prvič boben.

Nemiren je postajal tajnik, a župan ga ni videl: Skoz okno mu je šel pogled, pa tudi tam, kjer ga je ponavadi, no, vedno, pozdravljalo in vabilo visoko pročelje Kafolove hiše, ni videl danes ničesar; prazno je bilo tam, v megli zavito, kakor zakopani in zabrisani spomini.

Mirna vest! —

Tajnik je zakašljajal.

»No lahko greste, po praznikih pa spet.« Kafol se je obrnil od okna in pokimal tajniku, ki je naglo, z zmedenim pozdravom vzel klobuk in izginil za vrati.

Župan si je podprl glavo in pred očmi so zaplesali spomini

2.

Krasno pomladansko jutro je oznanilo Veliko soboto. Zvonovi so svečanostno ubrani oglašali vesoljnemu svetu odredišilno zmogoslavje, še narava je udarila v veseli zbor svojo svežo Alelujo: Prvi zvončki so zazveneli, prve vijolice razduhtele.

Po vrtovih in njivah so se razbežali veseli dečki z blagoslovljenim ognjem v loncih, da natrosijo Velikonočnih darov na polja in travnike.

Pesem upanja in veselja je šla po vsem

svetu, mladila lica, grela srca, bodrila bolne in stare, zlatila mlade in zdrave.

Župan Kafol je postal na pragu in gledal na cesto. V veži sta se sukali mati županja in edinka Mara. V velikih loncih se je kuhalo pleče, skoz roke pridnih kuharic pa so drseli sveži rdeči, modri, pisani piruhi. Velika družina — veliko delo.

Kafol se je obrnil in pogledal v vežo. Čudno: Zakaj se je moral ujeti prav v hčerine oči, ki so ga gledale vprašujoče, če ne izzivajoče. Roka, ki je v žepu stiskala kos papirja — o, od sinoči ga nosi pri sebi, tisti drobn list, ki velevala dražbo! — je v zadregi šla preko lica in popravila klobuk. Prvič je neodločen Kafol, odkar županuje. Razglasiti davi ni pustil, a kaj sedaj, kako naprej?

Kafol je stopil v vežo.

»Pridi malo noter, Mara!«

Stopil je v hišo, za njim hči.

Tam je sedel Kafol za mizo, položil klobuk na klop in vprašal naravnost:

»Kaj je s Ponudovim Markom?«

Mara je obstala pri vratih, vedno isti pogled. Ob očetovem nagovoru pa se je zdrznila in povesila oči.

»Tisto, da, tisto! — Oglašajo se od povsod, bogati in pridni — no, Kafolova se pa zazija v bajto!«

Neusmiljen je bil oče. In še dalje:

»Ne rečem, zastaven fant, tudi priden, — ampak bajta se podira, prodana —«, tu je Kafol prestal in stisnil papir med prsti.

»Kaj bo torej?«

Mara dvigne oči, počaka; ko pa vidi oster očetov pogled, se odloči:

»Sam! ste rekli, da je priden. Jaz mislim, da bi bila srečna.«

Sunkoma se je dvignil Kafol pri teh besedah.

»No, in kaj?« — Stopil je pred njo.

Mara pa ga je pogledala s svojimi črnimi očmi, z žalostnim nasmehom na ustnah in ni odgovorila.

Kafol je pokimal:

»Tako-le je. Gre in nori, pa čaka, da jo oče —. Ampak, zdaj je konec, alo, v kuhinjo in pamet, pamet!«

Mara se je tiho obrnila in izginila za vrati.

V veži jo je ustavila mati:

»Kaj je bilo?«

»Oh, saj veste! — Pravi, da je konec!«

Pri teh besedah je stopil iz hiše Kafol.

»Konec, da!« — In že je odšel po vrtu in na cesto.

3.

Jožef Ponuda pa je bil čuden patron. Trideset let je čepel v svoji bajti na klancu, frata njive in travnik in pa drobna kravica so ga redile, a to je premalo za 3, zanj; za mater, za sina. Premalo. Ko je pa Ponuda več mislil, kakor delal, ko je bila

mati več bolna, kakor zdrava, ko sin — no, od vojakov je prišel, nekaj res zna, a zdaj je prepozno.

O, Jožef Ponuda je bil tistih eden, ki se drugim pomagali, kar tako, nevede, se potem od veselja napili in zadolžili — pozabili, na koncu pa — Jožef Ponuda si je marsikaj pametnega izmislil, pa ničesar izpeljal; še drugim je toliko stvari natvezel, da so mu res verjeli in obogateli. Čuden mešetar.

Danes je Velika sobota in pri Ponudovih vedo, pri čem da so. Tu ni treba več besed — zato molče vsi trije. Vendar — mati vzdihuje in si solze briše. Še prazničke bodo preždeli v tej podrtiji, potem pa vsak po svoje: Oče in mati doli k občini, nekaj bodo vendar pomagali dobri ljudje — Marko pa po svetu. Pravzaprav bi ostal lahko tudi v kraju, razume se na les in pa pri — nič, po svetu gre.

A to je prazna Velika noč, če ni Vstajenja, če je — pokop!

»Ježeš, župan!«

Mati je šinila iz veže v hišo, kjer sta sedela brez besede oče in sin.

Oče je listal kar tako po starem kalendarju, sin pa tudi kar tako s prsti bobnal po mizi.

Oba sta se zdrznila pri neverjetni novici, da prihaja župan. Oče se je celo dvignil in pogledal skozi okno. Res, Kafol je že v vrtu. — Ah kaj, radi dražbe pač, pa to ni novica.

»Dober dan vsem skupaj!« je trdno in živo pozdravil Kafol, ko je stopil v sobo.

»Tudi vam, gospod župan; oh, kaj bo, kaj bo!« je tarnala Ponudka.

»Kar bo, pa bo. — Ampak jaz imam za Jožefa besedo.«

»Oh, le potolažite ga malo, gospod župan! Že dva dni ne govori, ne pije, še žalosten ni; Marko, pridi, pustiva ju.« — Mati je odtarnala iz sobe, za njo Marko, brezbrizen in molčeč.

Kafol je postal sredi sobe.

Takrat se je Ponuda šele zdramil. Vstal je nenadno, prijazno pogledal v Kafola in zinil:

»Sedi, Kafol. — Prvič si v tej hiši, to se pravi, pri nas — in zadnjič.«

In ko je Kafol sedel, sta molčala oba. — Županu je postalo neugodno, še rdečica mu je zalila lice. Ponuda se je čudil in molčal. Vseeno.

»Tako-le ne prideva nikamor« — je iztisnil slednjič župan in spet utihnil. Nenadoma pa so mu zabliskale oči:

»Strela božja — prodati se vendar ne boste pustili!«

Ponuda mirno:

»Vendar bo tako.«

Župana je dvignilo:

»To je tisto, — tisto, staro, gnilo. — Ja, mar misliš, da sem pozabil: Trideset let je, tudi o Veliki noči je bilo, ko si pridrvel po klancu in srečal Kafola: Takrat je bil hlapec, brez beliča, no, male kupčije so ga dražile, to se pravi z eno besedo: Kdo je Kafola pregovoril k — no, pustimo to. Resnica je, da sem takrat — zaslužil toliko, no, toliko, da ti nisi vedel, koliko — a ti si, norec, spravi malenkost, plačilo v žep, norec, norec, vse življenje je bilo tako, naj pa bajta govori —«

Težko je sopesl Kafol, v grlu ga je dušilo.

Ponuda je molčal in gledal v mizo.

»Da, pred tridesetimi leti ti k meni s srečo, danes jaz k tebi —«

»Z dražbo!« — je z nasmehom vstavil Ponuda.

»Tu jo imaš, glej, glej, takole se naredi« — Kafol je mečkal in trgal v ogromnih pesteh list papirja, da so se koščeki vsipali vsenaokrog. »Ali smo mar psi, da si ne bi priznali, kar je — res!«

Globoko se je oddihl Kafol, strmel in čudil se Ponuda. A govoril še vedno ni.

»Kaj!«, je zavpil Kafol in treščil s pestjo ob mizo. — »še na kolena naj pade Kafol —« in že je skočil pokonci.

Ponuda k njemu:

»Župan, Kafol, ali je res?« —

Oni pa je vpil ves besen:

»Konec zalezovanju — vasovanju ponoči, h Kafolu se pride podnevi, z odkrito besedo, tako-le in tako-le, tisti potuhnjenec, tisti vaš Marko, v enem tednu hočem imeti konec, ali si tako star, mar je tako daleč do Kafola, da se stopi k njemu, da se mu reče: Navajen je dela, pomagal bo, — kakor smo si dozdam, pravzaprav, da veš, — konec, konec, presneta banda!«

Kakor vihra je zdrvel Kafol skozi vrata in po klancu navzdol.

In ko je Zveličar vstal in na Veliko soboto popoldne počastil svoje vernike, ki so mu v pobožni in veseli procesiji prepevali alelujo, se je vsa fara čudila, kako li moreta biti za par Kafol in Ponuda, župan in berač.

Župan pa je stopal v procesiji veljaven, vesel; trideset let je čakalo Vstajenje, pa je prišlo na koncu kar samoodsebe.

Saj veliki, ki se poniža — vstane in še malega dvigne.

Aleluja!

to, ker ji že zdaj žari tako zmagoslavje iz obraza.

Župnik blagoslavlja jedila.

Anici kri v glavo. Zagloda za hip črv: Kaka si, pa v cerkvi! Kake misli misliš, pa med blagoslavljanjem! Ali prehuda je nevoščljivost. Minka ne, Minka ne! Kakorkoli, katera koli, samo Minka ne!

Zadnje župnikove besede. Ti hipi so odločilni. Zdam, naglo, hitro! Kakorkoli! Samo Minka ne!

Minka drži za kljuko, jerbas ima naslonjen na oba dela vrat.

»Bo, bo, prva bo! Ni pomoči...« zaključje Anici po glavi. In ta grenka zavest jo požene v skrajno odločnost.

Naglo potegne Minka za kljuko. Težka vrata jo zanesejo v gnečo. Odpreti jih mora toliko, da bo mogla skozi odprtino z velikim jerbasom.

Skloni se Anica s svojim jerbasom, z obema rokama ga krčevito zgrabi. In pod Minkino roko, ki drži jerbas, sune Anica s svojim jerbasom med odprtino. Glasen vsklik ko jezen jek . . . Šepetanje, polglasni vskliki . . .

Anica smukne prva čez prag, prva je pod zvonikom.

Glasna Minkina beseda tik za njo. Jezna in nevoščljiva, razočarana in vsa preseščena, skoraj sovražna beseda. Anica je ne čuje. Nabija ji kri v sencih, gori ji rdečica na licih. Hiti, hiti — prva, na čelu vsem.

Vskliki presenečenja, posmeh, zbadanje, prešerne opazke med fanti. Kaj ji mar fantje, Anici! Kaj njihovi pogledi, njihove opazke! Kaj vsi ljudje in ves svet! Prva je! Na čelu vsem!

»Prva!« plane vsa zasopla in rdeča in vesela v vežo.

»Prav treba ti je bilo tako teč!« reče mati, ko jo zagleda vso zasoplo in rdečo.

»Prihodnjo Veliko soboto boste zopet morali po letih sami z jerbasom v cerkev, mati!« meni brat.

»Počasne!« se obregne Anica obenj. »Kdaj so že vsi drugi fantje pred cerkvijo.«

»Tone tudi? Je opazil, da si bila prva?« Ne bi ostala Anica dolžna bratu ni besedice ne. Ali že pritrkava k Vstajenju. Preobleči se mora. Hitro, hitro. Ne bo čakala procesija na cerkveno pevko.

Prva! Hej, še nikdar ni bila nobena Velika sobota tako lepa ko današnja. Še nikdar niso tako lepo pritrkavali zvonovi, še nikdar niso tako lepo vabili k Vstajenju!

Prva! Govore o tem fantje, morda dražijo Toneta: Le naj kaj pravi k njihovim besedam?

Prva! Zavidajo jo dekleta. Minka se gotovo joče od jeze. Morda je še k procesiji ne bo, tako jo bo sram. Saj so vse videle, kako se je trudila in kako zmagoslavje je že vnaprej gorelo v njenih očeh. Molčale ne bodo — prav ti je, Minkec!

Prva! Vsa fara že ve! Ko bo šla mimo gruč v cerkev, se bodo dregali ljudje s komolci in kazali na njo: Prva je bila danes, letos! Vse do druge Velike sobote bo šel po fari glas: Anica prva!

Prva, prva! Prav mar ji je in prav sila ji je za možitev, če . . . če to res pomeni, kakor pravijo. Prva, da je le bila prva, Sosedo še na svoje stare dneve rade in z veseljem pripovedujejo, kako je bilo vča-

Matija Malešič:

Proa.

Prerivanje pri velikih cerkvenih vratih. Ne dajo se dekleta od vrat, nobena bi še s praga rada ne stopila v cerkev. Pisani jerbasi se na glavah majejo med prerivanjem ko poleti cvetoče solnčne rože v burji. Ena roka drži jerbas, da ne omahne, druga odriva sitno sosedo, ki bi rada stopila na njeno mesto in jo pahnila čisto v cerkev med žene poročene. Žene poročene, ki so zakasnile in hočejo v cerkev, ko ministrant že vleče za zvonček ob zakristiji in je župnik že na potu pred altar, žene poročene niti v cerkev ne morejo. Kot zid so dekleta pri vratih, strnjena vrsta, neprodorna vrsta, gneča, prerivanje, nobene obzirnosti. Žene poročene se jezijo, godrnjajo, oštevajo, rogajo se, zbadajo dekleta. Kaj bi zbadale, se rogale, oštevale, godrnjale in se jezile, žene poročene: Same ste se pred leti, ko še niste bile žene poročene, prerivale tu ob vratih in se niste dale od njih. Je pač od Bog ve kedaj že bilo tako, je pač tako in bo menda tako ostalo: Prva od blagoslova jedil na Veliko soboto skozi cerkvena vrata, tista na čelu vsem dekletom, ki hite iz cerkve z jerbasi, prva doma — tista se prihodnjo Veliko soboto ne bo več prerivala med dekleti ob cerkvenih vratih. Ker ne bo več dekle. Ker bo prihodujo Veliko soboto že žena poročena. Za te nima pomena stiskati se ob vratih in pohiteti na čelu vsem iz cerkve. Čemu? Saj že imajo može.

Anica je trdno odločena: Pa če se ji ne posreči, da smukne prva skozi vrata in pohiti na čelu vsem domov, če se ne posreči njej sami — Minki se ne sme. Minka ne, Minka ne, ne sme biti Minka prva! Pa naj bo katera koli druga, samo Minka ne, Minka ne! Kaj vse je počenjala pred pustom! Kako se je vsiljevala Tonetu! Pa je znala in vedela — vsa fara zna in ve — kam pogleduje Tone. Za Anico!

Trdno je odločena Minka. Bila bi že lansko leto prva, da niso fantje hudo-

mušni in navihani. Ali se niso priplazili med samim blagoslovom k vratom in jih zaklenili? Sam župnik je postal pred altarjem in pogledal proti velikim vratom, taka zmešnjava in ogorčenje je bilo lansko Veliko soboto med dekleti po blagoslovu jedil. Ni mogla biti radi teh hudobnih fantov lansko leto Minka prva. Letos pa bo! Bo, bo!

»Zapri vrata! Vleče!« pošepeče Minki Anica.

Misli Minka: Aha, pretkanka! Misliš, da boš ti? Ne boš! Vrat čisto ne zaprem. Naj jih pride zaklepat kak pobalin ko lansko leto. Mu že pokažem.

Anica misli: Prevejana ptičica si, Minkec! Pa ne smeš, ne smeš biti prva! Ker si taka! Ker si se sukala okoli Toneta, dasi veš, kako je. Kako, le kako ti prepričim, da ne boš ti? Če ne pojde drugače — vsaka druga, samo ti ne!

Anici pomore Rezika: »Umakni se, Minka! Pred vrata stopim!«

Oho! Ta bi bila lepa! Od tam, izpred vrat pohiteti na čelu vsem in biti prva doma, to bi bilo pa res težko! Če že vrata morajo biti zaprta, da velja . . . Od nek . . . da je bilo tako in mora pač tako biti in ostati.

»Stopi!« je odločna Minka. Prime za kljuko priprtih vrat. Ko da ne opazi, čemu ji je rekla Rezika in na kaj in na koga je merila s svojimi besedami.

Ne stopi Rezika pred vrata. Ne: Ne bi veljalo, da izpred vrat pohiti na čelu vsem. Skozi vrata mora prva! Pa ali bi bila jedila v jerbasu blagoslovljena, da stoji pred vrati, dokler je v cerkvi dovolj prostora? Pa kaj bi rekli doma? Pa: Posmeh in roganje med fanti, ko bi zvedeli, kako se je prerila do prve.

Prevdari Anica: Tudi Rezika ne privoščji Minki. Morda ji tudi druge ne privoščijo. Če že vsaka sama sebi ne, Minki gotovo tudi ne. Le kako, kako bi jo prehitela? Mora jo, če zaradi Toneta ne, za-

sih na tiste daljnje, lepe Velike sobote. Ko so bile mlade, brhke in poskočne ko ververice. Ko je bila katera prva . . .

Prva, prva, prva! Za vse leto! Pri tej edini priliki v letu . . .

Kristus še v grobu — Anica pa že poje veselo velikonočno pesem. Tisto, ki jo zapojejo danes, ko krene od mrtvih vstali Izveličar pod baldahinom izpred božjega groba.

Anica poje, glasno poje veselo velikonočno pesem. Samo veselje jo je. Veselja ne mine tudi, ko v cerkev grede opazi, da se ne spogledujejo ljudje in kažejo na njo — prvo.

Kakor hočete, ljudje božji! Prva je pa le bila Anica!

Tone, kaj ti tako žari v očeh? Ker boš nosil največjo bandero? Pa zakaj ne moreš odtrgati oči od Anice?

Če res pomeni za tisto, ki je prva od blagoslova jedil . . . tako, ko pravijo . . .? Ej, mar je Anici sedaj vse tisto, ko polje veselje po njej. In ponos! Prav res, kam se ji mudi z možnostjo? Pa veš, Tone!

In gre mimo njega, ko da ne opazi njegovih pogledov. In poje, poje ob baldahinu, kakor ni še pela nobeno Veliko soboto. Poje, da se ji čudijo pevke in ljudje. Poje, poje, da jo še nikdar s petjem zadovoljni organist pogleda nekam pritrjevalno. Poje, poje, poje, da včasih nehote obrne glavo proti baldahinu tisti, ki nosi največjo bandero. Tisti, ki tako dobro pozna njen glas. Če misliš, da poje tako in tebi tako, Tone, se motiš! Poje Anica danes tako, ker ji je veselje, samo veselje v srcu.

Veselje in zadovoljnost ji je v srcu tudi, ko hiti od Vstajenja domov. Kaj bi postajala pred cerkvijo. Bi še mislil kdo, da se postavlja iz baharije.

Hiti nekdo za njo. Korake Anica dobro pozna. Pa bi ne postala sedaj za nič na svetu ne. Hitrejši so koraki za njo, hitrejši so njeni.

»Anical« Tonetov glas.

Bi postala? Ne! Nalašč ne! Bi si še koncem koncev domišljeval. In presliši njegov glas, ki je ves nežen.

»Anical«

Ali je nepreviden ali neroden in nestrpen Tone. Tako na glas jo pokliče in tako očitno in tako pred vsemi ljudmi hiti za njo.

»Kričiš, ko da sem gluha.«

»Če pa bežiš, ko da ti gori pod nogami.«

»Nikamor ne bežim. Pred kom le?«

»Vzroka bežati pred menoj nimaš. Bila si danes prva — da ti ni morda to stopilo v glavo?«

»Prava reč! Bi rajši, da je bila Minka?«

»Skoraj! Bi vsaj ti bila danes v cerkev grede in med procesijo in sedaj ponižnejša in prijaznejša.«

»Pa steči za Minko. Misliš, da se bom jokala? Kaj sem te prosila, da hitiš za mano?«

»Vidiš, da ti je stopila ošabnost v glavo. Prva! Na izbiro ženinov. Če ne bo te, bo drugi! Leto je dolgo, danes leto . . .«

»Prav mar mi je za možitev in prav mudi se mi! Pri takih ženinih, ko ste!«

»Kaj bi se zbadala! Pametno besedi! Ali imaš s seboj pisanko zame? Obljubila si mi jo.«

Ne da trma Anici miru. »Ali ti jo je Minka tudi obljubila?«

»Anical« Očitajoč in ves nevoljen je Tonetov glas.

Anica nima srca iz kamna. Pa saj vidi iz Tonetovega glasu in obnašanja, kako je. »Očitaš mi, da sem bila prva . . .«

»Pa ne bi smel reči nobene besedice?! Saj nisva tako tuja!«

»Ko da mi je res toliko do možnost! Nihče me ne odganja od doma, stara pa tudi še nisem . . .«

»Boš čakala na starost? Ko boš stara, ne boš imela takih nog, da bi prehitela druge, pa tudi ne takega glasu, ko sedaj. Kako si danes pela!«

»Že zopet!«

»Nič več! Kratko: Imaš zame pisanico, ali je nimaš?«

»Sitnež! Tu jo imaš!«

»Oho, še v cerkvi in med procesijo, ko si pela ko škranček, si jo nosila s seboj. Zame! Mojo pisanico!«

»Pa ti je nisem obljubila . . .«

»Bi ne stekla ko srna od blagoslova jedil in bila vsem na čelu!«

»Lahko noč!«

»Anical« Ves proseč in nežen je Tonetov glas. Še koga drugega bi omečil, nikar Anice. »Ni ti do možnost, praviš . . .«

»Še malo ne! Prav nič, čisto nič, da veš!«

»Pa je meni do ženitve! Saj veš, kako je pri nas, odkar je odšla najstarejša sestra od hiše. Druge so še premlade za gospodinjstvo, matere ni . . .«

»Minko zaprosi! Plesaril si z njo pred pustom. Ne bo se branila, mislim.«

»Nobene druge, ko tebe! Prvo! Pa se ohrani star običaj in navada. Kaj bi te ne bilo sram prihodnjo Veliko soboto . . .«

»Če misliš samo radi tega . . . In pa če misliš da sem se radi možnost potrudila, ali radi tebe . . .«

»Vidiš jo, trmo! Tako govoriš, ko te snubim. Drugače sem si mislil, ko sem se odločil.«

»Kakor posojuješ, tako vračujem.«

»Počasi z besedami, dekle! Ponosen sem nate, ker si bila prva!«

»Če svoj ponos izražas z zbadanjem in draženjem . . .«

»Tristo . . .«

»Vidiš gal!«

»Ne boj se, ne bom danes zaklel. Prevelik praznik je . . .«

»Ker si tako dober, na!« Drugo pisanico poda Anica Tonetu.

Tone ves vesel in srečen. Pisanica je zelena, pa vsa poslikana z rdečimi srčki. »Pa si jo zame poslikala z rdečimi srčki?«

»Pa ti priznam . . .«

»Bi bil še bolj vesel, da sem se prav danes med tvojim petjem in ponosom — saj me nisi hotela ni pogledati — odločil: Še danes ji povem.«

»Kaj le?«

»Zakaj me nočeš prav razumeti? Čakaj, povem ti čisto jasno: Oče sili. Post v kraju. Še župnik ne bo mogel ničesar reči, če stopiva takoj jutri k njemu.«

»Kaj pa misliš! Tak praznik! Da bi rekli ljudje: Kako se jima mudi . . .«

»Očetu, očetu! Še danes mu povem vse, vesel bo. Saj si menda misli, katera bo.«

»Če mu bo le po volji . . .«

»Veš, kaj! Jutri je prevelik praznik! Pojutrnjem pa pridemo z očetom in stricem k vam. Takole pod večer. Da se pomenimo. Saj se moramo o vsem pogovoriti. Še prej ko pojdeva v župnišče in k notarju. Kaj misliš?«

»Kaj vem o teh stvarih? Na še eno pisanico!«

Pisanica vijoličasta, dva rdeča srca na njej.

Zavriska nekdo blizu fare. Ne spodobi se čisto: Tako hitro po Vstajenju, ko se še ljudje niso razšli izpred cerkve, pa tako blizu fare. Vrisk pa je tako vesel, poskočen in razigran, da ga more iztisniti iz sebe le tisti, ki mu prekipeva srce v sreči. Tone!

Prihiti Anica domov vsa zasopla, vsa rdeča, bolj rdeča in vesela ko pred debelo uro od blagoslova jedil.

Pomeni tisto, Anica? Prva! Tone trdi, stare ženice pripovedujejo, ljudje mislijo . . .

Naj pomeni, ali naj ne pomeni, gotovo je:

Prihodnjo Veliko soboto se Anica ne bo več pri blagoslovu jedil prerivala med dekleti pri vratih. Saj bo žena poročena. Tonetova žena.

Ob 80letnici marčne revolucije 1848.

(Letak deželske komisije za vzdrževanje reda, miru in varnosti po deželi.)

Ideje prosvetljenosti in francoske revolucije so tudi dobile izraza v našem narodu, ki pa se leta 1848 ni še mogel tako razmahovati kakor leta 1918, ko so bili predpogoji tudi za državni razmah podani.

Leta 1848 je šlo za najprimitivnejše in najenostavnejše pravice, tičoč se rabe slovenskega jezika v šoli in narodu, le redki Slovenci so pogledali preko ozko začrtanega takratnega političnega obzorja tja na jug proti bratom Hrvatom in Srbom in gori na sever k bratom Čehom, Poljakom in milijonskim Rusom. Romantika je bila nasprotna ideji prosvetljenosti in revolucije, a vendar je ustvarila pri nas poleg prosvetljenosti in revolucije toliko dobrih sadov, ker je gojila naš jezik in zgodovino, narodno slovstvo in naše narodne starine. Francoska revolucija je strmoglavila absolutizem in fevdalizem ter uveljavila ustavnost.

Metternichovemu absolutizmu, ki je ležal kot mora nad avstrijskimi narodi, je bila zadnja ura.

Iz Francije se je širila svečana l. 1848 revolucija na Nemško, Laško in Avstrijo, kjer je dobila še posebej močnega odziva pri narodih, ki so bili s svojo usodo nezadovoljni.

Ko je prišlo v Avstriji do prvih spopadov med vojaštvom in ljudstvom, je vladi upadel pogum. »Kri, kri se preliva«, so kričali plahi vladni Dunajčani in obljubili tiskovno svobodo in ustavo. Metternich pa jo je popihal iz Dunaja.

Nemci in Slovenci na Štajerskem so se v bratovski slogi radovali naznanjene svobode. »V Mariboru sta združena in pobratima si življa nemški in slovenski in kaj krasno se javi tukaj nova radost kakti za jedno utripajne dveh src. Živijo in Hoch sta se razlegala najedno.«

Deželska komisija za vzdrževanje reda, miru in varnosti po deželi v Gradcu je izdala dne 17. sušca oglas, ki menda še ni bil pozneje nikjer objavljen — izkopal ga sem po vojni v nekem dunajskem antikvariatu. Razglas se glasi:

Slovenskemu ludstvu Štajerske dežele.

Njih c. k. veličestvo je z naj višjim pamentom od 15. tega merca blagovolilo — glede na žele svojih zvestih narodov — avstrijske države konstitucio t. je državni ustav na dosta slobodnejši podlogi kakor dozdejni, obljubiti.

Da pa bi se besede: konstitucija ali slobodni ustav nebi krivo razumele, ali se za popolno razodvezanost od postav držale, je primerno, nje bolj na tenko razložiti.

Razložek od obljublene konstitucije od dozdejne sestave obstoji posebno v tem, da bodo po nji namestniki, ktere si ludstvo samo zvoli, ino v katere svoje zaupanje ima, ga zagovarjali, da bodo oni žele svojega ludstva neposredstveno sami do presvetlega Cesarja doprinašali, pri postavitvajanji delež imeli, ino skerbeli, kakor se z občinskimi denarji ravna, kamor se zdavajo; ne pak v tem, da bi dozdejne dužnosti do države ino njenih oblasti ter do gruntne gosposke ali do tretjih peršon preminile.

Vsako gospodarstvo potrebuje k svojem obstanju domernih dohodkov, ravno taka je pri državnem gospodarstvu. Ti dohodki pak so davki (štibre), kteri so mu zdaj toliko potrebniši, ker se toliko pobolšanja poželuje ino namenjava, kterih prvo osnovanje bo veliko troškov koštalo. Ker pa bo po sledkih konstitucije ludstvo samo pravico imelo skoz svoje namestnike odločiti, koliko ino od česa se imajo davki plačovati, kako se naj bolj ednakomerno med vse razdeliti, kako naj ležiše pobirati (prijemati), te že z ustava zvira, ki morajo prihodno po resnici ludstvu vse tiste olajšanja prihajati, ktere si želi ino pričakuje.

Nove naredbe pa primerno vpeljavati, je neobhodno potrebno, vse potreboče prav modro ino na tenko premišljevati ino prevdarjati, ino k temu je precej časa treba, posebno v tako velikem ino iz tako različnih narodov obstoječem cesarstvu; tedaj je dužnost vsakega verliga državnega podložnika (državina) nje mirno ino zaupljivo pričakovati, ino se varvati vsake nepostavne skušnje, samosilno preverēti, kar dozdej po pravici obstoji.

Ker so Štajerci za taki prosti, slobodni ustav popolnoma godni, bodo naj bolj očitno s tim pokazali, da poštujejo dozdejne v moč pravice obstoječe postave, ino da si vsakteri prizadeva, nje tako dolgo spolnjevati, dokler se bolše ino času primernejše mesto njih ne vpeljajo; zakaj podloga državninske slobode ostane zmirrom v tem, da se post(a)vni red zderžuje ino pravica poštuje.

Od po volji deželske vlade ino stališev zebране landschaftne komisije za zderžanje reda, mira ino varnosti po deželi.

V Gradcu 17. Sušca 1848.

Grof Wickenburg, poglavar.

Baron Erben, namestni predsednik.

Wagner, vladni svetnik.

Schwaighofer, vladni svetnik ino podložniški pravdovodja.

Fellner, vladni svetnik.

Pichler, vladni svetnik.

Joahim, opat št. Lamberški st. st. odbornik.

Dr. A Laritz, infulirani prošt v Bruki st. st. odbornik.

Wilhelm grof Khünburg st. st. odbornik.

Grof Gleischbach, st. st. odbornik.

J. C. Vitez Pittoni st. st. odbornik.

Alois Jaut, st. st. namestnik cesarskih mest in tergov.

Kakor je z letaka razvidno, je razposlala oklic zbrana deželska komisija za vzdrževanje reda, miru in varnosti po deželi, ki je bila zbrana po volji deželne vlade in deželnih stanov.

Ali je to tisti pouk ob ustavi (Apih, str. 55), ki je bil razposlan med Štajerce v

nemškem in slovenskem jeziku, ker se je jela javljati propaganda o kmetskih pa tudi o narodnostnih razmerah, ni popolnoma jasno. Bržkone to ni tisti pouk, ker je ta oklic izdala z vednostjo deželnih stanov posebna komisija.

Gotovo pa je oklic zanimiv drobec k naši politični zgodovini.

1928. leto je osemdesetletnica marčne revolucije in desetletnica narodne državne revolucije.

Že leta 1848. smo pripravljali tla za narodno državno revolucijo leta 1928.

(Viri: Apih, Slovenci in 1848. leto. Lončar, Politično življenje Slovencev, II. izdaja. Pavel Poljanec, Črtice iz slovenskega političnega dela in boja.)

Jr. Hotnik.

Januš Golec:

„Trampihl“.

Pred dobrimi 30 leti je bila močno razširjena po Obsotelski dolini med priprostim narodom loterija. Ljudje so posvečali največjo pažnjo ter važnost sanjam. Iz sanj so sklepali na loterijske številke, in se pehali za srečo. Zložiti je moral vsak igralec 5 števil od 1 do 90 v eni vrsti. Te je stavil na svoto enega groša, ene do treh desetice, da, do enega goldinarja. Ako je pogodil dve številki v vrsti, je dobil po visokosti stave: ambo. So bile zadete tri številke, kar je bila zelo, zelo velika redkost, mu je izplačala loterija: terno. Lahko si izbral samo eno številko, če je bila izžrebana, si prejel 14kratni stavljeni znesek — takozvani: solo.

Večkrat so bile sanje bolj zamotane, da jih ni bilo mogoče poriniti kar iz glave v loterijske številke. Za te slučaje so bile v vsaki hiši sanjske bukve, ktere je imenoval kmetski narod z nemško spakedran ko: »trampihl«. V trampihlu so bili uvrščeni vsi sanjski zapletljaji pod številkami od 1 do 90.

Že pri zajutreku so si pripovedovali sta rejši člani družine sanje in jih razlagali. V bojazni, da bi ne pozabil kakih za loterijo prav imenitnih sanj, se je dvignil sanjač v noči na ležišču in načorgal številke na steno z nalašč za ta posel že pripravljenim voglencem. Pred desetletji so bile pri nas stene hiš in bajt počgotane s številkami ter raznimi skrivnostnimi znamenji iz sanjske knjige.

Za mojo rojstno župnijo Sv. Miklavža na Polju je bila loterija v poldrugo uro oddaljenem trgu Podčetrtok. Loterijskim prijateljem je bilo nemogoče vsak teden dvakrat tako daleč. Staviti je bilo treba začetkom tedna, proti koncu si se moral pobrigati za izid. V novejših časih je objavljalo časopisje loterijske številke. Tednik je bil pred 30 leti bela vrana v krajih ob Sotli. V vsaki župniji je bila oseba, ki je zbirala po hišah številke in prinašala žrebe proti malenkostni denarni odškodnini.

Treba povdariti, da je bila loterija v prejšnjih letih vkoreninjena strast, ki je izžemala iz kmetskih žepov zadnje krajcarje, ki so bili izgubljeni za zmirlaj!

Ko je bilo lotriranje po naših krajih na višku, je životaril v šentmiklavški fari možič, katerega smo poznali le pod ime-

nom: stari Trampihl. Bolj majhne, suhljate postave, zakrivljenih nog, obritega obraza, prijazno migljajočih oči, s čukom (pipico) v zobeh, z leskovko v roki je tekal možakar kljub starosti kakor lovski kužek po vaseh in posameznih hišah.

V pondeljek je zbiral loterijske številke, proti petku raznašal večkrat zgrešeno nego zadeto srečo.

Onim, ki niso bili večji razlage sanj, je pomagal Trampihl s svojo čarodejno učenostjo. Ob vsaki strani hlača mu je bingljjal globok žep. V levega je skrival vrečico s številkami od 1 do 90. Če ni igralca slučajno nič sanjal, je segel z roko v ta žakeljček, privlekel iz njega na slepo srečo pet števil in stavlil na te. Desni žep je čuval svetost — sanjske bukve, kojih vsebino ter notranjost je hranil Trampihl do smrti sam zase. Toliko smo videli radovedni otroci, da je bila knjiga vezana v staro, uglodano usnje, več ne! Pri tolmaču nju sanj se je umaknil vedež v kak kot, izvlekel bukve, listal po njih, jih zaprl, porinil v žep in narekoval z napol odsekanim palcem številke sreče. Za posredovanje pri loteriji je prejemal točno določeno takso v krajcarjih. Bolj premožni so ga pogoščali z žganjem, pijačo in prigrizki, ki so bili ravno na mizi. Veliko zaslužka ni odpadlo na Trampihla, z raznašanjem loterije je podžigal ter hladil tudi lastno igralno strast. V času, ko ni bil zaposlen z loterijo, je pletel stari čarodej: koše, canje, lese za sušenje sadja in bičnike iz mladih kostanjev. Posedal je proti vrhu fare lastno bajto z nekaj zemlje. Stanoval, gospodaril in gospodinjl si je sam, odkar mu je umrla par let po poroki ljubljena ženica.

Trampihl je bil priljubljen, spoštovan in občudovan radi sanjske vede. Vkljub babjevnosti je bil močno na bogamolno stran. V čisljih se je gibal v očeh samega starega gospoda fajmoštra, ker je znal v cerkvi tako lepo naprej moliti, da ga ni prekašal v tem nobeden vižar daleč naokrog. Pri glasni molitvi pred službo božjo si je natikal na začudenje nas vseh očala, da si ni gledal nikdar v molitvenik. Ženice so bile glasnega mnenja, da nosi v hramu božjem naočnike radi teža, ker je v cerkvi prvi za gospodom, ki je presojal dušno stanje zaupanih mu vernikov vedno skozi z zlatom obrobljeno steklo.

Za večje praznike je živel stari od prostovoljnih darov po gosposko in vabil pod svojo streho najljubše znanke ter prijatelje na kaj pečenega in vinsko mokerega.

Resnični uspehi Trampihlove loterije so bili bolj malenkostni. Ustno izročilo zna povedati o večjem številu amb; a le o eni večji terni, ki živi še danes v najživahnejšem spominu med mojimi rojaki.

V vasi Brezovec nad faro je gospodaril premožnejši gruntar. Hiši pravijo: pri Kostajnskekih. Poleg krepkega hlapca in večje dekline je bila tamkaj za pastarico krivonoga Roza. Nezakonski otrok brez matere je bil vržen iz bolnice na občino. Usmilil se je šepavega revšeta Kostajnskeka in ga vzel za pastarico. Dolgo let je služila Roza in dorasla pri enem gospodarju v sicer po obrazu prikupljivo dekline, vendar jo je pačila pri hoji mnogo krajša leva noga. Dobregra ni bila vajena, pač pa je bila v osiroteli nerazvajanosti zadovoljna in je znala tako milo prepevati po pašnikih in travnikih.

Nekega pondeljka zjutraj je korecal Trampihl od Kostajnskekih, kjer je pobral loterijske številke. Na povratku je zadel na vedno — veselje — pastarico Rozo, ki je žgolela v brezskrbni pesmi za živino.

Stari je ogovarjal vsakega in se dotaknil tudi Roze z opazko:

»Rozika, ti dekletce moje, ali se tebi res nikdar nič ne sanja, da bi stavila loterijo in poskusila srečo?«

Pevka se je odrezala:

»Stric, ravno nocoj se mi je sanjalo tole: K zornicam sem šla. Kmalu od hiše pa sem zagledala na Kostajnskekovem križu pod nogami Križanega z žreblji pribite moške hlače. Radovednost me je premagala, kaj neki je v žepih. Segla sem z roko in potegnila iz levega žepa eno številko, iz desnega dve. Za vse tri sem znala v noči; zjutraj so mi izpadle iz spomina. Bi jih bila zapisala z voglenom na steno, dekline me je vrgla jezno na ležišče, češ: Saj ti krumpel nisi za loterijo!«

Trampihl je poslušal pazljivo, sedel na tla in se globoko zamislil . . .

Ko je vstal, je potrepljal pastarico po rami in jej razlagal z očetovsko resnostjo:

»Rozika, sanje so iz neba, loterija je za siromake. Terna je pred teboj, le zagrabititi jo moraš. Na križu so visele hlače in križ = 10. V enem žepu ena numara = 1; v drugem dve = 2. To je terna, ki je gotova stvar. Šla si k zornicam in sv. maša = 17. Farni patron naše cerkve je sv. Miklavž. Ta drži tri jabolka na knjigi in to je peta številka = 3. Pomni dobro: terna je: 10, 2, 1; ker moraš staviti v eni vrsti 5 številke, morata biti spremljevalki popolne sreče: 17 in 3. Stavi tri seksarje in nikdar več ti ne bo treba šepati ter se mučiti za Kostajnskekovimi kravami.«

Revici so se zaiskrile oči v prvem objemu obljubljenе sreče . . . Ko je potipala za žep, je zaupala dobremu stricu:

»Še nikoli nisem imela v žepu groša, a kaj še le kar tri seksarje!«

V očigled beraški revščini Trampihl ni bil skopuh. Zabeležil je prerokovane številke na papir in odkrevljal z zatrdilom:

»Bom založil jaz. Pri hiši boste imeli botrijo. Botra ti bo podarila, ko bo pripe-

ljala pogačo, 5 seksarjev. Vrnila boš tedaj, če ne, trideset krajcarjev me ne bode spravilo ob bajto!«

V petek je voglaril Trampihl po Kostajnskekovini, Roze niti pogledal ni. In reva je bila prepričana, da je — pozabil stric, kar jej je obljubil, ker je oplaknil poprej grlo s par fraklji.

V nedeljo po zgodnji sv. maši je poklical gospod župnik Kostajnskekovo mater izpred zvonika in jej pošepnil, naj pride po večernicah njena pastarica Rozika k njemu v farovž.

To je bilo ugibanja pri Kostajnskekih, kaj neki je zagrešil ta vedno režeči se šepavs, da mora na odgovor pred samega gospoda. Dekline je nagnala revljetu toliko strahu v nedolžno dušo, da je bila Rozika večkrat umita po obrazu z lastnimi solzami, predno je prestopila v vidnem tretju prag župnišča.

Gospod župnik jo je še potisnil v sobi v kot in jej zabičal, naj počaka, dokler ne odpravi drugih. Sirota se je spustila v glasen jok, ko je govoril gospod župnik z drugimi in spletal korobač kazni za njo, ki si je očitala preveč vsem očito — veselost.

Miklavžekova Jera je zaprla zadnja dur. Gospod župnik se je okrenil proti Roziki v vsej dobrodušnosti:

»Avša, ti mala, še cmerigaš se kakor kaka stara baba, ker te je doletela sreča.«

Gospod je razlagal pastirici, da je bil v petek pri njem stric Trampihl. Rozika je zadela veliko terno. Loterija jej bo izplačala 700 goldinarjev. Stric bo prinesel denar njemu, ker iz nje presrečne bi izvlekli razni nevoščljivci vse do poslednjega krajcarja. Kupil ji bo od Nadribenskega vinograd s hišico, hlevom in še par njivami za 500 goldinarjev. Ostalih 200 bo razposodil on pri zanesljivih gruntarjih. Ta denar naj bo prihranjen za slučaje bolezni ali kake druge nesreče. Obljubiti je morala pri presveti Trojici, da ne bo črhnila niti besedice napram nikomur, dokler ne bo pravomočna posestnica pri Nadribenskih.

Kako se je zmotala Rozika iz farovža in kako je prišla domov, ni znala. Kostajnskekovi so jo izpraševali, kako in kaj. Na vse — nasmeh in niti ene besedice nel Mati Kostajnskeka jej je zagrozila, da jo bo pognala od hiše, dekline je pošteno nabunkala tega trdovratnega šepurja, predno je zaspal.

Tudi drugo jutro je bil odgovor pastarice na vse, zakaj je bila klicana na odgovor pred župnika — molk!

Pri Kostajnskekih so bili po enem tednu vsi edini: trdovratna in zakrknjena grešnica mora izpod strehe. Naj odšepa, kamor hoče. Kogar kličejo fajmošter na posvarilo ter poduk, ne spada pod krov dobroglasnih Kostajnskekov.

Rozika bi bili napodili brez culice v nedeljo popoldne, da se ni prikazal po večernicah v Brezovcu gospod župnik. H Kostajnskekovim je zavil, poklical k mizi: gospodarja, gospodinjo in Roziko, katero je pahnila v izbo dekline s surovo brco v hrbet.

Gospod je ostal trdno v mrak pri Kostajnskekih. Rozika je spala taisto noč v hiši z gospodarjem in gospodinjo . . .

Celi prihodnji teden je strmela fara Sv. Miklavža na Polju nad čudežem, katerega je narosilo nebo s pomočjo Trampihla nad pohabljenoto siroto Roziko. Terna — terna — križ — hlače na križu — Trampihl — je šlo z glasnim krikom od ust do ust!

V očeh Poljancev je zrasel krevljasti Trampihl v čudodelnika, ki jemlje iz žakljev srebro in ga deli med najbolj revne.

Rozika je postala iz Kostajnskekove pastarice imovita Nadribnica. Ni bilo slišati, da bi bila stavila kedaj več loterijo in hlepela po še večji denarni sreči.

Po razbobnanju 700goldinarske terne po celi Obsotelski dolinici je imel Trampihl opravka z loterijo preko glave. Vsak je poskušal postati vsaj podobno srečen, kakor Nadribnica. Ljudje so stavili — in stavili! O, te uboge moške hlače, ki so se prikazale osrečeni Roziki na križu!

V loterijo so se zagnali moški, še bolj pa ženski spol, ker je potegnila za tedaj ogromno terno — ženska iz — žepov moških hlač!

Skraja je čakalo vse na sanje o na križih pribitih hlačah. Teh ni bilo in — ni bilo! Nestrpnice so hotele izsiliti osrečujoče sanje, izmikale v nočeh možem ter fantom hlače in jih pritrjevale na križna znamenja. Trampihl je rezal vedno nove papirnate numare, jih basal v vrečico in prodajal po hišah srečo, ki je romala v nočeh z najtrdnjšim upanjem v žepe — moških hlač in na križe!

Gospodar, hišni sin, hlapec so hoteli poskakati ob svitu zore v hlačnice, a kako, ko je viselo oblačilo bogznaj kje na križu . . .!

Rozika ni dobila naslednic niti v ambah, kaj šele v — terni! Nevolja radi babjevernosti s čarodejnostjo moških hlač je rasla med možakarji. Moški spol je zagrozil Trampihlu z dejanskim obračunom, ako ne bo prenehalo izmikanje ter pribijanje hlač.

Lapov Anžica je pretepel in premikastil svojo Nežo, da je ležala 14 dni, ker mu je odnesla na Debelakov križ nedeljske hlače. Mestno praznične obleke je otel s križa ničvredne cape Holtitecovega Andreja.

Vzglede sreče ponižno vesele sirote Rozike je klical v loterijo; izvoljena in denarnega blagra deležna je postala samo ena in to pohabljenoto sirota. Trampihlova zvezda čarodejstva je bledela, bal se je resno, da bi ga kdo ne podkrepil ali nahlodil, ker malodane vsako jutro čakati na hlače, je nekaj več kakor potrpežljivost.

Proti Sv. Trem kraljem je šlo. Trampihla so podili od bajt kot navadnega gojlufa in to ga je jezilo. Obiskoval je radi loterije le še pametnejše ter večje posestnike, kočarjev z enimi in še to pokrpanimi hlačami se je ogibal.

Mramorjeva Polona je zadela z dvema stavama na Gradec in Trst dve večgoldinarski ambi. Srečne številke so bile plod sanjanih številke iz žepov moških hlač. Trampihl, ki je prinesel na dom izplačilo, je bil pogoščen z jedjo in pijačo. Nakresal se ga je do dobra v temno noč in je prikolovratil komaj in komaj v svojo kočuro po visokem snegu in v ostri zimi. Zakuril si je v gašperju. Ko je zaplapolal

ogenj v železni pečki in razžaril železo, je zbral stari svoje ude čisto k peči. Čuka je zanetil z ognjem, spravil tedaj novodobni pakelc žveplenk v žep k sanjskim bukvam. Oprijela se ga je ginjenost, ker je storil ljudem z loterijo toliko dobrega, pa žanje za dobroto šepavi revi — črno nehvaležnost! Prav milo se mu je storilo, solze so mu zapolzele po obrazu — — —. Popito vino je pritisnilo na rahločutnost srca, srce na vrelec solz — solze na pozabljenje vsega gorja, na spanec — — —. Trampihl se je zleknil oblečen po klopi ob gašperju in zahrnjavsals s polnim pakelcem žveplenk v žepu, katerega je obrnil proti žareči železni pečki. — — —

Trije Kralji so bili na nedeljo. V ponedeljek ni bilo Trampihla po fari. Priki-mal je petek, raznašalca loterije od nikoder! V nedeljo so govorili pred cerkvijo moški in ženske, da je stari čarodej gotovo obolel prav nevarno in bi moral nekdo pogledati za njim.

Brezovljani so stopili po službi božji na hrib do bajte pogrešanega. Duri zapahnjene. Po kočuri vse mirno . . . Pritisku krepkih rok se je udal zapah. Ogledniki so videli na prvi pogled, kar je nagnalo za nekaj časa žalost vsem fara-

nom Sv. Miklavža. Na tleh pod klopjo pri gašperju je ležal Trampihl trd in grozno opečen po celem telesu.

Možje so se okorajžili, da so si ogledali bolj od daleč vzrok strašne smrti. Žveplenke so se bile užgale žrtvi v žepu v trdem spanju od preveč razbeljene peči. Žveplo je zanetilo sanjske bukvice, te hlače in stari Trampihl je moral biti cel v plamenih, predno se je prebudil in se začel valjati po tleh. Priletel je pri padcu z visoke klopi na glavo, ni mogel strgati naglo goreče obleke s telesa, izdahnul je vsled opeklin čisto — sam in ležal kot od vseh pozabljeni mrlič celi teden!

Žalovala je odkrito za ponesrečenim starim razpečevalcem loterijske sreče pri pogrebu cela župnija. Moški so pozabili na nadlogo s hlačami, vse je govorilo o blagopokojnem le najlepše.

Trampihlov pogreb in sedmino je plačala Nadribnica in mu okopavala ter kitila grob do poklica po večno terno.

S smrtjo in pogrebom Trampihla je bilo pokopano v naši župniji pehanje za loterijsko srečo, ambami in eno terno, ki je osrečila do smrti pohabljeno siroto — Rozikol!

Franc Prevalnik: Rdeče pisanke.

»Jerčka, pisanko mi pripravi!«

Na cvetno nedeljo se je »lepi Tonč« že zgodaj šopiril s svojim velikanskim snopom pred cerkvijo in čakal na blagoslov. Kar usta se se mu režala, da so mu škrbine šklepetale:

»Hi-hi-hil Ja-jaz t-t-tnop!« je kimal vsakemu, da ima »snop«. Zato je bil celo obrit, na prsih je imel veliko vejo rožmarina kakor kak ženin.

»Hi-hi-hil!«

»Lepi Tonč« je bil revež slabe pameti; že 40 let je služil pri Jazniku in se večno ženil; za vse ženske je mislil, da za njim norijo. Letos je njega zadela čast, da je nesel snop, ker je Jaznikov sin šel ravno prejšnji teden k vojaku v Kragujevac.

»Hi-hi-hil! Ja-jaz tudi t-tnop!«

»Ti tudi snop? Danes res »lepi Tonč!« se mu je zasmeljal Fernetov Polda.

Po sejmišču je vse mrgolelo. Kakor v gozdu so štrleli snopje in bingljali s pisanimi trakovi. Veselo je žuborelo med ljudmi, vmes so se oglašali zvonovi. Pobožna dekleta so odhajala šele od prve maše.

»Dober dan, Malka!«

Dekle z okroglimi lici se mu je zasmeljal:

»O, Polda, saj ima Tonč večjega kakor ti!«

»Put-telj t-t-tudil!« se je Tonč hihital in kazal svoj pušeljc.

»Meni ga boš pa ti dala«, je Polda zaprosil Malko. Malo je zardela in se prijelja za rdeči nagelj.

»Hm, kaj bo pa Jerčka rekla? — Na, pa da ne boš brez njegal!«

Ej, Malka je bila majčkена in debelih lic: Poldana je pa le rada gledala . . .

»Meni Lizika dala«, mu je kazal Tonč svoj rožmarin, ko je Malka odšla.

»Lizika —«, je zatrjeval in se ji smejal, ko je ravno prihajala s starejšo sestro Jerčko iz cerkve.

»Vas družbenice dolgo držijo!« se je pošalil Polda.

»Vidva se pa menda bojita, da bi bila kako minuto prezgodnja v cerkvi«, se je odrezala Lizika. Jerčka se je nekam držala in ni bila nič kaj prijazna.

»Jerčka, pisanko mi pripravi!« je zaprosil Polda.

»Malka naj ti jo! — Pušeljc imaš tudi njen . . .«

Stisnila si je nagelj na prsih, da je še Poldana zbolelo, in z Liziko odhitela.

»Hi-hi-hi«, se je režal Tonč; Polda pa si je strgal Malkin pušeljc in ga vrgel na tla.

Polda se kuja; Jerčka tudi.

»Ves teden si že nasajen!« so se pojezili Fernači mati na sina. »Ali ti je post tako hud?«

Oče Fernet so na brani nekaj popravljali, Polda pa je za voglom nekaj zabijal.

»Ne razbijaj tako! Na veliki petek mora biti mir pri hiši!«

Fernači oča so strojili še po starem; na veliki petek so jedli samo opoldne, kadili pa ves dan niso nič, čeprav drugače niti ene ure niso mogli biti brez »fajfice«.

»Z Jerčko sta si navzkriž«, se je oglašila Micka od svinjakov.

»Kaj navzkriž!« je zabundal Polda.

»Pusti Jerčko na miru! Saj smo zgovorjeni in te tedne boš že še počakal«, so rekli oče.

»Mar mi je zanjo!« je zagodrnjal Polda da ga nihče ni čul; saj si sam ni verjel.

Od fare je zabrnela »raglja« mesto opoldanskega zvona, za Uršljo goro so se podili deževni oblaki in zbežali na kranjsko stran.

»Da bi le za Veliko noč lepo bilo!«

»Micka! Lizka je prišla pote.«

»Dober dan, oče!« je pozdravila Jaznikova Lizka. »Po Micko sem prišla; uro imava pri božjem grobu.«

Po vigrrednih poljih sta vihrali dekleti proti cerkvi.

»Ti Micka! Kaj pa Polda?«

»Kuja se. Ves teden je že tak.«

»Jerčka tudi! Kar v samostan hoče.«

Dekleti sta se prijeli za roki in kakor srni skakljali po bregu nizdol.

Jerčka je šla po ogenj!

Na krstnico dopoldne je capljaj »lepi Tonč« s tlečo gobo mimo Jaznika. Vrtel jo je v okornih kolobarjih, da mu žegnani ogenj ne bi pošel.

»Ti bo prej zgorela, kot jo boš prinesel domov!«

Tonč se je kar režal in šepal po hribu gor. Na travniku nad Jaznikom je netil Polda velik kup suhljadi z blagoslovljenim ognjem, da je dim posvečal mlado zemljo. Tonč ga ni videl, ker je ravnokar zavil v bližnjo goščo, da nalomi vej.

Od farne cerkve so zapeli odvezani zvonovi s prelepim, novim glasom:

»Iz Rima so se povrnili!«

»No, Tonč —!« ga je klicala na pragu Jerčka. Tonč je še vedno vihtel gobo, da da mu ogenj ne bi ugasnil.

»Ježeš! Kje imaš gobo?«

»Lepi Tonč« je obstal in se začudil, ko je videl v roki dolgo žico, gobe pa nikjer; hotel je nekaj zajeceljati.

»Pojdi hitro k Fernetu in prinesi žegnanega ognja!« so rekli Jerčki. Tonč se je pomulil za hlev, Jerčka se pa ni mogla odločiti.

»Morda ga Lizka prinesel!«

»Kdaj bo šele prišla iz cerkve! Le hitro pojdi!«

Jerčka je vzela lopatico in prav nič rada ni šla k Fernačim.

»Fernači ga imajo že na travniku. Kar tam ga vzemi!«

Veselo so brneli zvonovi in prvi topiči so pokali. Polda je začuden obstal v gošči, ko je zagledal Jerčko; prav v srcu so mu zacingljali farni zvonovi.

Jerčka si je naložila ognja; v tem je v gošči zahreščalo vejevje, da se je prestrašila in obstala. Ko je zagledala Poldana, bi bila najrajši v dir.

»Ognja sem ti vzela; Tonč —«, je plaho dejala.

»Kaj še nisi v samostanu?« ji je grenko oporekel Polda.

»Pa ti — z Malko!« je bruhnila iz sebe in bi se bila zajokala; Polda se je zasmeljal, da so čuli do Fernetu.

»Glej ga! Ves teden je bil srborit maček!« so dejali Fernači mati. Gor na travniku pa se je smejala že tudi Jerčka, čeprav so ji cvetele še solze v očeh.

»Polda, mudi se mi!« se je spomnila; Poldanu se ni nič mudilo.

»Po pisanko moraš priti sam!«

Kakor ptičica je odhitela navzgor; tudi njej je srček cingljaj in sladko drhtel: tk-tk-tk! Kakor rdeča pisanka je bila, ko je stopila pred mater.

»Kam pa si šla po ogenj, da te tako dolgo ni bilo?«

Zvečer so goreli kresovi po vseh hribih okrog; kakor dolge bisernice so bili ali kakor mežikajoči križi ali kakor vilinsko rajanje.

Na Jaznikovem so jih tudi žgali in očanca sta modrovala in hodila po porobku. Jerčka je stokrat priletela iz hiše, Polda pa je s Tončkom netil ognje in

vriskal v dolino, da se je radost šopirila in kipela v sladko noč.

»Lepi Tonč« se je hihital in jecljal:

»Meni — meni Lizika dala pi-t-tanko!«

Januš Golec:

Križana Mica.

Grozinatov dren je zadostoval za cepiče mlatičem in za pukše (presmece) fantom iz cele fare na cvetno nedeljo. Ob grabi za potokom je rasel že bogzna koliko let v objemu dveh štorastih debel. — Krona mu je bila košata radi izdiranja cepičev. Iz korenin obeh debel je gnalo vse polno poganjkov, ki so oznanjali vsako leto s prvim cvetjem začetek pomladi in velikonočnih praznikov.

Stari Grozina je imel veselje s starodavnim drenom, ki je iz navade postal last odraslih in mladine iz župnije. Na desno ter levo od dreva ob grabi je silila bujno v višino leskovina. Da je bilo na cvetno soboto za pukše vse pri rokav, je naringljal stari gospodar med gosto grmovje žingerca (zimzelena).

Ob času mlatve so si izbirali mlatiči cepce brez posebnega dovoljenja s štorastih dreves.

Na cvetno soboto je Grozinatova meja oživela, kakor bi se usula v njo jata vrabcev. Šolarji so nabirali drenovo cvetje, žingerc in leskove šibe za pukše. Šoli odrasla moška mladina je povezavala leskovke v dolge butare za blagoslov na cvetno nedeljo.

Grozinatov stric se je čutil počaščenega po obilnem obisku mladega sveta. Vsak si je narezal šibja po svoji volji. Na cvetno soboto pretrebljeno grmovje si je celilo rane mirno celo leto.

Sam je životaril stari Grozina na manjšem posestvu za potokom. Ženo mu je po brala smrt že pred leti, otrok ni bilo, strica je že tiščalo k majki zemlji 7 križev. Poklical je iz podsredške fare svojo sorodnico, da mu gospodinji ter ga nasledi.

Oh, ta Grozinatova Mica, bila je prava pokora za častitljivega starčka in sosedel! Na dolgih nogah pri kratkem gornjem životu je gledala grdo ter vedno namrdano jezno v svet. Že to je bila posebnost za naše kraje, ker so tepla Micina krila v petek in svetek po obodih škornjev. Govorila je zadirčno, opravljala vsa ženska in moška dela. S sosedi se je pravdala radi pešpoti, studenca, velikega kolovoza ter kokoši. Radi pravdarstva so imeli pred Grozinko strah vsi vaški pismouki. Kmalu po Micini naselitvi je zakrožila po župniji resnična: Preko Grozinatovega grunta ne upa niti ptič zleteti, ker še tega bi tožila Micaja radi motenja posesti. Največji siromak je bila dobričina stari — stric. Užival je kot v lastni hiši in to prav dobesedno vzeto. Govorili so eni, da je umrl od žalosti, ker je prepisal imovino prerano na sorodnico; drugi so razglašali na glas, da se je reva ubil na robu klopi krog peči, ker ga je potegnila Mica za pete z gorkega ležišča. Stari Grozina ni čakal niti prve pomladi po predaji svojega posestva.

Na cvetno soboto zjutraj je oživela drevena meja. Fantki ter fantje so prišli po drenovo cvetje in leskovo šibje. Mica je malčke nalasala, starejše prepodila s cepcem, s sodnijskimi grožnjami in kletvi-

cam. Od davnih let podedovano pravo, da je bila Grozinatova meja na cvetno soboto last mladine, je Mica poteptala s surovo silo in prisego, da bo odslej vedno tako! Grozinkin nastop za obrambo malenkostne lastnine je osupnil vse v župniji. Vsak je bil ogorčen, a nikdo ni ugovarjal Mici v obraz, ali segel sam po odmeri stare pravice.

Pred 30 leti je odmevala cela Obsotelska dolina od grmenja topičev od jutrajne zore velikonočne nedelje do zatona solnca. Imovitejši gospodarji so kupili strelačem po 10 in še več kil smodnika. Ves je zbobnel v zrak. Štajerci in Hrvati so se kosali med seboj, kdo bo bolj streljal. Hrvatski Zagorci so zagrmeli iz ene salve, že so jim buknilo v odzdrav 3 štajerske. Najbolj na gosto so streljali, ko so začeli vabiti zvonovi iz raznih župnij vernike k službi božji in pri pozvanju med sv. mašo. Nekaj veselega, povzdigačjega je bilo velikonočno streljanje, katerega so prepovedali že nekaj let pred vojno radi težkih nesreč, ki so se množile vsako leto iz neprevidnosti pri strelskem poslu.

Grozinkin najbližji sosed Strmšek je otvoril na velikonočno jutro iz hrastovega gaja močan grom iz topičev na največjo Micino jezo. Še le po odzvonu večne luči so pospravljali strelači možnarje in razno nabijalno orodje. Fantje so se namenili raziti, ko je prignala po poti pod gajem Grozinka prasico. Žival je držala na vrvi za zadnjo nogo, z desnico je vihtela cepič in kazala z udarci prasici smer po poti. Pri pogledu na strelače je postala in vprašala zadirčno:

»Pobje, ali je to vaša prasica, ki je ruvala po mojem?«

Dečki so se spogledali začudeno med seboj. Odrezal se je Fluksov Matevž:

»Kaj nam mar prasica. Naša ni!«

Babura je lopnila s cepcem po živali in hajdi nazaj, odkoder jo je prignala. — Strelci so gledali za osovraženo žensko in bili enoglasnega mnenja: Prasica je last Strmškova. Mica jo bo zaprla v svoj hlev in tožila radi škode. Ni bilo treba nobene posebnega poziva, dečki so se usuli iz gaja in preko mosta za Mico. Vsak je odnesel seboj, kar mu je prišlo na brzo trdega pod roko. Grozinka je bila obkoljena in pozvana z dobrega na prstovoljni izpust Strmškove prasice. Ni se udala, še ozmerjala je fante, udarila po ujetnici in hotela naprej. Šest krepkih moških teles se je strnilo krog drzne babnice in glasilo se je povelje:

»Križajmo jo!«

Ni bolehala Mica na strahopetnosti, ta komanda na križ jo je tako iznenadila, da je izpustila cepič ter vrv in prasica je odrkala v galopu iz ujetništva. Po pobegu živali se strelači niso odmaknili, ampak položili roke na Grozinko. Dolgi Požegov Florjan je zbil z drenovega droga za prižiganje topičev železni nastavek in

se lotil z vso resnostjo — križanja. Mica se niti ganiti ni mogla v kleščah 20 moških rok. Florjan jej je porinil po hrbtu za kočomajko, hodne rokavce in hodno srajco drenov drog ter ga zapičil v zemljo. Pobral je še Mičin cepič, s katerim je strahovala prasico, fantje so uravnali roki mučenice v vodoravno smer in Florjan je končal križanje s porinom trdega drenovega cepiča skozi Grozinkin levi rokav za hrbtom in pri desnem zopet ven.

Na samo Veliko nedeljo v poznem mraku je občutila Mica Grozinka na lastnem telesu drenov križ! Neusmiljeni križarji so celo zabili podolžni drog v zemljo in se odstranili brez upa, da bodo pomogli revji še to noč z drenovega križa. Sama je ostala Mica na Strmškovem travniku — razpeta na križ iz lastnega lesa! Na tleh je stala trdno, a radi povprečnega cepiča ni mogla potegniti sicer krepkih rok k sebi, da bi odpela kočomajko in se rešila v prejšnjih časih v Obsotelski dolini najbolj sramotne kazni.

Križali so fanta iz tuje fare, ako so ga zalotili pod oknom, nikdar ne ženske. — Mica Grozinka je bila prva in še to na največji praznik! Pri tem bridkem spoznanju jo je pretresla jeza, da so jej zasklepetali zobje in jo je obllil mrzel polt. Kričati jo je bilo sram, vetrič je zašumel in odpihal z Mice prve navale togote. Prelatela je v mislih svoj resni položaj in je dognala, da bi se znala sneti s križa sama, le potrpeti bo treba. Podolžni kol je tičal globoko v zemlji, Mica je bila krepka in njena močna obleka je vzdržala na gibeh zdaj na levo, pa zopet na desno, dokler ni bil kol toliko omajan v zemlji, da je omahnila pri zadnjem krepkem nagibu na desno po tleh in kar na hrbet. Bila je še sicer na drenovem križu, vendar ne na kvišku, ampak na zemlji. Treba je bilo pognati iz rokavov še cepič in popolna rešitev bi bila zasigurana. Z največjim naporom se je začela prekobicavati in sicer tako, da je rinila cepič iz rokavov od desne proti levi. Osvobojeha desnica je pomagala levici in obe roki sta odstranili podolžni drog — Mica Grozinka se je iznebila sama sramotne kazni drenovega križa!

Na velikonočni pondeljek ni upala v domačo župno cerkev, šla je v sosedno. Celo Bučani so se ji že posmihali na povratku, kazali za njo in Pinštintov Tina je izbrbotal na glas:

»Glejte jo, včeraj — križano Mico!«

Križana Mica v — tuji fari, kaj še le — doma! Dobro je znala Grozinka, da bode odslej — Križana iz ust otrok in odraslih.

K večernicam se že ni več upala. Doma je tuhtala za križarje maščevanje, katerega naj izvrši nad drzneži sodišče.

V terek na vsegodaj so že nabijale kikle krog obodov škornjev, ko je brzela Mica preko hribov ter grab na sodnijo v Kozje. Čakala je dobri dve uri, predno je izrekel sodnik voljo, da hoče poslušniti njeno pritožbo. Obtožnico si je sestavila v mislih natanko, le napačno je začela:

»Gospod sodnik, križali so me na samo Veliko noč!«

Sodnik je pogledal tožiteljico, bila je nepoškodovana in govori o krvavem križanju. Prepričan je bil, da se je zmedlo ženski in jo je pozval:

»Pokažite roke! Kje ste ranjeni? Kje pa vas boli?«

»Nikjer, gospod sodnik«, se je odrezala Mica in skušala začeti križarski doživljaj od drugega konca.

Raca na vodi, gospod pravice se je pa razjezil in zarohnel:

»Marš skozi vrata, baba tožarska, saj si ponorela čez praznike!«

Na Veliko noč zvečer — drenov križ in povrh še — »marš« iz ust delivca pravice — to je bilo Grozinki preveč. Z nogo je udarila po tleh med glasnim »pfuj!« je priletel pljunek pred sodnikov stol. Po tako krepkem odgovoru iz Micinih ust ni ostalo samo pri »marš!« iz sodnikove sobe, ampak marš takoj v — luknjo za 48 ur . . .

Dva dni in dve noči je imela križana Mica priliko, se uveriti o resnici: Kako redkokedaj prejme človek na tem svetu za debelo krivico zadoščenje!

Ko so jo izpustili iz kozjanskih zaporov, je ni videl nikdo več v naši fari pri belem dnevu.

V noči je padel pod sekiro in krampom stoletni Grozinatov dren z leskovo mejo vred. Na veliko začudenje vseh Poljanov se je proglasil Brilejev Miha za 'astnika Micine posesti. Noč je odnesla Grozinko v Podsredo, odkoder je prišla, spremil jo tudi tjakaj in se je držal do groba priimek — Križana Mica!

Rajni Mašetekov Tona je bil v naši žup niji pameten mož. Večkrat je pokazal mlajšim na posest Križane Mice s pripombo:

»Peklenko hudobo našeneš z znamenjem križa z roko; da se znebiš hudobne ženske, je treba — drenovega križa!«

Sreča.

— Pomislite, kaka sreča me je zadela!

— No, naj slišim.

— Na ulici me je srečal neki tujec in me je vprašal, koliko je ura. Pogledal sem na uro. Bilo je ravno ob enih. Povedal sem mu to, na kar mi je prisolil cno klofuto in odšel.

— No, ali je to tako velika sreča.

— Kako ne! Le pomislite, kaj bi bilo iz mene, ako bi me bil ob dvanajstih vprašal, koliko je ura?

Zvit poklon.

Neki nespretni plesalec je po neprevidnosti stopil na nogo svoji sosedu, ki se je jezno zadržala nad njim:

— Osel! Ali ne znate paziti?

— Oprostite, gospa, tako majhne nožice imate, da jih niti opazil nisem.

Srdita dama se je na zvit poklon mi-fostno nasmehnila.

Velika potrpežljivost.

Gospa X je bila pravi vzgled potrpežljivosti. Celih štirideset let je čakala na svoj trideseti rojstni dan.

Poljub dobi — odpuščanja ne . . .

Mlada zakonca sta se v neki družbi radi neke malenkosti sprla. Navzoči so prigovarjali mladi ženi:

— Dragica pomiri se z možičkom in ga lepo poljubi.

— Poljubim ga že, poljubim — je odvrnila žena in iz oči so ji privrele solze — toda odpustiti mu ne morem.

Peter: Če pozno pridem domov, kakor zadnjič, ko sva bila skupaj, žena ves teden niti besedice ne izpregovori nasproti meni.

Janez: In vi kljub temu zopet do polnoči sedite v gostilni.

Peter: Teden je že minul.

Gospa A.: Dosedaj ste vedno do neba hvalili svojega hišnega zdravnika.

Gospa B.: Da, ker je na mojo prošnjo prepovedal možu kajenje.

Gospa A.: In zakaj je sedaj naenkrat za nič?

Gospa B.: Ker je na moževo prošnjo prepovedal, da ne smem kave piti. —

Športnik.

Neki mladi športnik se je sprehajal s prijateljico. Naenkrat je zapihal močen veter in je dami strgal z glave lahki klobuk. Spremljevalec se ni zganil.

— Kaj je to? — se je obrnila k njemu prijateljica nevoljno — ali ne vidiš, da mi je veter odnesel klobuk? In ti se niti ne zganeš.

— O, časa je še dovolj — je dejal kavalir in je velikodušno dostavil. — Klobuku dam trideset metrov prednosti.

Vremenski pregovori o malem travnu.

1. Celo leto nima toliko dni, kolikorkrat mali traven vreme spremeni.
2. Če zdaj grmi, se kmet slane več ne boji.
3. Suhi traven mali kmeta žali,
4. Kolikor pred sv. Markom žaba reglja, toliko po sv. Marku počiva molkla.
5. Slana v tem mesecu je bolj nevarna, kakor po letu toča ali suša soparna.
6. Če se krokar okoli sv. Jurja more v žito skriti, bo v jeseni obilno mlatiti.
7. Če pšenica poje, preden trta brsti, se kmet dobre letine veseli.
8. Če v malem travnu gorak dež zemljo zrahlja, bo žetev bogata in jesen volna.
9. Če je mali traven preveč gorak, se veliki traven okrene navpak.
10. Mali traven že iz navade rad pobira jagnjeta mlade.

11. Malega travna sneg gnoji, sušev sneg kazi.
12. Svetega Jurja grdo vreme, lisico iz jaz bine izžene; če je pa lepo, je še 14 dni ne bo.
13. Veliki petek deževni, dobro letino pomeni.
14. Polne lune sijanje, če ga oblak ne zadrži, drevesu cvetje vkup vleče in zaduši.
15. Če sušec vabi ovčice na paše zelene, jih mali traven spet pod streho sežene.
16. Če sušec suši, mali traven deži, veliki traven hladi, bodo kašte z žitom namošene, kleti z vinom natočene, senice s senom založene.

Za kratek čas.

V gledališču. Igrali so ganljivo dramo. Koncem drugega dejanja so mnogi jokali. Neka dama je krčevito jokala in je imela robec ves premočen s solzami. Soseda je to opazila in ji vljudno ponudila nov robec, toda ona ga jokaje odkloni: — O, hvala, tretje dejanje še spravim vanj.

Balzacova sodba. Slavni francoski pisatelj Balzac se je pečal z grafologijo, to je z vedo, ki na podlagi rokopisa dožene značaj pisatelja. Ob neki priliki ga je obiskala visoka dama in mu pokazala šolski zvezek.

— Gospod, povejte mi, kakega značaja je otrok, ki je pisal ta zvezek.

Balzac je pozorno pogledal zvezek in dejal:

— Ali je otrok Vaš sorodnik?

— Ne.

— Potem vam povem resnico. Ta otrok je lahkomiseln in duševno omejen. Kri-risti ne bo nikdar od njega.

Dama se je zasmejala in rekla:

— Gospod, ali ne poznate svoje pisave? To je vendar vaš nekdanji šolski zvezek! Kaj je Balzac odgovoril, ni znano.

Vesele, blagoslovljene in srečne velikonočne praznike
želita cenjenim naročnikom, čitateljem in prijateljem
uredništvo in uprava „Slovenskega Gospodarja“.